

RAPORT ANUAL 2020

CUPRINS

CONDUCEREA ROMATSA ÎN ANUL 2020

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

Nedelcu Corvin	președinte (de la 30.07.2020)
Nazare Alexandru	președinte (de la 14.01.2020 până la 11.07.2020)
Costaș Bogdan	membru (până la 25.02.2020)
Ferencz Ștefania Gabriela	membru (până la 09.12.2020)
Ilea George Bogdan	membru (până la 25.08.2020)
Ilie Laurențiu Andrei	membru (de la 23.01.2020)
Costescu Dan Marian	membru (de la 06.02.2020)
Paraschiv Cristian	membru (de la 12.05.2020)
Ardelean Felix Corneliu	membru (de la 18.08.2020)
Voicu Andreea	membru (de la 21.08.2020 până la 23.11.2020)

ECHIPA MANAGERIALĂ

Cojoc Marius Adrian	director general (de la 18.12.2020)
Cimpuieru Valentin	director general (de la 16.06.2020 până la 17.12.2020)
Bogdan Costaș	director general (până la 15.06.2020)
Cârnă Fănică	director general adjunct (până la 04.11.2020)
Florea Valeriu Laurențiu Adrian	director departament operațional (de la 13.08.2020)
Ionescu Mirela	director departament operațional (de la 01.08.2020 până la 12.08.2020)
Șerban Adrian Remus	director departament operațional (de la 13.08.2020)
Cimpuieru Valentin	director departament tehnic dezvoltare (până la 15.06.2020; de la 13.10.2020)
Baboș Marietta	p. director economic (de la 18.12.2020)
Cojoc Adrian	p. director economic (până la 17.12.2020)
Cătinean Pavel	director siguranță și calitate (până la 15.01.2020 de la 01.05.2020)
Cârnă Fănică	director siguranță și calitate (de la 27.01.2020 până la 30.04.2020)
Peșteșan Cosmin Cătălin	director siguranță și calitate (până la 26.01.2020)

Dumitrescu Cosmin	director tehnic
Titea Dragoș-Virgil	director juridic și administrativ
Ulmeanu Adrian Florentin	director dezvoltare (de la 01.07.2020)

ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ, TEHNICĂ, SIGURANȚA ȘI CALITATEA SERVICIILOR FURNIZATE

ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ

Activități prioritare în domeniul operațional

În anul 2020, activitatea operațională s-a axat, în primul rând, pe asigurarea condițiilor necesare pentru continuitatea furnizării serviciilor de navigație aeriană în contextul riscurilor prezentate de răspândirea pandemiei COVID 19. În acest sens, au fost adaptate procedurile operaționale, planificarea personalului, programele de pregătire inițială și recurentă, activitățile de testare astfel încât să fie limitat riscul transmiterii virusului COVID-19 și să fie asigurată capacitatea în furnizarea serviciilor de navigație aeriană atât de rută cât și de terminal.

Anul 2020 a fost în același timp un an propice pentru continuarea proiectelor majore de reconfigurare a spațiului aerian și implementarea unor sisteme și aplicații digitale pentru îmbunătățirea capacității operaționale. Astfel, au continuat activitățile de testare în vederea implementării fazei a doua a Sistemului ATM 2015+, prevăzută a fi transferată în operațional în luna decembrie 2021. De asemenea, au devenit active în spațiul aerian românesc, peste nivelul de zbor FL285, comunicațiile controlor-pilot prin legături de date disponibile atât pentru aeronavele achizitate ATN cât și pentru cele echipate FANS.

Pe parcursul anului 2020 a fost asigurată coordonarea cu partenerii din Ungaria, Bulgaria și Slovacia și cu Network Manager pentru finalizarea pregătirilor de extindere a SEE FRA cu FIR Bratislava. Începând cu 28 ianuarie 2021, spațiul aerian al Slovaciei este inclus în SEE FRA, în regim H24.

Au fost desfășurate activități privind optimizarea sectorizării în FIR/CTA București cu termen estimat inițial de implementare aprilie 2020. Din cauza situației generate de pandemia COVID-19 implementarea a fost amânată pentru o dată ulterioară.

De asemenea, au fost demarate pregătirile pentru eliminarea rutelor ATS peste nivelul de zbor FL 105, planificată pentru 15 iulie 2021. Prin aceste acțiuni se asigură condițiile operatorilor aeriieni de a alege rutele optime cu beneficii din punct de vedere al asigurării capacității și protecției mediului.

Pentru implementarea Performance Based Navigation, specialiștii au coordonat activitatea de proiectare și implementare a procedurilor PBN în România, inclusă în programul de finanțare europeană SPICE.

În ceea ce privește serviciile de informare aeronautică, în luna septembrie a fost semnat contractul pentru Sistemul Integrat Computerizat AIS și au fost demarate activitățile preliminare.

Experții în domeniul operațional au participat la mai multe proiecte cu finanțare europeană: SPICE pentru implementarea PBN, eGAFOR pentru dezvoltarea unui produs meteorologic specializat destinat aviației generale, IRIS care vizează implementarea unui serviciu de comunicații prin satelit, de înaltă performanță, pentru o gestionare eficientă a traficului aerian.

De asemenea, specialiștii au întocmit o analiză preliminară a oportunităților de accesare a fondurilor europene și au coordonat grupul de lucru intern construit în acest sens. Propunerile au fost înaintate către MTI și vor fi monitorizate apelurile de finanțare din Cadrul Financiar Multianual 2021-2027. Sunt deja finalizate documentațiile aferente proiectelor de implementare AMAN la APP București și pentru sistemul automatizat ROMATSA pentru gestionarea complexității traficului aerian ROMairTCM pentru ACC București și APP București.

Managementul Activității de Rută

Activități de bază

1. Optimizarea structurii de rute ATS pentru conformarea cu structura ERNIP în vigoare – Planul de îmbunătățire a rețelei de rute la nivel european;
2. Activitățile de modificare a structurii de rute ATS în FIR București – spațiul aerian inferior, astfel încât să se asigure evoluția continuă într-un spațiu aerian controlat a aeronavelor care decolează/aterizează pe aeroporturile din România;
3. Analiza evoluției fluxurilor din FIR București în contextul evoluției traficului aerian internațional și al implementării de către NM EUROCONTROL a măsurilor ATFM pentru sezonul de vară 2020 pentru a identifica efectele aplicării acestora asupra fluxurilor de trafic aerian din FIR București cu utilizarea aplicațiilor pentru proiectarea spațiului aerian SAAM/NEST;
4. Planificarea capacității operaționale pe termen mediu. Planificarea la nivel strategic a capacității ACC București în contextul pandemiei COVID-19, prin asigurarea procedurilor necesare continuității serviciilor de control trafic la ACC București și furnizarea, în mod regulat, de informații privind disponibilitatea capacității în contextul planului sezonier continuu al NOP implementat de managerul de rețea la nivelul rețelei ATM europene. Performanța preconizată pe rută a fost și este evaluată în mod regulat de către NM pentru fiecare ACC, inclusiv ACC București, în ceea ce privește deschiderile planificate/maxime ale sectoarelor de dirijare, în raport cu cererea de trafic estimată;
5. Participarea la activitățile privind implementarea proiectului SEE FRA și anume extinderea perioadei de timp pentru operațiunile „Free Route Airspace” (FRA) în spațiul aerian sud-est european între regiunile de control (CTA) Bratislava-Budapesta-București-Sofia. Acest lucru este realizat prin extinderea operării FRA H 24 în CTA Bratislava: emitere AIC referitor la implementarea SEE FRA, lista de verificări privind impactul implementării modificării asupra siguranței, actualizare LoAs între unitățile ATS afectate de implementarea FRA H24, bază de amendament AIP. Activitatea finalizată la data de 28 ianuarie 2021;
6. Activități privind optimizarea sectorizării în FIR/CTA București: participarea la activitățile de simulare organizate la ACC București – analize de trafic, mostre

- de trafic, design scenarii sectorizate simultan cu simulările fast-time etc., elaborarea planului de implementare, elaborarea documentației subsecvente privind sectorizarea modificată la ACC București (lista de verificări, evaluarea de siguranță, actualizarea procedurilor operaționale – LoAs între unitățile ATS ale ROMATSA etc. Activitățile au fost inițiate în noiembrie 2019, cu termen estimat inițial de implementare aprilie 2020. Din cauza situației generate de pandemia COVID-19 implementarea a fost amânată pentru o dată ulterioară;
7. Analizarea propunerilor pentru proceduri de zbor instrumental aferente unor CTR-uri și TMA-uri din FIR București și formularea de observații, propuneri pe linia obiectului de activitate;
 8. Coordonarea implementării obiectivului FCM06 – Traffic Complexity Assessment, definit în European ATM Master Plan – Implementation Plan 2016 (ESSIP 2016), aplicabil României, având termen de finalizare inițial în decembrie 2021. În cursul anului 2020 a fost elaborat „Conceptul Operațional și Tehnic privind implementarea sistemului de gestionare automatizată a complexității traficului aerian ROMairTCM”, precum și Cerințele și Specificațiile funcționale ale sistemului (FTS) și Caietul de Sarcini (Tender Book) pentru achiziția sistemului. Din cauza condițiilor generate de expansiunea pandemiei COVID-19 și a crizei sanitare determinate de aceasta, termenul pentru implementarea sistemului ROMairTCM a fost amânat pentru anul 2024. În data de 21.12.2020 a fost predate documentația de Caiet de Sarcini, anexată documentului „Raport de activitate privind realizarea Caietului de Sarcini pentru sistemul automatizat ROMATSA pentru gestionarea complexității traficului aerian ROMair TCM”;
 9. Coordonarea înființării unor noi zone restricționate pentru activități specifice combaterii căderilor de grindină și elaborarea și/sau completarea/actualizarea corespunzătoare a procedurilor specifice. Dat fiind impactul tot mai important al restricționării de spațiu aerian pentru lansarea rachetelor antigrindină asupra traficului aerian civil, experții ROMATSA vor continua să solicite/recomande dezvoltarea Sistemului Național Antigrintină prin utilizarea de către operatorii sistemelor respective și a altor metode de disipare a agentului antigrintină (generatoare de sol sau aeronave specializate). Au fost înființate 48 de noi zone de lansare antigrintină care au devenit operaționale începând cu 2020;
 10. Participarea, din perspectivă operațională, la lucrările grupului de lucru PP RP3 (Planul de Performanță pentru cea de-a treia perioadă de referință 2020-2024), prin implicare în:
 - elaborarea materialelor de solicitare a sprijinului instituțiilor competente (Consiliul de Administrație, Autoritatea Aeronautică Civilă Română, autoritatea tutelară – Ministerul Transporturilor și Infrastructurii precum și Ministerul Finanțelor Publice, Consiliul Suprem de Apărare a Țării) la nivel național și european pentru asigurarea continuității furnizării serviciilor de navigație aeriană în spațiul aerian românesc de către ROMATSA, precum și menținerea unui nivel de dezvoltare compatibil cu cerințele și standardele europene în contextul impactului semnificativ al crizei COVID-19 asupra situației economico-financiare a regiei;
 - analizarea privind prognoza de trafic emisă de EUROCONTROL 2020 – 2024 în noiembrie 2020;
 - elaborarea documentației de monitorizare privind raportarea realizării bazelor de cost în anul 2019, îndeplinirea indicatorilor din Planul de

Performanță Danube FAB pentru cea de-a doua perioadă de referință RP2 și proiectele bazelor de cost preliminare pentru stabilirea tarifelor de navigație aeriană de rută și terminal reglementat în anul 2021;

11. Îndrumarea studenților aflați în practică pe perioada verii, activitate care a căpătat proporții nebănuite în contextul limitării drastice a posibilităților tinerilor de a efectua această activitate obligatorie dezvoltării lor profesionale. În această situație experții managementului de rută și-au dovedit disponibilitatea de a pregăti o serie impresionantă de viitori tineri specialiști;
12. Participarea la activități pe linia obiectului de activitate privind implementarea Regulamentului (UE) 373/2017 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizorii de management al traficului aerian/servicii de navigație aeriană și de alte funcții ale rețelei de management al traficului aerian și pentru supravegherea acestora: actualizarea și elaborarea procedurilor PIN pentru conformarea cu cerințele regulamentului aplicabile pentru domeniul ATS (3 proceduri: Procedura referitoare la consumul problematic de substanțe psihoactive, Procedura privind managementul stresului, Procedura privind managementul oboselii), elaborarea politicilor pentru conformarea cu cerințele regulamentului (3 politici: Politica referitoare la consumul problematic de substanțe psihoactive, Politica privind managementul stresului, Politica privind managementul oboselii);

În cursul anului 2020 au fost inițiate demersuri, pe linia obiectului de activitate, pentru implementarea Regulamentului (UE) 469/2020, care amendează Regulamentul (UE) 373/2017, termenul de finalizare fiind prevăzut pentru luna ianuarie 2022.

Activități recurente

- efectuarea inspecțiilor operaționale planificate la ACC București;
- coordonarea, elaborarea sau actualizarea, după caz, a procedurilor operaționale aplicabile cu precădere în domeniul serviciilor de trafic aerian de rută și în spațiul aerian de clasă G, precum și a procedurilor de coordonare între unitățile ATS ale ROMATSA și ACC București și unitățile ACC adiacente (LoAs). Au fost elaborate 6 proceduri PIN, 4 amendamente la PIN-uri și au fost efectuate 37 amendamente la LoAs;
- coordonarea elaborării evaluărilor de risc pentru modificările sistemului ATM aferente activității de furnizare a serviciilor de trafic aerian de rută și urmărirea aplicării măsurilor de reducere a riscurilor. Au fost elaborate 4 evaluări de siguranță și 6 liste de verificări;
- dezvoltarea Danube FAB din perspectivă operațională. A continuat cooperarea cu partenerii bulgari prin analiza operațională pentru identificarea modalităților optime de colaborare, din perspectiva siguranței traficului aerian și a fluidizării fluxurilor de trafic, inclusiv pentru extinderea operațiunilor Free Route Airspace în regim H24;
- colaborarea civil-militară în scopul aplicării conceptului de utilizare flexibilă a spațiului aerian. În acest context se menționează elaborarea sau actualizarea, după caz, a unor protocoale și/sau proceduri de colaborare civil-militară, a procedurilor de management pre-tactic și tactic al spațiului

aerian, respectiv participarea la activități militare cu impact asupra activității de rută, după cum urmează:

- elaborarea propunerilor de măsuri corective pe linia obiectului de activitate în urma inspecțiilor și auditurilor, efectuate atât din intern cât și din extern și urmărirea implementării măsurilor corective, dacă a fost cazul;
- participarea experților în comisiile de cercetare ulterioară a unor evenimente ATM;
- participarea, pe linia obiectului de activitate, la analiza proiectelor de acte normative și reglementărilor trimise spre consultare de către AACR, MT (Reglementarea RACR-ATS, propuneri de amendament pentru PIAC-ATS, Reglementarea RACMR-MSA-UFSA etc.), respectiv furnizarea opiniei privind noi propuneri legislative. Participarea la analiza proiectelor de documente elaborate de organizațiile internaționale la care România este parte EASA, EUROCONTROL, ICAO;
- participarea la reuniuni RNDSDG/ICAO (Route Network Development Sub Group – ICAO EUR Region), RDGE/ICAO (Route Development Group – Eastern Part of the ICAO EUR Region), APDSG (ATM Procedures Development Sub-Group), subordonat NETOPS, CPSG (Capacity Planning Group), subordonat NETOPS, CECM/CANSO;
- participarea specialiștilor la activitățile de instruire a personalului CTA ab-initio și CITA ab-initio, pe domeniul de competență;
- participarea la examinarea personalului CTA din cadrul ACC București în vederea avansării/promovării;
- desfășurarea de activități de îndrumare a studenților Facultății de Aeronave pentru efectuarea stagiului obligatoriu de practică;
- întocmirea bazelor de amendare AIP România în conformitate cu modificările de spațiu aerian aferente competenței. Au fost emise 8 baze de amendament AIP și 1 circulară de informare aeronautică;
- participarea la încheierea de protocoale, proceduri, reglementări în colaborare cu instituții interne – MTI, AACR, SMFA și utilizatori ai spațiului aerian – TAROM, AOPA, ARCA etc.;
- participarea în cadrul echipelor de specialiști la implementarea Sistemului ATM 2015+. Au fost elaborate sau amendate, după caz, documentele emise pe linia obiectului său de activitate;
- participarea, din perspectivă operațională, la lucrările grupului de lucru PP RP3 (Planul de Performanță pentru cea de-a treia perioadă de referință 2020 – 2024), analiză privind prognoza EUROCONTROL 2020-2024, emisă în noiembrie 2020, raportarea îndeplinirii indicatorilor de performanță pentru anul 2019, raportarea impactului COVID 19, solicitarea sprijinului autorităților competente naționale și europene în contextul impactului COVID-19;
- participarea în cadrul GL pentru identificarea și elaborarea propunerilor de proiecte eligibile pentru finanțarea din fonduri europene;
- participarea la elaborarea documentației ACE Benchmarking Report 2019;
- participarea la procesul continuu de optimizare a aplicațiilor SAAM/NEST, dezvoltate de EUROCONTROL/NM;
- utilizarea aplicației NEST – dezvoltată de EUROCONTROL – pentru analiza schemelor de închidere/deschidere sectoare și în contextul

- actualizării planurilor de capacitate pentru LSSIP (material pregătit pentru lucrările grupului CAPLAN);
- optimizarea structurii de spațiu aerian prin utilizarea de aplicații dedicate, astfel:
 - NEST (Network Strategic Tool), dezvoltată de EUROCONTROL – analiză preliminară
 - RAMS (ISA Software) – simulare de tip Fast Time
- desfășurarea de activități specific colaborării civil-militare și programe de executare zboruri fără echipaj la bord (RPA).

Managementul Activității de Terminal

Activități de bază

1. Optimizarea structurii spațiului aerian
 - proiect extindere CTR Iași și CTR Bacău
 - proiect extindere CTR Baia Mare și modificare LRTRA70
2. Optimizarea procedurilor de zbor instrumental

Coordonarea implementării sau optimizării procedurilor de zbor instrumental pentru toate cele 16 aeroporturi pentru care ROMATSA asigură servicii de trafic aerian (formularea cerințelor operaționale ale CTA/operatori aerieni/SMFA/operator aerodrom, acorduri părți interesate, avizarea conceptelor, documentații finale, elaborarea evaluării siguranței, proces aprobare AACR, baze amendament AIP, training CTA etc.).

S-au derulat două contracte care includ:

 - revizia/optimizarea tuturor procedurilor de zbor instrumental existente în AIP pentru cele 16 aeroporturi;
 - proiectarea și implementarea unor proceduri RNP APCH pentru ambele direcții ale pistelor (15 aeroporturi);
 - proiectarea și implementarea rutelor SID convenționale pentru aeroporturile unde nu au fost publicate anterior (7 aeroporturi);
 - revizia rutelor SID/STAR RNAV1 pentru senzorul DME/DME și validarea acestora suplimentar pentru senzorul GNSS (8 aeroporturi);
 - reproiectarea tuturor hărților Minimum Radar Vectoring Altitude (8 aeroporturi).
3. Proiecte modernizare aeroporturi

Coordonarea/elaborarea documentelor specifice pentru proiectele de modernizare a unor aeroporturi (proceduri de apropiere instrumentală, analize de risc, coordonări plan);
4. Coordonarea aeroporturilor – aplicarea regulamentului 139/2014

Coordonarea și finalizarea/actualizarea acordurilor de Servicii de Navigație Aeriană și procedurilor locale comune cu majoritatea operatorilor de aerodrom;
5. Implementarea conceptului Performance Based Navigation
 - colaborarea la elaborarea Planului ATM/ANS implementare și tranziție PBN în România;
 - elaborarea Conceptului Operațional și Tehnic privind implementarea procedurilor de zbor instrumental GNSS;

- elaborarea Evaluării de siguranță în implementarea procedurilor de zbor instrumental GNSS;
 - coordonarea activității de proiectare și implementare a procedurilor PBN în România inclusă în programul de finanțare europeană SPICE. Participarea în grupul de lucru SPICE, completarea documentației de raportare a progresului, coordonarea cu AAR (Asociația Aeroporturilor din România) pentru sincronizarea activităților din program (proiectare vs. elaborare studii de teren și obstacolare);
6. Colaborarea cu Consiliul Județean Brașov
Asigurarea suportului pentru înființarea Aeroportului Brașov (elaborarea punctelor de vedere, cerințelor, participarea la ședințele GL, analiza conceptului operațional/caiete de sarcini/concept tehnic etc.).

Activități recurente

1. Proiectul ATM 2015+
 - participarea la grupul de lucru ATM 2015+;
 - completarea „adaption data” pentru configurarea sistemului (introducerea modificărilor în amendamentele AIP).
2. Centralizarea situației mișcărilor în FIR București și în zona terminală și transmiterea trimestrială/anuală a datelor către AACR;
3. Pregătirea/informarea CTA
 - informarea CTA privind intrarea în vigoare a unor noi reglementări sau modificarea acestora, stabilirea nivelului de pregătire CTA;
 - informarea CTA privind intrarea în vigoare a unor modificări operaționale, stabilirea nivelului MBI;
 - asigurarea examinării teoretice și practice pentru candidații CTA;
 - participarea în comisiile de evaluare pentru avansarea sau promovarea CTA.
4. Inspecții operaționale
 - monitorizarea aplicării planurilor de măsuri stabilite în urma auditurilor sau inspecțiilor operaționale efectuate de către AACR, DSC – ROMATSA și specialiștii în managementul activității de terminal;
 - efectuarea inspecțiilor operaționale și elaborarea rapoartelor de inspecții. Din cauza pandemiei, majoritatea inspecțiilor operaționale pentru anul 2020 au fost amânate pentru anul 2021;
5. Elaborarea documentației specifice domeniului de activitate
 - întocmirea rapoartelor de evaluare și reducere a riscurilor pentru instalarea unor noi echipamente de radionavigație sau înlocuirea acestora;
 - coordonarea elaborării bazei amendamentului AIP;
 - emiterea bazelor NOTAM;
 - actualizarea Manualelor Operaționale TWR, APP;

- participarea la consultări privind modificările legislative și propunerea de amendamente (RACMR MSA UFSA etc.)
- coordonarea întocmirii procedurilor de colaborare între subunitățile DSNA și aeroporturi și obținerea acceptului AACR de punere în serviciu;
- coordonarea pentru elaborarea procedurilor de colaborare privind exercițiile militare, spectacole/concursuri aeriene, lansări de baloane cu aer cald;
- coordonarea pentru elaborarea procedurilor de colaborare între unitățile TWR și operatorii VFR;
- coordonarea pentru elaborarea/actualizarea procedurilor RWY INC și EXC;
- coordonarea pentru amendarea procedurilor pentru implementarea 3NM la TMA BUC;
- coordonarea/analizarea/propunerea actualizării documentației (proceduri operaționale, manuale operaționale, regulamente de organizare și funcționare pentru conformarea cu Regulamentele (UE) 373/469/1177/665 și certificarea ASM/ATFM;
- coordonarea actualizării LoA între subunități.

6. Alte activități operaționale

- monitorizarea riscurilor aferente activității specifice turnurilor de control de aerodrom (TWR) și unităților de control de apropiere (APP), analiza Raportării Evenimentelor de Aviație Civilă (REAC), formularea de cerințe pentru reducerea riscurilor;
- consultări cu AACR: organizarea întâlnirilor pentru stabilirea mijloacelor de implementare a procedurilor GNSS în România (aprobarea documentației de proiectare, discuții privind utilizarea GPS, discuții privind verificarea din zbor a procedurilor GNSS etc.);
- consultări cu operatorii aerieni;
- participarea la grupurile de lucru interne (Aeroportul Brașov – implementarea Regulamentului (UE) 373/2017, identificarea și elaborarea propunerilor eligibile pentru finanțarea din fonduri europene, implementarea AMAN, optimizarea spațiului aerian, modificarea HG 74/2001, Strategia ROMATSA privind furnizarea serviciilor de navigație aeriană pe aeroporturile din România;
- elaborarea/verificarea documentației către AACR pentru acceptarea modificărilor sistemului ATN (liste verificări, solicitări de acceptare a modificării sistemului ATM, analize risc, concepte operaționale etc.);
- coordonarea activităților studenților aflați în practică;
- colaborarea pentru implementarea Clearance Delivery Otopeni;
- formularea răspunsurilor la solicitările organelor competente – întârzieri/anulări curse;
- formularea răspunsurilor/avizarea solicitărilor privind lansarea focurilor de artificii/activităților de zbor drone;
- consultări cu operatorii aerieni, AACR și experții în domeniul siguranță și calitate privind zgomotele din zona aeroporturilor și formularea răspunsurilor către petenți.

Managementul Pregătirii Profesionale și Organizarea resurselor CTA

Activități de bază

1. Organizarea Cursului de Bază și a Cursurilor de Calificare în vederea obținerii licenței CTA Stagiar;
2. Elaborarea, amendarea și verificarea Planurilor de Pregătire în cadrul Unității (UTP), a Schemelor de Menținere a Competenței (UCS), a Planurilor de Pregătire de Perfecționare pentru subunitățile ROMATSA (TWR Arad, TWR Bacău, TWR Constanța, TWR Baia Mare, TWR Băneasa, TWR Cluj, TWR Craiova, TWR Iași, TWR Oradea, TWR Otopeni, TWR Sibiu, TWR Suceava, TWR Satu-Mare, TWR Târgu Mureș, TWR Timișoara, TWR Tulcea, ACC București, APP București, APP Arad, APP Constanța);
3. Elaborarea procedurii privind desfășurarea pregătirii, examinării și/sau evaluării personalului CTA/Ab Initio în perioada de pandemie;
4. Elaborarea cursurilor de specializare pentru controlorii de trafic aerian (Curs de Formare Evaluatori, Curs de Perfecționare pentru Evaluatori);
5. Elaborarea planului de formare profesională pentru CTA din cadrul subunităților ROMATSA pentru anul 2021 – ținând cont de nevoile de pregătire exprimate de acestea;
6. Organizarea de cursuri pentru obținerea/menținerea autorizărilor de instructor (OJTI) și evaluator (CCA);
7. Elaborarea cursului privind pregătirea recurentă la limba engleză;
8. Organizarea și gestionarea derulării examinării pentru competența lingvistică la limba engleză – ELPAC – pentru toți controlorii de trafic aerian și CTA Ab Initio din cadrul ROMATSA;
9. Organizarea cursului pentru formarea instructorilor de teorie – TTI;
10. Inițierea demersurilor pentru autORIZAREA ROMATSA, de către ANCOM, în vederea organizării cursurilor și evaluărilor necesare obținerii și revalidării certificatului de radiotelefonist (RTF).

Activități recurente

1. Coordonarea permanentă cu responsabilii locali cu pregătirea conform Schemei funcționale;
2. Coordonarea permanentă pe pregătirea CTA cu reprezentanții AACR pe linia de activitate;
3. Efectuarea inspecțiilor operaționale în fiecare dintre subunitățile ROMATSA în vederea asigurării menținerii nivelului de pregătire corespunzător și respectarea procedurilor și regulamentelor în vigoare;
4. Participarea la analiza proiectelor de acte normative și reglementărilor trimise spre consultare de către AACR, MTI (Reglementarea REAC-ATS, propuneri de amendament pentru PIAC-ATS, Reglementarea RACMR-MSA-UFSA etc.), furnizarea, pe linia de responsabilitate, a opiniei privind noi propuneri legislative. Participarea la analiza proiectelor de documente elaborate de organizațiile internaționale la care România este parte – EASA, EUROCONTROL, ICAO;

5. Participarea activă la ședințele FAB Training Board în cadrul Danube FAB pe linia de pregătire CTA;
6. Elaborarea propunerilor de măsuri corective pe linia obiectului de activitate în urma inspecțiilor și auditurilor efectuate intern și extern și urmărirea implementării acestora;
7. Participarea la ședințele CANSO, RMTG al EASA pentru amendarea Regulamentului (UE) 340/2015;
8. Participarea specialiștilor la activitățile de instruire a personalului CTA și CTA Ab-Initio;
9. Participarea la examinarea personalului CTA din cadrul subunităților ROMATSA în vederea avansării/promovării;
10. Elaborarea, mentenanța și dezvoltarea documentației Organizației de Pregătire CTA ROMATSA;
11. Centralizarea, menținerea și implementarea dinamicii de personal CTA;
12. Monitorizarea menținerii raportului corect între numărul de CTA și cel de OJTI și evaluatori ;
13. Gestionarea cererilor de mutare de la o subunitate la alta;
14. Gestionarea planificării personalului la diferite activități ținând cont de asigurarea serviciului operațional.

Managementul Informațiilor Aeronautice

Principalele activități desfășurate în anul 2020, în domeniul Managementul Informațiilor Aeronautice, au fost următoarele:

1. Managementul AIS:
 - √ modernizarea sistemelor pentru serviciile de informare aeronautică – în vederea realizării obiectivului INF 01; au fost derulate următoarele activități:
 - semnarea contractului cu IDS AIRNAV SRL – Italia, având ca obiect implementarea Sistemului Integrat Computerizat AIS;
 - desfășurarea activităților preliminare începerii derulării contractului (solicitarea unor specialiști pentru formarea echipei de proiect, nominalizarea managerului de proiect, managerului de contract, coordonatorilor pe domeniile tehnic și operațional etc.).
 - √ luarea măsurilor necesare imediate pentru asigurarea funcționării H24 a Biroului NOTAM International (NOF) în situația de indisponibilitate parțială a personalului CITA NOTAM, afectat de COVID-19:
 - documentarea și notificarea AACR privind schimbarea Sistemului Funcțional ATM/ANS prin asigurarea contingenței la unitatea AIS, în situații de indisponibilitate parțială sau totală a personalului;
 - organizarea și coordonarea următoarelor cursuri pentru formarea personalului care a asigurat serviciul în situația indisponibilității resursei umane calificate:
 - cursul de reînnoire licență CITA și calificare CITA NOTAM;
 - cursul de pregătire de specialitate CITA NOTAM;
 - coordonarea activităților premergătoare obținerii calificării CITA NOTAM a personalului care a asigurat contingența;

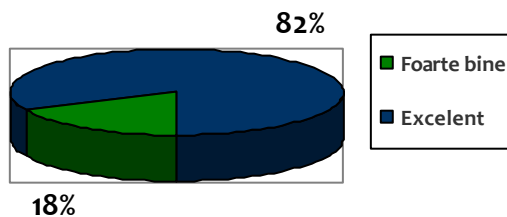
- punerea în aplicare a schimbării Sistemului Funcțional ATM/ANS prin asigurarea contingenței la unitatea AIS în situații de indisponibilitate parțială sau totală a personalului.
- √ pregătirea personalului de informare aeronautică:
 - organizarea și coordonarea cursurilor pentru personalul de informare în concordanță cu PFP 2020 (cursuri de pregătire de specialitate CITA Briefing, CITA ACC, CITA NOTAM, curs de pregătire recurentă pentru CITA Instructor);
 - susținerea materiilor de specialitate (informare aeronautică) la cursurile pentru personalul CITA și MET;
- √ asigurarea funcției de Client Security Officer (CSO) pentru ROMATSA în legătura cu Baza Europeană de Date AIS – EAD, gestionarea utilizatorilor și drepturile acestora în lucrul cu EAD, modulele SDO, PAMS, INO;
- √ participarea la dezvoltarea proiectului SEE FRA (activități legate de domeniul AIS);
- √ achiziția directă a serviciilor de tipografie digitală în vederea tipăririi hărților aeronautice care se elaborează în cadrul serviciului.

2. Furnizare AIS

- √ primirea și analizarea bazelor AIS de la originatori, transmiterea de observații în vederea corectării și transmiterea lor spre aprobarea AACR, în vederea publicării;
- √ publicarea documentelor de informare aeronautică, care conțin, pe scurt, următoarele modificări la AIP România:
 - modificarea orelor de operare în FRA;
 - actualizarea informațiilor referitoare la infrastructura aerodromurilor LRSV, LRTR, LROP, LRCL, LRCV, LRBM, LRIA, LRTC, LRAR, LRBC, LRTM, LRBN, LRCD, LRSB, LRPW, LRCK;
 - publicarea aerodromului VFR GRĂDIȘTEA/Grădiștea (LRBA);
 - publicarea aerodromului VFR CLINCENI/Clinceni (LRCN);
 - publicarea heliportului ORADEA/SMURD BH 2 (LRHO);
 - actualizarea informațiilor referitoare la legislația aeronautică aplicabilă în România;
 - actualizarea datelor de obstacolare la aerodromurile: LRAR, LRBM, LRTC;
 - publicarea informațiilor privind disponibilitatea serviciilor Data Link/CPDLC în FIR București;
 - actualizarea informațiilor legate de statutul aerodromurilor certificate din România;
 - actualizarea informațiilor referitoare la timpul de răsărit și apus al soarelui pentru toate aerodromurile/heliporturile publicate în AIP România;
 - actualizarea tarifului pentru serviciile de navigație aeriană de rută și a tarifului pentru serviciile de navigație aeriană terminală (TANC reglementat);
- √ colaborarea cu specialiștii managementului traficului de terminal în vederea actualizării și completării procedurilor instrumentale de zbor în cadrul proiectului SPICE;
- √ actualizarea hărții FRA;

- ✓ menținerea datelor aeronautice în baza de date AIS europeană – EAD, modulele SDO (Static Data Operations) și PAMS (Published AIP Management System);
- ✓ postarea pe site-ul propriu, www.aisro.ro, a elementelor Pachetului Integrat de Informare Aeronautică publicate;
- ✓ ca urmare a analizării răspunsurilor la chestionarele privind furnizarea AIS de către ROMATSA, completate de la abonații la documentele AIS pentru serviciul AIS, a fost obținut rezultatul prezentat în diagrama alăturată.

**STATISTICA RASPUNSURILOR LA
CHESTIONARUL PRIVIND FURNIZAREA AIS
DE CATRE ROMATSA IN ANUL 2020**

Managementul Informațiilor Meteorologice

În anul 2020 au fost realizate următoarele categorii de activități:

Asistența meteorologică:

- ✓ implementarea LoA cu SMATSA și MOLDATSA privind coordonarea emiterii mesajelor SIGMET, în conformitate cu recomandările Anexei 3 ICAO. Menționăm că anterior a fost încheiat un acord similar cu centrul de veghe Budapesta;
- ✓ participarea în cadrul proiectului regional eGAFOR pentru dezvoltarea unui produs meteorologic specializat destinat aviației generale. Proiectul beneficiază de finanțare din fonduri europene și este derulat în cooperare cu Croatia Control (coordonator proiect), SMATSA (Serbia), ARSO (Slovenia), OMSZ (Ungaria) și SHMU (Slovacia). Proiectul-pilot a fost demarat în 2017 și are ca termen de finalizare iunie 2021. Statele participante au decis de comun acord implementarea operațională a produsului după această dată, în cadrul unui modul opțional derulat în cadrul grupului Avimet al EUMETNET. Specialiștii ROMATSA au participat la activități legate de elaborarea specificațiilor tehnico-operaționale de testarea prototipului și de procesul de pregătire a personalului operațional;
- ✓ actualizarea procedurilor de lucru pentru personalul operațional MET în vederea asigurării conformării cu baza de reglementare. Au fost amendate procedurile PIN 2801, 2802, 2803, 2807, 2809, 2810, 2819, 2821, 2874;
- ✓ asigurarea disponibilității mesajelor AIREP Special și a hărților CB, Turbulență și Givraj (emise de către WAFC Londra) în cadrul aplicației Self-Briefing MET, în vederea utilizării acestora pentru pregătirea zborului, în conformitate cu cerințele Regulamentului (UE) 373/2017 și ale Anexei 3 ICAO;

- √ preluarea, în cadrul Sistemului de Procesare Data Meteorologice, a datelor de concentrație a cenușii vulcanice (recepționate de SADIS) și a datelor de vânt în altitudine din rapoartele MODE-S de aeronave și afișarea acestora pe stațiile de lucru Visual Weather, în sprijinul activității de veghe meteorologică. Începând cu luna aprilie 2020, datele de vânt în altitudine din rapoartele MODE-S preluate de aeronave sunt distribuite și către European Meteorological Aircraft Derived Data Center (EMADDC), la solicitarea acestuia, pentru suplimentarea numărului redus al datelor de observație ca urmare a crizei COVID-19;
- √ au fost întocmite și livrate studiile climatologice pentru aerodromurile București-Otopeni și Oradea ca răspuns la solicitarea operatorilor de aerodrom;
- √ asigurarea legăturii de back-up pentru sistemul SADIS prin activarea contului de acces la sistemul WIFS, în conformitate cu recomandările ICAO;
- √ coordonarea activităților legate de implementarea versiunii 4.0 a sistemului ROMAWOS (instalare, testare, pregătire personal). La finalul perioadei de testare documentația completă urmează a fi înaintată AACR în vederea re-autorizării sistemului, în cursul anului 2021;
- √ au fost elaborate cerințele tehnico-operaționale privind achiziția unui sistem semi-automat de observare la aeroporturi (hardware și software) cu păstrarea senzorilor existenți. Ca urmare a constrângerilor de ordin financiar, procedura de achiziție va fi lansată în a doua jumătate a anului 2021. Necesitatea modernizării sistemului ROMAWOS decurge din uzura fizică și morală a sistemului curent, precum și pentru acoperirea cerințelor rezultate din ultimele prevederi ale legislației aplicabile;
- √ au fost elaborate specificațiile tehnico-operaționale pentru un convertor de imagini radar meteo la formatul Asterix CAT9, în vederea alimentării sistemului ATM 2015+ (corespunzător fazei II) pentru afișare pe ecranele de dirijare;
- √ coordonarea, pe linie de specialitate, a acțiunilor necesare mutării biroului meteorologic la aeroportul din Suceava în clădirea noului turn;
- √ participarea în cadrul grupului de lucru ROMATSA pentru asigurarea serviciilor de navigație aeriană la aeroportul Brașov-Ghimbav. Furnizarea de consultanță pe linie de specialitate în cadrul acordului dintre ROMATSA și Consiliul Județean Brașov;
- √ participarea în cadrul grupului de lucru pentru elaborarea cerințelor tehnico-operaționale corespunzătoare sistemului de predicție a traficului – RomAir TCM;
- √ participarea în cadrul grupului de lucru pentru achiziția Sistemului integral AIS.

Derularea Planului Anual de Achiziții ROMATSA:

- √ a fost încheiat contractul pentru achiziția de servicii de dezvoltare software pentru prelucrarea datelor climatologice de aerodrom, având ca dată de finalizare luna februarie 2021;
- √ participarea la activitățile aferente proiectului de implementare a sistemului de detecție a forfecării vântului la nivel jos bazat pe LIDAR la AIHCB. Proiectul a fost întârziat ca urmare a crizei COVID-19, precum și necesității schimbării amplasamentului inițial.

Selecția și pregătirea profesională:

- ✓ susținerea de cursuri în cadrul Centrului de Pregătire în Meteorologie Aeronautică (CPMA) pentru pregătirea personalului stagiar (personal nou angajat) și pentru menținerea competenței/promovarea personalului meteorologic operațional;
- ✓ susținerea de cursuri de pregătire pentru alte categorii de personal ROMATSA: curs TTI pentru personalul ATS, curs ADV Rating pentru personalul ATS-TWR, ATS-ACC și respectiv ATS-APP;
- ✓ punerea în funcțiune a platformei de instruire Moodle pentru pregătirea la distanță a personalului meteorologic (<http://tcaem.romatsa.ro>) în susținerea procesului de pregătire în condițiile generate de pandemia COVID-19.

Activități externe:

- ✓ participarea la activitățile legate de managementul informațiilor meteorologice, în cadrul grupului de lucru ICAO Data Management Group;
- ✓ participarea în cadrul echipei de experți pentru educație, pregătire și competențe în cadrul Comisiei pentru Meteorologie Aeronautică a Organizației Meteorologice Mondiale;
- ✓ participarea la activitățile de training derulate în cadrul acordului Danube FAB – EATEO (European Association of Aviation Training and Education Organizations).

Colaborarea civil-militară

În cursul anului 2020, activitățile specifice colaborării civil-militare în domeniul managementului traficului aerian au asigurat continuitatea și coerența necesare aplicării constante a reglementărilor SES în planificarea și desfășurarea unor activități complexe, cu scopul îndeplinirii atribuțiilor generale și specifice stabilite în conformitate cu legislația și reglementările aeronautice naționale și internaționale.

În anul 2020 a fost menținut nivelul ridicat al intensității și complexității zborurilor militare în spațiul aerian al României. Contextul pandemiei cu COVID-19 nu a redus în mod semnificativ activitățile operaționale militare, acestea continuând zborurile intense cu avioane de luptă. Dislocările unor detașamente militare aparținând SUA sau NATO au fost întrerupte temporar începând cu luna martie 2020 și au fost reluate progresiv începând cu luna septembrie 2020. Aeronavele NATO E-3A AWACS au continuat să execute zboruri aproape zilnic în spațiul aerian al României, majoritatea misiunilor fiind efectuate și cu alimentare în aer. Totodată, au continuat misiunile executate, cu o frecvență medie de două zboruri pe săptămână, de aeronavele militare ale SUA fără pilot la bord RQ-4 „Global Hawk” din clasa High Altitude Long Endurance – HALE. În același context, a fost efectuată a doua dislocare în România a aeronavelor fără pilot la bord din clasa Medium Altitude Long Endurance – MALE și operarea acestora într-un mediu integrat cu traficul aerian civil. Aceste activități militare complexe au fost desfășurate fără evenimente de trafic majore, ceea ce demonstrează eficiența întregului mecanism de colaborare civil-militară care cuprinde managementul spațiului aerian, prin alocarea zonelor specifice

și gestionarea lor în dinamică, precum și coordonarea traficului civil militar în timp real, prin intermediul structurilor dedicate.

În categoria activităților militare complexe sunt considerate și exercițiile, antrenamentele, zborurile demonstrative sau cele efectuate cu ocazia zilei naționale sau a altor sărbători. În acest sens, în anul 2020 a fost asigurată coordonarea civil-militară pentru 32 activități complexe care au necesitat elaborarea unor protocoale dedicate prin care au fost agreate elementele concrete de rezervare și utilizare flexibilă a spațiului aerian și de coordonare tactică a traficului aerian general cu cel operațional.

În vederea asigurării condițiilor de desfășurare a unor activități de zbor sportive fără afectarea cerințelor operaționale civile și militare, în cursul anului 2020 au fost încheiate trei protocoale între ROMATSA, Aeroclubul României și Statul Major al Forțelor Aeriene dedicate zborurilor cu planeare în curenți ondulatorii, zborurilor cu balonul cu aer cald pentru stabilirea recordurilor de înălțime și Campionatului Național de Planorism.

Pentru îndeplinirea cerințelor privind coordonarea civil-militară a unor zboruri cu caracter special, au fost încheiate cinci protocoale între ROMATSA, Statul Major al Forțelor Aeriene și operatori aerieni privați privind desfășurarea unor zboruri aerofotogrammetrice și de măsurare a parametrilor atmosferici.

De asemenea, în cursul anului 2020, specialiștii au mai desfășurat următoarele activități:

- punerea în aplicare, începând cu 15 ianuarie 2020, a noilor ediții ale Procedurilor de coordonare civil-militară a zborurilor și Procedurilor de cooperare privind siguranța zborurilor în cazul executării activităților potențial periculoase pentru aeronave în poligoane terestre, maritime și fluviale;
- finalizarea și aprobarea noii ediții a Procedurilor de coordonare pentru asigurarea siguranței zborurilor pe timpul lansării rachetelor antigrindină;
- coordonarea cu reprezentanții Ministerului Agriculturii pentru pregătirea aprobării unor noi puncte de lansare a rachetelor antigrindină și a zonelor restricționate aferente;
- continuarea sprijinului acordat în implementarea Local and sub-Regional Airspace Management Sistem – LARA, prin instalarea noii versiuni software și elaborarea proiectului Procedurilor comune ROMATSA-SMFA privind utilizarea LARA;
- pregătirea propunerilor și pozițiilor ROMATSA pentru deciziile Consiliului de Management al Spațiului Aerian;
- organizarea a două reuniuni ale grupului de lucru ROMATSA-SMFA pentru redefinirea zonelor militare, în contextul implementării FRA și intrării în operare a noului tip de avion de luptă;
- organizarea unei întâlniri ROMATSA-SMFA la nivel de specialiști în domeniul tehnic, pentru derularea programelor comune în privința datelor radar, comunicațiilor radio și sistemelor tehnice utilizate în comun;
- relaționarea cu operatorii aeronavelor fără pilot la bord în vederea asigurării desfășurării activităților cu aceste tipuri de aeronave fără impact asupra siguranței zborurilor aflate în responsabilitatea ROMATSA;
- pregătirea cadrului de desfășurare a activităților de zbor cu aeronave de stat fără pilot la bord operabile de Poliția de Frontieră în zona Mării Negre, în cadrul programelor europene FRONTEX și European Maritime Security;

- participarea în grupul de lucru pentru modificarea Hotărârii de Guvern privind autorizarea zborurilor și în Grupul de Lucru pentru definirea zonelor restricționate pentru operarea aeronavelor fără pilot la bord;
- reprezentarea ROMATSA în cadrul comitetelor relevante pentru colaborarea civil-militară organizate la nivelul EUROCONTROL și NATO, desfășurate în anul 2020 în format de videoconferință.

Sisteme ATM

Activitățile desfășurate în anul 2020, au fost:

1. Extindere SEE FRA – pe parcursul anului 2020 a fost asigurata coordonarea cu partenerii din Ungaria, Bulgaria și Slovacia și cu Network Manager pentru finalizarea pregătirilor de extindere a SEE FRA cu FIR Bratislava (elaborarea Planului de activități, Safety Case, baza de amendament AIP, AIC, actualizarea ConOps). Începând cu ianuarie 2021, spațiul aerian al Slovaciei a fost inclus în SEE FRA, în regim H24;
2. Programul de Dezvoltare și Implementare a Noului Sistem ATM ROMATSA 2015+ - specialiștii au asigurat managementul proiectului ATM 2015+, configurației proiectului, al datelor de configurație (Adaptation Data) și al documentației acestuia. Au participat, de asemenea, la testarea sistemului, pregătirea, introducerea, actualizarea, verificarea în sistem a datelor de configurare. În anul 2020 au fost validate patch-urile 7.2, 8.2 și 8.3 și au fost replanificate activitățile aferente implementării Fazei 2, fiind decalată punerea în operare pentru decembrie 2021. Au avut loc două sesiuni de prevalidare a funcționalităților Faza 2, în contextul COVID-19, desfășurate remote la Madrid și București. În luna noiembrie a avut loc FAT Faza 2, de asemenea, în regim remote. Au fost demarate activitățile operaționale și tehnice privind instalarea Fazei 2 în mediul operațional, a fost revizuită documentația de sistem aferentă Fazei 2;
3. Îmbunătățirea sistemului Leonardo – participarea la activitățile aferente implementării upgrade a sistemului Leonardo la platforma CDB6 (Common Database 6) și funcționalități Data Link plus MTCD (Medium Term Conflict Detection) îmbunătățit, asigurând și coordonarea operațională a implementării. Urmează ca documentația aferentă modificării să fie transmisă la AACR;
4. Implementarea DataLink – în sistemele ATM reprezintă una din îmbunătățirile cheie care descongesează canalele de comunicații prin voce. Acest serviciu este frunizat de către controlorii de trafic aerian din cadrul ACC București, tuturor aeronavelor echipate CPDLC care evoluează peste FL285. Începând cu data de 17 iulie 2020, ROMATSA a început furnizarea serviciilor Data Link, folosind protocolul ATN, iar din 18 noiembrie 2020 și pentru aeronavele echipate FANS;
5. Îmbunătățirea NIDS – a fost realizată implementarea SIGMET grafic urmând a fi implementată operațional după obținerea acceptării modificării de către AACR. În urma solicitărilor făcute de către ACC București, a fost actualizată și uniformizată pagina de frecvențe în sistemul NIDS. A fost actualizată și specificația funcțională operațională și tehnică a sistemului NIDS;

6. Coordonarea elaborării edițiilor anuale LSSIP România – au fost finalizate activitățile specifice pentru elaborarea LSSIP România 2019 iar în toamna anului 2020 au demarat activitățile pentru elaborarea LSSIP România 2020. În urma elaborării LSSIP 2019, specialiștii au prezentat analiza stadiului de realizare la 31.12.2019 a obiectivelor LSSIP România 2019 cu accent pe liniile de acțiune în responsabilitatea ROMATSA neplanificate, cu risc de întârziere sau raportate cu întârzieri față de termenele de implementare din European ATM Master Plan Level 3 – Implementation View (Plan 2019);
7. Implementarea sistemului AMAN la APP București (RAMANS) – experții de sisteme ATM au coordonat grupul de lucru pentru dezvoltarea și implementarea sistemului AMAN la APP București. A fost elaborat și aprobat „Conceptul Operațional pentru implementarea AMAN TMA București”. În cursul lunii mai 2020 a fost lansată consultarea pieței prin publicarea „RFI – Request for information”. Ulterior, au fost finalizate cerințele și specificațiile funcționale ale sistemului și a fost elaborat caietul de sarcini pentru achiziția sistemului;
8. Planul de performanță pentru cea de-a treia perioadă de referință 2020 – 2024 – participarea la activitățile grupului de lucru privind „Documentarea, elaborarea, promovarea și susținerea pentru aprobare a Planului de Performanță al României, în partea care revine ROMATSA pentru a treia perioadă de referință 2020 – 2024”, asigurând coordonarea acestuia. În cursul anului 2020 grupul de lucru a participat la analiza impactului COVID – 19 asupra regiei, comunicarea cu autoritățile responsabile în domeniu pentru obținerea sprijinului în vederea asigurării continuității furnizării serviciilor de navigație aeriană în regim de siguranță, raportarea către Comisia Europeană a datelor aferente ariilor cheie de performanță pentru anul 2019, estimările pentru perioada 2020 – 2024, măsurile luate în contextul COVID – 19;
9. Raportarea ACE Benchmarking – având în vedere caracterul preponderent operațional al informațiilor solicitate, specialiștii au preluat coordonarea raportărilor ACE Benchmarking, în colaborare cu celelalte direcții și servicii din cadrul ROMATSA. În anul 2020 au fost transmise clarificările solicitate referitor la raportarea anului 2018 și au fost centralizate datele pentru raportarea ACE Benchmarking 2019;
10. Analiza propunerilor și cadrul normativ european – coordonarea internă a punctului de vedere al ROMATSA cu privire la „Strategic Research and Innovation Agenda – Digital European Sky”. Documentul prezintă sfera de aplicare și abordarea modernizării în continuare a capacităților de management al traficului aerian în cadrul celui de-al doilea pilon al Horizon Europe – Provocări globale și competitivitate industrială europeană, mai specific în cadrul clusterului Climei, Energiei și Mobilității, dar, de asemenea, legat de clusterul Digital, Energie și Spațiu. Având în vedere rolul de coordonator în cadrul ROMATSA al LSSIP, au fost centralizate punctele de vedere în ceea ce privește noul regulament pentru Common Project 1, care va înlocui actualul Regulament 716/2014 (PCP), stabilind prioritățile și termenele de implementare pentru soluțiile SESAR până în 2027. Experții au participat, de asemenea, la grupurile de lucru în cadrul CANSO pentru a stabili poziția și amendamentele la pachetul legislativ SES2+ lansat de Comisia Europeană în septembrie 2020.
11. Accesarea fondurilor europene pentru proiectele operaționale – a fost întocmită o analiză preliminară a oportunităților de accesare a fondurilor

europene și s-a coordonat grupul de lucru intern constituit în acest sens. Propunerile au fost înaintate către MTI și vor fi monitorizate apelurile de finanțare din Cadrul Financiar Multianual 2021-2027. A fost coordonată înscrierea ROMATSA ca singurul grup ANSP partener în cadrul proiectului DRAGOON (integrated tRajectory mAnaGement fOr air Operation efficieNcy) care urmărește să demonstreze, într-o manieră consolidată și integrată, partajarea și sincronizarea în timp real a informațiilor de traiectorie între toate părțile implicate. Proiectul a fost depus pentru finanțare prin programul Horizon al UE, însă nu a fost selectat. Liderul proiectului este DAC-DISTRETTO AEROSPAZIALE DELLA CAMPANIA. Alături de ROMATSA, parteneri în proiect mai sunt EUROCONTROL, PIAGGIO, CIRA, BOEING, Air France, RYANAIR, AIRBUS, NAVBLUE, ISSANOVE și ENAC.

12. NDOP Operational Excellence Programme – programul, demarat de Network Manager în anul 2020, cuprinde o serie de domenii operaționale și tehnice (cu impact operațional). Specialiștii coordonează participarea ROMATSA ca lider (campion) pe o serie de domenii: OPS 2 Application of FUA, OPS 5 Enhancing sectors through including occupancies, OPS 7 ANSP/ANSP and ANSP/NM system connectivity and interoperability.
13. U-SPACE – implicarea în procesul de revizuire a proiectului de regulament UE privind cadrul de reglementare pentru U-Space. În acest context experții ROMATSA au participat la întâlnirile la sediul AACR pe acest subiect la care au mai participat și reprezentanți ai MApN și SMFA.
14. Strategia națională pentru spațiul aerian (NAS) – strategia urma a fi elaborată cu sprijinul IATA însă, după primele întâlniri, în contextul COVID-19, lucrările au fost suspendate. Strategii similare au fost elaborate și pentru alte state (Bulgaria – draft final, Franța, Spania, Polonia) abordând modernizarea ATM, CNS, inițiative la nivel național;
15. Elaborarea documentației pentru demararea procedurii de achiziție de servicii NavData – JEPPESEN;
16. Implementarea Mode S și Centralised Code Assignment and Management System (CCAMS) – au continuat demersurile pe linie operațională în vederea activării în cursul anului 2021, a funcționalității CCAMS (alocarea centralizată a codurilor SSR pentru traficul IFR, de către NMOC) implementată în sistemul Indra;
17. Transferarea activității TWR nou la Suceava;
18. Reprezentarea în grupul de lucru pentru asigurarea serviciilor suport în vederea dezvoltării și operării Aeroportului Internațional Brașov Ghimbav;
19. Implementarea traffic complexity tool (ROMair TCM) – participarea la implementarea obiectivului FCM06 – Traffic Complexity Assessment (definit în European ATM Master Plan – Implementation Plan 2019, aplicabil României) și asigurarea coordonării implementării;
20. Common DLS Governance for Europe (CoDE Project) – în baza mandatului acordat SESAR Deployment Manager de către Comisia Europeană pentru coordonarea implementării Data Link, a fost inițiată consultarea ANSP-urilor cu privire la inițiativa A6 de contituire a unei guvernante comune pentru serviciile Data Link. Experții au transmis comentariile sale la proiectul Memorandumului de cooperare pentru participarea la această inițiativă;
21. Implementarea Regulamentului (CE) nr. 73/2010;

22. IRIS – „Iris with Initial Operational Capability” (proiect Iris with IOC) – Iris urmărește implementarea unui serviciu de comunicații prin satelit, de înaltă performanță, pentru gestionarea eficientă a spațiului aerian.

Activități recurente

1. Elaborarea procedurilor, normelor, instrucțiunilor (PIN-uri), manuale specifice activității și proceselor derulate, sau specifice operării Sistemului ATM;
2. Analizarea și avizarea documentațiilor privind obiectivele de investiții ROMATSA cu impact operațional;
3. Participarea la activitățile Danube FAB, pe linie operațională (ATM Development, ConOps, OSC. Participarea la corelarea termenelor obiectivelor conținute în edițiile naționale ale LSSIP România și respectiv LSSIP Bulgaria cu angajamentele și obiectivele definite la nivelul Danube FAB, în cadrul Danube FAB Strategic Programme și respectiv Annual Plan. De asemenea, experții au participat la elaborarea materialelor operaționale pentru ANSP Board și Governing Council, oferind și input pe domeniul operațional pentru NMB;
4. Actualizarea bazei de date de aeronave - activitatea constă în actualizarea regulată a bazei de date aeronave a sistemului Leonardo;
5. Actualizarea bazelor de date ale sistemului ATM – activitatea este permanentă și constă în coordonarea actualizării periodice bazată pe Ciclul AIRAC a geografiei sistemelor Leonardo și Indra și verificarea și testarea implementării modificărilor în aceste sisteme. Activitate recurentă la data ciclului AIRAC;
6. Revizuirea Planului general de acțiune în situații speciale – activitatea constă în actualizarea regulată a Planurilor de contingență locale și a celui general. Acesta a fost actualizat având în vedere noile sisteme Indra și AviBit dar și mutarea CR1 în sala Vioară, implementarea DataLink. Pentru Planurile de contingență locale, s-a coordonat activitatea de armonizare a acestora fiind creat un template unitar pentru toate subunitățile. Au avut loc întâlniri cu participarea reprezentanților din subunități. Activitatea de actualizare a acestor planuri s-a finalizat în iunie 2020;
7. SAF – participarea la analiza evenimentelor specifice ANS/ATM ce privesc componentele FDP, RDP, NIDS, RSUR raportate prin formulare REAC-03. Coordonarea și participarea la elaborarea evaluărilor de siguranță aferente modificărilor sistemului ATM;
8. Participarea la elaborarea Planului de Afaceri Strategic ROMATSA și a Planului de Afaceri Anual – participarea la corelarea obiectivelor definite în Planul de Afaceri Strategic precum și la analiza impactului și stadiului de implementare a prevederilor Regulamentelor Europene;
9. Reprezentarea externă a ROMATSA la EUROCONTROL Network Directors of Operations, ODSG ATFCM Operations and Development Sub-Group, Flight Plan and Flight Data Evolutions Task Force, NETSYS, LSSIP Expert group, SCPG-SSR Code Planning Group, TCFG Transponder Code Function Group, CANSO EASA Task Force, CANSO Policy Task Force, CANSO Performance & Financial Task Force, Gate One Coordination Committee;
10. Monitorizarea utilizării codurilor SSR și raportarea către EUROCONTROL/NM;

11. Pregătirea documentelor și amendamentelor acestora pentru introducerea în sistemul NIDS;
12. Întocmirea bazelor de amendare AIP România pentru secțiunile în responsabilitatea specialiștilor;
13. Inspecții, audituri – efectuarea inspecțiilor operaționale pe domeniul de activitate și elaborarea rapoartelor de inspecții și menținerea evidenței implementării măsurilor din domeniul operațional stabilităe în urma inspecțiilor și auditurilor;
14. Implicarea în activitatea Organizației de pregătire ROMATSA prin participarea ca lectori pentru cursuri ale personalului CTA ACC, APP, TWR, CITA – Briefing, Meteo;
15. Tutoriat și îndrumare proiect de practică pentru studenții practicanți ai Facultății de Aeronave București (cu o durată de 360 de ore sau 180 de ore/practicant, în funcție de convenția încheiată).

ACTIVITATEA TEHNICĂ

Coordonare programe

1. Elaborarea și aprobarea documentelor de planificare strategică ale R.A. ROMATSA:
 - √ Planul Anual (AP) 2021 ed. 2.0 la 15 decembrie 2020;
 - √ replanificarea obiectivelor de bază impusă de criza economică generată de pandemia COVID-19, prin modificarea Planului de Afaceri BP RP3 2020-2024 ed. 1.0 din 31 octombrie 2019 în contextul scăderii traficului aerian ca urmare a impactului pandemiei de COVID-19 și implicit a veniturilor încasate de regie prin prestarea de servicii de navigație aeriană în baza Regulamentului (UE) 1627/2020 prin care Comisia Europeană stabilește obiectivele revizuite de performanță la nivelul Uniunii Europene pentru RP3 până la data de 1 mai 2021. După această dată, ROMATSA își va stabili obiectivele proprii de performanță în linie cu valorile țintă la nivel european acestea urmând a sta la baza actualizării Planului de Afaceri RP3 BP 2020-2024 și a elaborării noului Plan de Performanță care va fi depus până la data de 1 octombrie 2021;
 - √ Raportul privind stadiul de evoluție/realizare a principalelor linii de acțiune ale obiectivelor asumate de R.A. ROMATSA în Planul Anual – AP 2020 la 30 iunie 2020;
 - √ Raportul privind stadiul de evoluție/realizare a principalelor linii de acțiune ale obiectivelor asumate de R.A. ROMATSA în Planul Anual – AP 2020 la 31 decembrie 2020;
 - √ actualizarea planificării obiectivelor de bază din Planul de Afaceri BP RP3 2020-2024 ed. 1.0 din 31 octombrie 2019 pentru fundamentarea procesului de revizuire al PP RP 3 2022-2024 în contextul crizei economice generate de pandemia de COVID-19 prin modificarea Anexei 2 la BP RP3 2020-2024 Plan de Investiții Multianual și Proiecția de Amortizare.

2. Managementul de proiect, alte proiecte:

- √ Synchronised Performance Based Navigation Implementation Cohesion Europe – SPICE – activitățile 6.1 și 6.3 din cadrul Programului INEA call
 - derularea contractelor pentru activitatea 6.1 – Proiectarea și implementarea procedurilor GNSS SPICE și procedurilor convenționale pentru procesul de proiectare a procedurilor de zbor la toate cele 16 aeroporturi;
 - derularea contractului pentru activitatea 6.3 – Îmbunătățirea acoperirii DME în FIR București pentru achiziția și instalarea a 15 bucăți DME (12 DME în cadrul proiectului SPICE și 3 DME pentru TMA Constanța);
 - negocierea și semnarea actelor adiționale pentru prelungirea termenului de finalizare a contractelor până la data 30.06.2021, pentru contractele cu CGX și RAS.
- √ Asigurarea serviciilor suport în vederea dezvoltării și operării Aeroportului Internațional Brașov-Ghimbav (AIBG)
 - derularea Protocolului de Colaborare R.A. ROMATSA – CJ Brașov pentru asigurarea serviciilor suport în vederea dezvoltării și operării Aeroportului Internațional Brașov-Ghimbav, elaborat și semnat în luna martie 2019;
 - constituirea Grupului de Lucru pentru asigurarea serviciilor suport în vederea dezvoltării și operării Aeroportului Internațional Brașov-Ghimbav (AIBG);
 - corespondența internă în cadrul echipei de proiect și legătura continuă cu Consiliul Județean Brașov și contractant pe diverse aspecte operaționale și tehnice/întrebări ale prestatorului BAS Consulting și subcontractanții săi pentru definirea celor 2-3 soluții din cadrul SF pentru prestarea serviciilor de navigație aeriană pe AIBG;
 - finalizarea de către BAS Consulting și transmiterea către ROMATSA, în data de 21.12.2020, spre analiză și „recomandare/nerecomandare acceptare documentație” a următoarelor documente: Document de cerințe inițiale, CONOPS – Conceptul Operațional; Nota Conceptuală privind Spațiul Aerian; Conceptul Procedurilor de Zbor Instrumentale; Conceptul Tehnic, Prezentarea Conceptului Tehnic, Specificații privind sistemul ILS/DME și Studiul privind Sistemul VOR/DME. În urma analizei din cadrul grupului de lucru, ROMATSA a transmis CJ Brașov recomandarea de acceptare a livrabilelor menționate, cu menținerea expresă de a se ține cont de observațiile formulate în etapele următoare de proiectare;
- √ Echiparea turnului de control nou de la Aeroportul Suceava
 - încheierea contractului de furnizare și instalare a mobilierului tehnic, mobilierului de birou și electrocasnicilor cu firma desemnată câștigătoare la 29.12. 2020;
 - încheierea contractului de furnizare și instalare a echipamentelor operaționale cu firmele desemnate câștigătoare;

- realizarea argumentației de siguranță pentru schimbarea sistemului funcțional ATM/CNS prin transferul activităților în noul turn de control aprobată de AACR;
 - punerea în funcțiune și dotarea obiectivului au fost planificate pentru luna iunie 2021.
- v Participarea la activitățile diverselor grupuri de lucru/echipe de proiect în ceea ce privește dezvoltarea/implementarea unor proiecte specifice ale regiei;
- Grupul de lucru pentru implementarea în cadrul ROMATSA a cerințelor comune pentru furnizorii de management al traficului aerian și de servicii de navigație aeriană (ATM/ANS) prevăzute de Regulamentul (UE) 373/2017;
 - Grupul de lucru pentru actualizarea HG 74/1991 privind înființarea Regiei Autonome „Administrația Română a Serviciilor de Trafic Aerian” ROMATSA și a Ordonanței Guvernului nr. 46/1998 pentru stabilirea unor măsuri în vederea îndeplinirii obligațiilor asumate de România prin aderarea la Convenția Internațională EUROCONTROL;
 - Echipa de proiect privind serviciile de mentenanță post-garanție a Sistemului E-Management;
 - Echipa de proiect pentru Aplicație de gestionare automatizată a complexității traficului aerian – ROMAirtcm;
 - Grupul de lucru pentru identificarea modalităților de obținere a unor venituri suplimentare din consultanță și prestări de servicii în domeniul de activitate al regiei, precum și din valorificarea produselor și aplicațiilor dezvoltate intern, în vederea îmbunătățirii indicatorilor financiari;
 - Echipa de proiect ROMATSA - Proiect ESA/NAVISP – GNSS Monitoring and Interference Detection Study and Pilot System Deployment at Romanian Airports (ECHO);
 - Echipa de proiect pentru implementarea Proiectului S-Generation 2019/104278 Sistem panouri fotovoltaice destinat autoconsumului, proiect finanțat în cadrul mecanismelor financiare SEE și Norvegia 2014-2021;
 - Grupul de lucru având ca obiectiv Identificarea și elaborarea propunerilor de proiecte eligibile pentru finanțarea din fonduri europene;
 - Grupul de lucru pentru analiza oportunității elaborării unui nou proiect în cadrul Programului UE de Sprijin pentru Reforme Structurale 2017-2020;
 - Grupul de lucru pentru actualizarea Metodologiei de alocare contabilă a costurilor pe activități;
 - Echipa de proiect pentru implementarea SWIM Common PKI and policies & procedures for Establishing a Trust framework;
 - Echipa de proiect pentru Aplicație de gestionare automatizată a complexității traficului aerian – ROMAirtcm;
 - Grupul de lucru pentru analiza recomandărilor finale ale CCR în urma misiunii Performanța activității specifice desfășurate de ROMATSA în ceea ce privește gradul de realizare a indicatorilor

de performanță specifici activității ROMATSA stabiliți pentru perioada auditată.

√ Alte activități:

- elaborarea rapoartelor trimestriale cu privire la activitatea de conducere executivă și cu privire la evoluția R.A. ROMATSA;
- furnizarea datelor și informațiilor necesare pentru raportarea la PRU în scopul realizării Raportului ATM Cost Effectiveness – ACE 2019;
- activități de secretariat pentru întâlnirile Comisiei de Monitorizare a Sistemului de Control Intern Managerial din cadrul ROMATSA;
- activități în cadrul comisiei centrale de inventariere a valorilor materiale, mijloacelor bănești, a altor valori și a costurilor de decontări ale ROMATSA.

Cer Unic European și SESAR

Inițiativa privind Cerul Unic European (SES) are drept scop consolidarea normelor actuale de siguranță a traficului aerian, contribuția la dezvoltarea durabilă a sistemului de transport aerian, contribuția la dezvoltarea durabilă a sistemului de transport aerian și îmbunătățirea performanțelor generale ale managementului traficului aerian (ATM) și ale serviciilor de navigație aeriană (ANS) pentru traficul aerian general din Europa, prin conformarea cu cerințele tuturor utilizatorilor spațiului aerian.

În ceea ce privește legislația SES, 2020 a fost un an de referință în care Comisia Europeană a inițiat, ca urmare a recomandărilor cuprinse într-o serie de rapoarte și studii recente, procedura legislativă ordinară pentru actualizarea cadrului de reglementare SES publicat în anul 2004 și actualizat în anul 2009. Acest proces este încă în desfășurare și are ca scop reformarea managementului traficului aerian european pentru a face față atât creșterii susținute a traficului aerian din ultimul deceniu cât și variațiilor semnificative de trafic cum ar fi cel cauzat de pandemia COVID-19. În fapt, propunerea Comisiei Europene este o actualizare a propunerii de modificare a cadrului legislativ din anul 2014, iar procedura ordinară vizează consultarea statelor membre în vederea ajungerii la un acord privind varianta finală de text ce urmează a fi publicată. În acest sens, la inițiativa Direcției Transport Aerian din cadrul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii s-a format la nivel național un grup de lucru din care face parte și ROMATSA, aceasta participând activ în procesul de consultare internă stabilit în vederea facilitării conturării și exprimării unor poziții coordonate ale României în procesul european de negociere a pachetului legislativ.

Totodată, în conformitate cu dispozițiile legislației SES, furnizarea de servicii de navigație aeriană în cadrul Uniunii Europene face obiectul unei certificări de către autoritatea competentă. Furnizorilor de servicii de navigație aeriană care îndeplinesc cerințele comune li se eliberează un certificat de furnizor în conformitate cu prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 373/2017. În acest sens, în urma unui proces complex de tranziție început de ROMATSA în anul 2017, la data de 21 decembrie 2020, Autoritatea Aeronautică Civilă Română, în calitatea sa de autoritate competentă, a înlocuit certificatele anterioare de furnizor de servicii (CN

09/14.12.2018 și CN 10/20.12.2019) cu „Certificatul CN 11/18.12.2020 de furnizor de servicii”.

Contextul european este, de asemenea, dominat de Programul SESAR ca pilon tehnologic și operațional al inițiativei SES. Programul SESAR are ca obiectiv implementarea, până în anul 2030, a unei infrastructuri ATM de înaltă performanță care să permită dezvoltarea sigură și ecologică a transportului aerian în Uniunea Europeană. Planul general european de management al traficului aerian (ATM Master Plan) reprezintă principalul instrument de planificare prin care este stabilită conectarea între activitățile de cercetare și dezvoltare și cele de punere în practică pentru realizarea obiectivelor de performanță SES. Astfel, în baza ATM Master Plan, Comisia Europeană definește proiectele comune care sunt implementate de către SESAR Deployment Manager.

Dezvoltarea SESAR

În anul 2020 ROMATSA a participat, în cadrul Programului SESAR 2020, în calitate de terț susținător al INDRA, membru titular al SJU, stabilit în baza SJU Membership Agreement semnat în noiembrie 2015, în proiectele „PJ16-04 Controller Working Position/HMI” și „PJ17-08 SWIM-TI Common Runtime Registry”. Ambele proiecte au fost finalizate în perioada 2019-2020.

Totodată, ROMATSA a derulat activități în raport cu evoluția proiectului IRIS with IOC, analizând documentele emise la nivelul furnizorilor de servicii de navigație aeriană și susținând introducerea prevederilor privind tehnologiile complementare în propunerea Comisiei Europene privind instituirea primului proiect comun care sprijină punerea în aplicare a Planului general european de management al traficului aerian prevăzut în Regulamentul (CE) nr. 550/2004.

Punerea în practică a SESAR

Participarea la implementarea proiectelor europene

În anul 2020, ROMATSA a fost implicată într-un număr de patru proiecte co-finanțate în cadrul Mecanismului pentru Interconectarea Europei (CEF), după cum urmează:

- √ SWIM Common PKI (Public Key Infrastructure) and policies & procedure for establishing a Trust Framework

Proiectul face parte din apelul de proiecte „2017 CEF Transport Call” fiind încadrat în domeniul funcționalităților ATM „AF5 – Initial System Wide Information Management”, sub-funcționalitatea „S-AF 5.1 – Common Infrastructure components”, familia de proiecte „5.1.4 – Common SWIM PKI and Cybersecurity”. ROMATSA participă în calitate de contributor/beneficiar la acest proiect, coordonat de către EUROCONTROL și SESAR Deployment manager (SDM), alături de alte 28 de părți interesate din domeniul aviației.

Proiectul este co-finanțat în proporție de 50% din fondurile CEF. În data de 19 decembrie 2018 a fost semnat acordul „SPECIFIC AGREEMENT No INEA/CEF/TRAN/M2017/1602559”.

Durata estimată a proiectului este de 42 de luni cu termen planificat de finalizare 31.12.2021. Valoarea costurilor eligibile estimate privind participarea ROMATSA în cadrul activităților proiectului este de 273.800 EURO,

beneficiind de 50% co-finanțare europeană (136.900 EURO), prin mecanismul CEF Transport.

Activități desfășurate de ROMATSA în anul 2020:

- participarea reprezentanților regiei la acțiunile desfășurate în cadrul activităților Task-02: analiză și contribuție la documentele tehnice și Task-05: analiză și feedback a documentelor asociate livrabilului D5.1; Task 03 a început în februarie 2020, definiția serviciilor de validare a progresat semnificativ prin dezvoltarea planului de testare între FAA, EUROCONTROL și CPH;
- coordonarea cu EUROCONTROL și SDM în vederea înaintării la termen a raportului anual de stadiu „IP ASR 2020”. Obținerea certificării din partea MTI cu privire la Raportul ASR 2020;
- întocmirea, aprobarea internă și transmiterea către SDM a declarației financiare (IFS – Individual Financial Statement 2020) pentru anii 2018 și 2019;
- participarea la exercițiul de eșantionare INEA și transmiterea informațiilor solicitate în raport cu IFS 2018-2019 furnizate;
- participarea la întâlnirea Annual Meeting susținută de SDM în vederea pregătirii ASR 2021 și raportarea costurilor pentru ASR 2021.

- √ NewPENS – „2015 174 AF5 B NewPENS Stakeholders contribution for the procurement and deployment of NewPENS – Part B: Cohesion Call”

Proiectul s-a derulat în perioada 2016-2020 cu un cost estimat de 222.252 EURO, beneficiind de 85% co-finanțare (188.914,20 EURO) în baza „Specific Grant Agreement No INEA/CEF/TRAN/M2015/1132963 under Framework Partnership Agreement No MOVE/E2-2014-717/SESAR FPA”, fiind coordonat de EUROCONTROL.

În cadrul acestui proiect ROMATSA a participat în calitate de contributor/beneficiar alături de BULATSA, Croatia Control, Slovenia Control, ANS CR. Scopul acestui proiect este achiziționarea în comun a serviciilor și punerea în practică a rețelei NewPENS de către EUROCONTROL în cooperare cu ANSP-urile, aeroporturile, furnizorii MET și organismele militare.

Activități desfășurate de ROMATSA în anul 2020:

- participarea reprezentanților regiei la acțiunile desfășurate în cadrul activității Task-04 – Connection to NewPENS, realizându-se testarea VPN-urilor MSG OPS și MSG TST, precum și pregătirea pentru trecerea în regim operațional;
- coordonarea cu EUROCONTROL și SDM în vederea înaintării la termen a raportului anual de stadiu „IP ASR 2020”. Obținerea certificării din partea MTI cu privire la Raportul ASR 2020;
- întocmirea, aprobarea internă și transmiterea către SDM a declarației financiare (IFS – Individual Financial Statement 2020) pentru anii 2018 și 2019;
- participarea la exercițiul de eșantionare INEA și transmiterea informațiilor solicitate în raport cu IFS 2018-2019 furnizate;
- participarea la întâlnirea Annual Meeting susținută de SDM în vederea pregătirii ASR 2021 și raportarea costurilor pentru ASR 2021.

Proiectul NewPENS s-a încheiat la sfârșitul anului 2020, după migrarea integrală către NewPENS. Conform contractului BT activitățile/serviciile oferite se vor desfășura până în aprilie 2028. Pentru orice servicii adiționale, precum LARA/Datalink/SWIM din partea BT vor fi necesare demersuri adiționale în vederea stabilirii soluțiilor de implementare și a eventualelor costuri suplimentare.

- √ SPICE – Synchronised PBN Implementation Cohesion Europe/2015-EU-TM-266-W

Proiect co-finanțat în proporție de 85% din fonduri CEE prin Grant Agreement under the Connecting Europe Facility (CEF) – Transport Sector Agreement No INEA/CEF/TRAN/M2015/1125723. Proiectul a fost planificat pentru implementare în perioada 2016-2020 și se derulează concomitent în patru state: Cipru, Portugalia, România, Slovacia sub coordonarea EUROCONTROL.

În urma implementării proiectului de către ROMATSA, 17 aeroporturi din România vor avea implementate proceduri de apropiere instrumentală GNSS (augmentat de EGNOS) și rute standard de plecare/sosire SID/STAR GNSS, folosind semnalul sateliților. De asemenea, vor fi instalate 12 echipamente de înaltă precizie, DME, care să susțină implementarea conceptelor navigației bazată pe performanță (PBN) în regiunea de informare a zborurilor FIR București.

Activități desfășurate de ROMATSA în anul 2020:

- semnarea și derularea contractelor pentru activitatea 6.1 Proiectare și implementare proceduri GNSS; activități pregătitoare pentru procesul de proiectare a procedurilor de zbor la toate cele 16 aeroporturi;
- semnarea și derularea contractului pentru activitatea 6.3. – îmbunătățirea acoperirii DME în FIR București pentru achiziția și instalarea a 15 bucăți DME (12 DME în cadrul proiectului SPICE și 3 DME pentru TMA Constanța);
- coordonarea cu EUROCONTROL, în calitate de coordonator al proiectului, a extinderii termenelor de finalizare ale proiectului cu cel puțin 6 luni și creșterea pre-finanțării cu 1,5 milioane de euro având în vedere impactul pandemiei COVID - 19;
- elaborarea raportării ASR 2020, partea aferentă activităților derulate de ROMATSA;
- finalizarea și semnarea conceptelor procedurilor de zbor instrumentale pentru aeroporturile din Craiova, Oradea, Iași, Arad și Timișoara;
- coordonarea cu partenerii interni pentru agreerea unei metode privind analiza impactului temperaturii asupra VPA în cazul procedurilor APV Baro-VNAV;
- raportarea IFS cu informații actualizate aferente cheltuielilor pentru activitățile derulate de ROMATSA;
- extinderea termenelor de finalizare ale proiectului ca urmare a impactului negativ asupra domeniului aviației generat de pandemia de COVID – 19 și semnarea actelor adiționale aferente pentru contractele în derulare având în vedere faptul că termenul de 31.12.2020 prevăzut în Grant Agreement a fost imposibil de respectat.

√ eGAFOR – Electronic General Aviation Forecast/2016-EU-TMC-0075-S

Proiectul are ca scop furnizarea de servicii meteorologice de aviație armonizate și consolidate, referitor la informarea meteorologică a zborurilor destinate beneficiarilor aeronautici care efectuează zboruri la niveluri joase, prin furnizarea produsului meteorologic denumit GAFOR.

ROMATSA participă în cadrul proiectului eGAFOR sub coordonarea Croatia Control LTD – inițiatorul proiectului, alături de furnizorii de servicii meteorologice aeronautice Slovak Hydrometeorological Institute (SMHU), Slovenian Environment Agency (ASRO), Hungarian Meteorological Service (OMSZ), Bosnia and Herzegovina Air Navigation Services Agency (BHANSA), Serbia and Montenegro Air Traffic Services (SMATSA) și IBL Software Engineering – ca dezvoltator de software.

Proiectul s-a derulat în perioada 30.07.2017-31.12.2020 cu un cost total estimat de 1.949.000 EURO din care 1.656.650 EURO co-finanțare 85% INEA. Valoarea angajată de ROMATSA este de 328.000 EURO din care 85% (278.800 euro) co-finanțat INEA prin CEF CALL 2016 și 15% fonduri proprii ROMATSA (49.200 EURO).

Activități desfășurate de ROMATSA în anul 2020:

- testarea și analizarea observațiilor făcute de personalul operațional și de către ASRO ca urmare a efectuării pregătirii la nivel național a editării produsului eGAFOR;
- întocmirea Interim Financial Statement (IFS) pentru perioada 2017-2019 conform formularului actualizat de către INEA în aprilie 2020 și comunicarea acestuia către CroControl pentru verificare;
- promovarea produsului eGAFOR;
- pregătiri pentru aplicarea produsului în cadrul EUMETNET Optional Programme;
- programarea pentru efectuarea pregătirii la nivel național în mediul operațional;
- propunerea de elaborare a produsului eGAFOR după finalizarea proiectului ca modul opțional în cadrul EUMETNET prin exprimarea acordului de principii pe documentul „eGAFOR Formal Proposal”.

Activitățile ROMATSA în calitate de membru SDA AISBL – Organismul care gestionează punerea în practică a programului SESAR (SDM)

Conform obligațiilor ROMATSA asumate prin aderarea la SDA AISBL în ianuarie 2018, regia contribuie atât la nivelul de management cât și prin asigurarea capitalului de lucru necesar îndeplinirii funcțiilor SDM. În anul 2020, pentru activitatea de coordonare (Activity 1) FPA, cât și prin activitatea Deployment Manager, au fost transmise Rapoarte anual de stadiu (ASR) în trimestrul I 2020 pentru toate acțiunile aferente anului 2019 ce au fost aprobate și certificate de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii.

De asemenea, au fost transmise costurile prin Declarațiile Financiare Individuale (IFSs) pentru perioada 2018-2019 pentru CEF CALLs 2015 C1, C2, C3 și CEF CALL 2017.

În ceea ce privește contribuția ROMATSA la nivel de guvernanță a SDA AISBL, reprezentanții ROMATSA au participat la seminarele strategice și întâlnirile pentru luarea deciziilor în cadrul General Meeting of Members, cât și prin implicarea în corespondențele pregătitoare la nivelul Consorțiului PHRC.

În contextul în care funcția SDM va fi reînnoită prin cererea de oferte ce va fi lansată de către Comisia Europeană, au fost demarate discuții în vederea tranziției SDA AISBL spre noua structură în asociere cu NM (EUROCONTROL). În acest sens, în luna august 2020, ROMATSA alături de alți membri SDA AISBL au semnat Principiile Noului Parteneriat privind Managementul Infrastructurii și Implementării SESAR (Deployment and Infrastructure Management. New Partnership – High Level Principles). Documentul stabilește principiile cheie care stau la baza noului parteneriat între grupările părților interesate operaționale (utilizatori ai spațiului aerian, operatori aeroportuari, furnizori de servicii de navigație aeriană) și Network Manager (NM) – EUROCONTROL ce vizează instituirea unui management eficient al implementării și gestionării infrastructurii traficului aerian european. Noul parteneriat va impulsiona modul de implementare a proiectelor comune și a altor inițiative de

implementare și infrastructură care necesită sincronizare, coordonare și sprijin în cadrul rețelei ATM pan-europene, pentru a asigura o abordare eficientă, bazată pe performanță.

Alte proiecte de dezvoltare

- √ participarea ROMATSA în cadrul Proiectului „CoDE” (Common DLS Governance for Europe). Proiectul CoDE a fost inițiat începând cu anul 2016 prin proiectele cu finanțare europeană Path II (2016 CEF Transport Calls – ENAV Leader) și IP1 (2017 CEF Transport Calls – ENAV & ENAIRE leaders) în cadrul cărora au fost definite rolurile și responsabilitățile principale ale Guvernantei, precum și procesele necesare pentru a se ajunge la o implementare comună a DLS și implicit achiziționarea unui serviciu Datalink la nivel european. A fost înaintat în draft Acordul de Cooperare MoC în scopul stabilirii guvernantei pentru dezvoltarea unor abordări, viziuni și a unui management comun la nivelul serviciilor Datalink (DLS) iar în acest sens, reprezentanții regiei au emis opinii pe marginea documentului și au participat la ședințele susținute de SDM, Manager de Proiect pentru implementarea DLS. Specialiștii tehnici au contribuit, de asemenea, la elaborarea documentației CODE Market Survey și au participat la toate sesiunile susținute de SDM.
- √ participarea ROMATSA în cadrul Proiectului „GNSS Monitoring and Interference Detection Study and Pilot System Deployment at Romanian Airports”. Reprezentanții regiei au făcut demersuri prin înaintarea documentației administrative/tehnice și financiare către Romanian InSpace Engineering SRL, respectiv ESA/European Space Agency (în calitate de finanțator al proiectului), pentru participarea în cadrul acestui proiect. Scopul acestui proiect este de a monitoriza calitatea semnalului GNSS, de a evalua riscurile și vulnerabilitățile pe aeroporturile românești și de a implementa un sistem pilot de monitorizare pe aeroporturile la care se identifică vulnerabilități de tipul interferențelor și/sau bruiajelor.

Conformarea cu cerințele Regulamentului de punere în aplicare (UE) 373/2017

Procesul de conformare cu mijloacele, procedurile și celelalte aranjamente stabilite și/sau utilizate și descrise prin expozeul scris de prezentare a organizației se realizează în conformitate cu prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) 373/2017 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizorii de management al traficului aerian/servicii de navigație aeriană și de alte funcții ale rețelei de management al traficului aerian și pentru supravegherea acestora.

În anul 2020 a fost emisă ediția 18.0 a Expozeului ROMATSA pentru documentarea certificării ca furnizor ATM/ANS, în care au fost actualizate informațiile existente pentru a reflecta modul real de conformare a ROMATSA cu cerințele comune pentru furnizarea serviciilor ATM/ANS prevăzute de Regulamentul de punere în aplicare (UE) 373/2017 și cu mijloacele acceptabile de conformare la acesta aprobate de EASA. Acesta reprezintă în fapt o actualizare integrală a conținutului informațional în raport cu legislația aplicabilă și cu dezvoltările interne ROMATSA înregistrate pe parcursul anului 2020.

În decembrie 2020, Autoritatea Aeronautică Civilă Română, în calitatea sa de autoritate competentă, a înlocuit certificatele anterioare de furnizor de servicii

(CN09/14.12.2018 și CN10/20.12.2019) cu „Certificatul CN11/18.12.2020 de furnizor servicii”.

Obiective pentru anul 2021

În contextul implementării prevederilor legislației SES, ROMATSA își propune ca obiectiv strategic menținerea poziției de unul dintre cei mai performanți furnizori de servicii de navigație aeriană din punct de vedere al siguranței, eficienței și protecției mediului prin motivarea și formarea profesională continuă a personalului, dezvoltarea și utilizarea celor mai avansate sisteme și tehnologii și consolidarea poziției la nivel regional prin parteneriate cu organizațiile din domeniu, ținând în același timp cont de conceptele țintă prevăzute în Planul general de management al traficului aerian.

Totodată, în ceea ce privește modificarea cadrului de reglementare al cerului unic european, ROMATSA își propune să reacționeze pragmatic și la timp cu privire la acele propuneri ale comisiei care pot avea impact asupra activității regiei, atât în cadrul AVIA, prin atașatul transporturi din RPRO, cât și în cadrul altor foruri/organizații regionale sau europene unde suntem reprezentați. În acest sens, ROMATSA își propune să aloce resursele necesare astfel încât să poată să identifice și să stabilească intențiile și prioritățile cu privire la SES2+, luând în considerare condițiile locale privind furnizarea serviciilor ATM/ANS, să analizeze procesul legislativ derulat de către COM și consiliu și să elaboreze propuneri de îmbunătățire a textului legislativ și justificări asociate și, nu în ultimul rând, să continue să participe la schimbul de puncte de vedere cu AACR, precum și cu alți parteneri/alte organizații cu care ROMATSA cooperează (ex.: EASA, CANSO, InterFAB, Danube FAB, GateOane, ANSP-uri etc.).

Accesarea fondurilor europene poate fi unul din instrumentele care permit consolidarea poziției ROMATSA pe plan regional și european și o pârghie eficientă pentru dezvoltarea de noi oportunități. Astfel, în anul 2021 vor fi continuate eforturile pentru asigurarea participării la proiectele europene aferente fazelor de dezvoltare și punere în practică SESAR.

Implicarea regiei în cadrul proiectului CoDE prin semnarea Acordului de Cooperare MoC, asigurarea contribuției la nivelul de guvernanță DLS prin activitatea susținută a reprezentanților regiei ce vor fi desemnați în organismele decizionale/strategice, cât și la nivel de management.

Demersuri continue în vederea susținerii participării regiei în cadrul viitorului parteneriat SDM, implicat a menținerii statutului/poziției de membru alături de celelalte părți operaționale interesate.

În ceea ce privește conformarea continuă cu cerințele comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană, ROMATSA are ca obiectiv conformarea continuă cu cerințele specifice și cu cerințele comune prevăzute în Regulamentul de punere în aplicare (UE) 373/2017.

Dezvoltare sisteme

În anul 2020, pe linia dezvoltării de sisteme, au fost realizate următoarele activități:

1. Activități legate de implementarea proiectelor ATM 2015+ (INDRA) și AviBit
 - ✓ analiza specificațiilor Indra și participarea la testarea patch-urilor sistemului ATM 2015+ 8.1,8.2,8.3 și 8.4;

- √ actualizarea/revizuirea documentului EVALUARE DE SIGURANȚĂ privind punerea în serviciu a Patch 7.2 & Patch 8.2 & Patch 8.3 aferente sistemului ATM 2015+ Faza 1;
- √ analiza specificațiilor Indra și participarea la testarea Checkpoint 3 Faza 2 a sistemului ATM 2015+;
- √ analizarea specificațiilor Indra și participarea la testarea FAT Faza 2 a sistemului ATM 2015+;
- √ participarea la testarea schimbului de mesaje între sistemul ATM 2015+ și CCAMS;
- √ participarea la testarea interoperabilității OLDI LOF și NAN între sistemul ATM 2015+ și sistemele partenerilor externi de la Budapesta și Sofia, în contextul punerii în serviciu operațional al datalink/CPDLC în FIR București;
- √ participarea la elaborarea documentelor necesare autorizării punerii în serviciu a datalink: plan de activități privind punerea în serviciu a datalink, evaluarea de siguranță pentru implementarea datalink/CPDLC;
- √ asigurarea coordonării cu HungaroControl și BULATSA în vederea activării operaționale a mesajelor OLDI LOF și NAN;
- √ dezvoltarea script-urilor pentru transmisia de log-uri DLFEP (datalink) la EUROCONTROL/LISAT în vederea monitorizării centralizate la nivel european a legăturilor datalink;
- √ dezvoltarea script-urilor pentru a facilita inspectarea log-urilor/rapoartelor obținute din sistemul ATM 2015+, referitoare la mesajele OLDI respectiv datalink;
- √ analizarea reclamațiilor de nefuncționare corectă a sistemului ATM 2015+/Indra (OLDI și datalink);
- √ stabilirea condițiilor de extindere a setului de mesaje OLDI utilizate operațional (SDM și TIM);
- √ testarea conectării sistemului ATM 2015+ TDS cu noul sistem de la COA și a schimbului de mesaje BFD/CFD între aceste sisteme.

2. Proiecte interne SDS

- √ dezvoltarea aplicației de calcul al indicatorilor de monitorizare a performanței datalink, pe baza log-urilor de sistem ATM 2015+ (DLinkStat);
- √ dezvoltarea convertorului de date radar meteo, în vederea transmiterii imaginii radar meteo integrate naționale în format ASTERISC CAT 009 către sistemul ATM 2015+/CWP;
- √ dezvoltarea decodorului flux de date ASTERISC CAT 009, în vederea testării convertorului de date radar meteo;
- √ coordonarea upgrade-ului hardware-ului serverelor RSUR București, Arad și Constanța, inclusiv actualizarea documentației;
- √ coordonarea și suportul tehnic pentru instalarea unei stații suplimentare PASACT-SMG la COA Balotești pentru generarea aprobărilor militare în contextul pandemiei COVID-19;
- √ modificarea aplicației SRS-WIND în vederea furnizării de date suplimentare și implementarea în aplicație a unui algoritm de verificare a calității datelor Mode S;
- √ elaborarea ICD-ului pentru aplicația SRS WIND 1.0 (care utilizează date radar Mode S pentru calculul în timp real al informațiilor despre vânt și temperatură în zonele de aeroport);

- √ preluarea aplicației de facturare a serviciilor de trafic aerian în zona de terminal, aplicație dezvoltată în cadrul DSNA București și asigurarea configurărilor necesare pentru conformarea cu AIP România;
- √ optimizarea sistemului PASACT pentru transmiterea automată a autorizărilor civilo-militare în sistemul ATM 2015+;
- √ actualizarea aplicațiilor de colectare și transmisie a datelor de facturare a serviciilor de trafic aerian de rută, pentru punerea în concordanță cu noul cod aerian;
- √ coordonarea introducerii și actualizării de date de configurare tehnico-operațională a sistemelor informatice suport SNA (sistemele Leonardo, RSUR, taxare);
- √ dezvoltarea de aplicații de prelucrare a fișierelor SO6 utilizate în cadrul Departamentului Operațional pentru analiza traficului aerian.

3. Cooperări internaționale

- √ participarea la TWG (Technical Working Group), SAPSC (Strategy and Planning Standing Committee) Danube FAB;
- √ participarea la grupul de lucru european pentru revizia standardului OLDI și elaborarea unui ghid de implementare a standardului OLDI, vizând includerea noilor concepte operaționale (FRA, reentranță, datalink);
- √ participarea la grupul de lucru al centrelor de transmisie date facturare servicii de trafic aerian de rută (CRCO).

4. Activități legate de alte proiecte ROMATSA

- √ participarea în cadrul echipei de proiect RomAirTCM (Traffic Complexity Management)- dezvoltarea conceptului operațional, a specificațiilor funcționale și a caietului de sarcini;
- √ participarea în cadrul echipei de proiect RAMANS în vederea achiziției unui sistem AMAN pentru aeroportul Otopeni;
- √ participare în echipa ROMATSA constituită pentru achiziția unui sistem AIM;
- √ participarea la actualizarea documentului LoA Sofia ACC-București, APP Constanța;
- √ participarea la actualizarea documentului LoA Budapesta ACC-București, APP Arad;
- √ participarea la elaborarea LSSIP România ed. 2019;
- √ participarea la monitorizarea implementării SESAR Deployment Programme.

5. Activități desfășurate pe linia securității informatice

- √ Implementarea Sistemului de Management al Securității Informatice pentru sistemele operaționale;
- √ participarea la etapele preliminare de definire și dezvoltare a unui SOC (Security Operations Center) în cadrul ROMATSA.

Obiective de investiții

În activitatea de investiții s-au desfășurat următoarele activități cu caracter permanent:

- √ s-au organizat și derulat activități de achiziție de servicii de proiectare, lucrări de construcții montaj și de produse din lista cheltuielilor de capital pe anul 2020;
- √ s-au finalizat și urmărit contractele încheiate cu furnizorii din țară și străinătate pentru obiectivele de investiții;
- √ s-au asigurat membrii în comisiile de evaluare pentru procedurile de achiziție aferente obiectivelor de investiții;
- √ s-au efectuat activități de predare de amplasamente pentru lucrările de construcții montaj și s-au inspectat obiectivele de investiții în vederea urmăririi și coordonării realizării lucrărilor conform proiectelor aprobate;
- √ s-au organizat și realizat recepții pentru obiectivele de investiții la finalizarea lor;
- √ s-au organizat și derulat activități ale Consiliului Tehnico-Economic al ROMATSA;
- √ s-au transmis spre avizare temele de proiectare, proiectele și documentele de achiziții aferente obiectivelor de investiții;
- √ s-a urmărit derularea lucrărilor conform termenelor din graficele de execuție, anexă la contractele cu antreprenorul general, subantreprenori și alte contracte și s-au aplicat, când a fost cazul, prevederile clauzelor contractuale (penalități, daune și altele), în cazul nerespectării acestor termene;
- √ s-a urmărit implementarea planului de măsuri de îmbunătățire a activității regiei.

Realizarea Programului de Investiții

Lista cheltuielilor de capital, aprobată pe anul 2020 de către Consiliul de Administrație al R.A. ROMATSA este defalcată pe capitole, astfel:

- √ Capitolul A – Obiective de investiții în continuare: 39.517.429 lei
- √ Capitolul B – Obiective de investiții noi: 1.227.486 lei
- √ Capitolul C – Dotări și alte cheltuieli de investiții: 12.380.316 lei
- √ Capitolul D – Rambursări credite: 0 lei

În cele ce urmează, prezentăm situația realizărilor, pentru fiecare obiectiv în parte, pe capitolele componente ale programului de investiții:

Nr. crt.	Nominalizarea obiectivelor de investiții	Termen de finalizare	Realizat (%)
OBIECTIVE ÎN CONTINUARE			
1	Sistem detecție vânt de forfecare la AIHCB (LIDAR)	septembrie 2020	3,56
2	Modernizare sală ACC din CDZ București (modernizare console)		
2.1	Modernizare console	decembrie 2021	0,00

2.2	Modernizare sistem electroalimentare echipamente, rack-uri și poziții de lucru sala ACC	decembrie 2021	17,43
3	Sistem ATM 2015+ (SW, HW) Faza 2	decembrie 2021	12,44
4	Baza materială și Didactică COM-VHF Pregătire	decembrie 2020	95,02 Obiectiv finalizat
5	Echipe anexe clădire CDZ Constanța	iunie 2020	48,85
6	Platforma betonată la Centrul de recepție VHF din incinta AIHCB	decembrie 2021	Nu este cazul. Valoare aprobată zero lei în anul 2020
7	Echipe turn control nou la Aeroportul Suceava	decembrie 2020	97,80 Obiectiv finalizat
8	Modernizare Turn Control DSNA Timișoara	decembrie 2020	6,18
9	Amenajare acces auto clădire radiofar îndepărtat DSNA Sibiu	iunie 2020	99,60 Obiectiv finalizat
10	Sistem computerizat integrat AIS (pentru asigurarea ADQ, elaborare hărți, proceduri și e-AIP)	martie 2022	51,24
11	Modernizare dispecerat DOS	iunie 2020	97,74
12	Modernizare sală de odihnă și sală de dirijare la DSNA Oradea	decembrie 2020	8,08
13	Implementare acord PBN		
13.1	Achiziție DME-uri INEA	noiembrie 2020	86,80
13.2	Implementare PBN Constanța	septembrie 2021	Nu este cazul. Valoare aprobată zero lei în anul 2020
14	Amenajare și dotare vigie la TWR Cluj	decembrie 2020	0,00
15	Sistem cablare structurală la DSNA Oradea	decembrie 2020	74,52 Obiectiv finalizat
16	Instalație electrică TWR Oradea	decembrie 2020	75,46 Obiectiv finalizat
17	Amplasare scară metalică acces punct observații meteorologice DSNA Tulcea	decembrie 2020	84,25 Obiectiv finalizat
18	Extindere supraveghere WAM în EST FIR București	decembrie 2020	0,00
OBIECTIVE NOI			
1	Pregătire sistem ATM pentru implementare AMAN la APP București	decembrie 2022	Nu este cazul. Valoare aprobată zero lei în anul 2020
2	Aplicație de analiză și estimare a încărcării și complexității traficului aerian	septembrie 2022	Nu este cazul. Valoare aprobată zero lei în

			anul 2020
3	Sistem AWOS semiautomat de observare meteorologică la 16 aeroporturi	septembrie 2022	Nu este cazul. Valoare aprobată zero lei în anul 2020
4	Extindere facilitate VoIP Recording la 5 sisteme NICE Inform	septembrie 2022	Nu este cazul. Valoare aprobată zero lei în anul 2020
5	Stații radio comunicații A/G VHF	septembrie 2021	Nu este cazul. Valoare aprobată zero lei în anul 2020
6	Sistem panouri fotovoltaice pentru autoconsum CDZ București	decembrie 2021	0,00
7	SOC (Security Operations Center)	septembrie 2022	Nu este cazul. Valoare aprobată zero lei în anul 2020
8	Modernizare electroalimentare și climatizare TWR Craiova, Tulcea, Constanța	septembrie 2022	Nu este cazul. Valoare aprobată zero lei în anul 2020
9	Instalare FO între ILS pista 08L/26R AIHCB și sala tehnică PNA Otopeni	decembrie 2020	77,82 Obiectiv finalizat
10	Instalare FO între ILS pista 08R/26L AIHCB Stația Meteo Otopeni, Radar TMA și sala tehnică PNA Otopeni	decembrie 2020	95,98 Obiectiv finalizat
11	Instalare FO în locația AIBB între Stația Meteo Băneasa și sala tehnică PNA Băneasa	decembrie 2020	81,55 Obiectiv finalizat
12	Întărirea capacității operative a CC SAR	septembrie 2022	Nu este cazul. Valoare aprobată zero lei în anul 2020
13	Realizare cuplă TGU CDZ București	decembrie 2020	11,19
14	Sistem monitorizare echipamente electrice principale CDZ București	septembrie 2022	100,00
DOTĂRI INDEPENDENTE			
1	Dotări independente	decembrie 2020	60,30
2	Alte cheltuieli – studii	decembrie 2020	29,10

Diferențe înregistrate în raport cu obiectivele

Diferențele dintre valorile aprobate și valorile realizate sunt cauzate de :

- √ imposibilitatea obținerii autorizărilor de construire la anumite obiective de investiții precum și întocmirii unor acte adiționale de decalare de termene de finalizare din rațiuni tehnico-operaționale;
- √ întâmpinarea de greutăți la validarea documentațiilor în SEAP cauzate de modificările legislative în domeniul achizițiilor;
- √ anulări și reluări de proceduri pentru obiective de investiții cu valori mari din cauza ofertelor neconforme sau neprezentării ofertanților;
- √ emiterea cu dificultate a avizelor AACR pentru obiectivele de investiții care necesită obținerea acestora înainte de declanșarea lucrărilor.

SIGURANȚA, CALITATEA, MEDIUL ȘI SECURITATEA AERONAUTICĂ

Obiectivul principal pentru anul 2020 al activităților în domeniul siguranță și calitate l-a constituit îmbunătățirea și consolidarea Sistemelor de Management al Siguranței, Calității, Mediului, Securității Aeronautice și Informatice în vederea menținerii certificatelor de furnizor ATM/ANS și a certificărilor Sistemelor de Management al Calității și de Mediu ROMATSA (asigurarea conformării continue la prevederile Regulamentului (UE) nr. 373/2017, standardului ISO 9001:2015, standardului ISO 14001:2015 și standardului ISO 28000:2007)

Activități în domeniul managementului siguranței

Principalele activități desfășurate în cursul anului 2020 în domeniul managementul siguranței au fost:

- √ îmbunătățirea Sistemului de Management al Siguranței în conformitate cu recomandările AACR, EASA și ICAO în vederea creșterii nivelului de siguranță a serviciilor de navigație aeriană furnizate de ROMATSA;
- √ auditarea internă de siguranță a subunităților regiei (au fost efectuate toate cele 17 misiuni de audit intern de siguranță, planificate pentru anul 2020);
- √ acordarea suportului de specialitate în cadrul vizitelor de audit/inspecție/on site/on the desk ale AACR din cadrul procesului de monitorizare a conformării continue a agentului aeronautic R.A. ROMATSA, certificat ca furnizor de servicii ATM/ANS;
- √ analiza rapoartelor de audit/inspecție elaborate de AACR, stabilirea măsurilor de remediere a deficiențelor constatate de AACR prin elaborarea planurilor de măsuri la nivel ROMATSA, urmărirea implementării măsurilor stabilite, colectarea dovezilor/evidențelor privind implementarea planurilor;
- √ analiza rapoartelor de evaluare de siguranță sau de evaluare în sprijinul siguranței asociate implementării unor modificări ale sistemului funcțional ATM/ANS ROMATSA existent;
- √ colectarea informațiilor referitoare la evenimentele de siguranță raportate, investigarea lor și urmărirea stadiului de implementare a recomandărilor de siguranță (măsurile corective și preventive necesare);
- √ utilizarea metodologiei RAT la evaluarea severității pentru evenimentele de tipul: încălcare eșalonare minimă, incursiune pe pistă și specifice ATM – degradarea sau pierderea totală a serviciilor sau a funcțiilor;

- √ configurarea aplicației eTOKAI pentru raportarea electronică a evenimentelor în ROMATSA;
- √ instruirea internă în domeniul siguranță, asigurată de către specialiști pentru personalul din structura de siguranță și alte compartimente ROMATSA (instruire internă);
- √ monitorizarea indicatorilor de performanță în domeniul SIGURANȚĂ, în conformitate cu cerințele din Planul de Performanță pentru cea de-a treia perioadă de referință, RP3;
- √ elaborarea ediției 15.0 din 11.12.2020 a Manualului de Management al Siguranței cu aplicare începând cu data de 01.01.2021, ca urmare a procesului intern de monitorizare și supraveghere a siguranței în acord cu conformarea la cerințele Regulamentului (UE) 373/2017.

Pe tot parcursul anului 2020 s-a acordat o atenție deosebită funcționării sistemului de raportare a evenimentelor de siguranță și conținutul informațional vehiculat de acest sistem.

În acest context se precizează că monitorizarea siguranței a avut ca rezultat înregistrarea a 1.023 raportări de siguranță pentru care au fost înregistrate 1.018 evenimente de aviație civilă. Se poate aprecia faptul că raportarea evenimentelor de aviație civilă a fost în continuare la un nivel ridicat chiar în contextul în care în cursul anului s-a înregistrat o scădere a traficului de aproximativ 59% față de aceeași perioadă a anului 2019, din cauza pandemiei COVID-19.

Investigarea evenimentelor de siguranță este o „investigare de specialitate” și se execută exclusiv în scopul menținerii și îmbunătățirii siguranței navigației aeriene. Cercetarea și identificarea în scopul menținerii și îmbunătățirii siguranței navigației aeriene. Cercetarea și identificarea cauzelor unui eveniment de siguranță nu au ca scop blamarea sau sancționarea participanților la furnizarea serviciilor ATM/ANS implicate.

ROMATSA, prin structura de siguranță, promovează consecvent cultura de siguranță care are la bază competența, raportarea evenimentelor de siguranță, dreapta judecată (Just Culture), flexibilitatea și valorificarea experienței.

Analizarea acestor evenimente, extragerea informațiilor utile necesare în vederea stabilirii recomandărilor de siguranță – RS (măsurile corective și preventive), în număr de 26 în anul 2020, au implicat un volum mare de muncă pentru experții în domeniul siguranței și investigațiilor în contextul unei colaborări permanente cu experții din domeniul operațional, tehnic și cu subunitățile ROMATSA. Stadiul implementării măsurilor corective și preventive propuse și înregistrate în rapoartele de închidere a investigării evenimentelor de siguranță a fost urmărit în mod consecvent, atât dedicat cât și în cadrul vizitelor de audit intern de siguranță desfășurate în subunitățile și compartimentele Administrației Centrale ROMATSA.

Obiectivul de siguranță ROMATSA este „creșterea nivelului de siguranță astfel încât numărul de accidente, incidente grave sau periculoase induse de serviciile de navigație aeriană furnizate de regie să nu crească și, atunci, este posibil să scadă”. Cantitativ, acest obiectiv este numit Nivel de Siguranță Minim Acceptabil (NmA) și a fost exprimat prin valori maxim acceptabile pentru numărul de accidente, incidente grave și incidente majore cu contribuție ROMATSA.

În tabelul următor sunt prezentate, comparativ, nivelul de siguranță realizat (NS) de către R.A. ROMATSA în anul 2020 și nivelul de siguranță minim acceptabil exprimat prin valorile maxim acceptabile pe an (NSmA).

Indicatori performanță	NS (realizat în 2020)	NSmA (valori maxim acceptabile pe an)
Număr accidente cu contribuție ROMATSA	0	0
Număr incidente grave cu contribuție ROMATSA	0	max. 1
Număr incidente majore cu contribuție ROMATSA	0	max. 9

Nivelul de siguranță ROMATSA realizat în anul 2020 este mai bun decât nivelul de siguranță minim acceptabil ceea ce înseamnă realizarea obiectivului de siguranță planificat.

Prin contribuția și efortul conjugat al personalului din structurile regiei, cu atribuții în domeniile siguranță, calitate, mediu și securitate, s-a reușit în anul 2020 realizarea obiectivelor propuse:

- √ amendarea certificatului CN 09/15.12.2018 și integrarea cu certificatul CN 10/20.12.2019 într-un singur certificat eliberat de AACR, „Certificatul CN 11/18.12.2020 de furnizor de servicii” prin finalizarea la timp și în bune condiții a procesului de verificare a conformării organizației cu cerințele aplicabile din Regulamentul (UE) nr. 373/2017.
- √ menținerea certificărilor Sistemelor de Management al Calității și Mediului conform cu cerințele ISO 9001:2015 și ISO 14001:2015 și menținerea standardelor de securitate aeronautică informatică, conform cerințelor Programului Național de Securitate Aeronautică – PNSA și Regulamentului (UE) nr. 373/2017.

Domeniile calitate și mediu

Obiectivul principal pentru anul 2020 al activităților specialiștilor siguranță și calitate l-a constituit îmbunătățirea și consolidarea Sistemului de Management al Siguranței și Sistemului de Management al Calității și de Mediu pentru a asigura menținerea valabilității certificatelor care atestă conformarea la cerințele Regulamentului (UE) nr. 373/2017, standardelor ISO 9001:2015 și ISO 14001:2015.

Obiectivele specifice pe domenii de activități au fost subordonate îmbunătățirii continue a Sistemului de Management al Securității (aeronautice și informatice) și funcționării corespunzătoare a Danube FAB.

Principalele activități desfășurate în cursul anului 2020 în domeniul managementul calității și de mediu au fost:

- √ auditarea internă de calitate și de mediu a Administrației Centrale și a subunităților regiei (au fost efectuate 17 audituri interne de calitate și mediu, planificate pentru anul 2020);

- √ elaborarea rapoartelor și a planurilor de măsuri în urma auditurilor interne de calitate și mediu, precum și urmărirea stadiului de implementare a măsurilor stabilite;
- √ verificarea, în cadrul auditurilor interne de calitate, a modului de gestionare a riscurilor pe activități în cadrul R.A. ROMATSA;
- √ monitorizarea indicatorilor de performanță în domeniul calității;
- √ monitorizarea indicatorilor de performanță în domeniul mediului în conformitate cu cerințele din Planul Național de Performanță;
- √ diseminarea de către specialiștii DSC, în cadrul întregii structuri SMS și SMC/SMM ROMATSA pe parcursul activităților de audit intern de siguranță, calitate, mediu, precum și a celor legate de menținerea certificatelor ROMATSA conform Regulamentului (UE) nr. 373/2017, ISO 9001:2015 și ISO 14001:2015, a informațiilor și recomandărilor conținute în rapoartele de audit și supraveghere AACR, Bureau Veritas Certification și în rapoartele de audit intern de siguranță, calitate și mediu;
- √ monitorizarea și evaluarea, pe parcursul auditului intern de calitate și mediu, a gradului de maturitate și a punctelor slabe ale Sistemului de Management al Calității și Sistemului de Management de Mediu din cadrul regiei, ca suport pentru management în procesul de îmbunătățire continuă;
- √ monitorizarea satisfacției clienților interni (salariați) și externi, realizată prin colectarea, centralizarea și prelucrarea datelor din chestionarele specifice;
- √ realizarea Analizei Efectuate de Management la cel mai înalt nivel a Sistemului de Management al Calității și de Mediu în vederea îmbunătățirii acestor sisteme;
- √ instruirea Coordonatorilor Locali de Calitate și Mediu în vederea pregătirii auditului de supraveghere al Bureau Veritas Certification;
- √ participarea la desfășurarea auditului de recertificare de către firma Bureau Veritas Certification, în vederea reconfirmării pentru ROMATSA a certificatelor ISO 9001:2015 (domeniul: calitate – inclusiv pentru formarea personalului de specialitate pentru domeniul serviciilor de navigație aeriană) și ISO 14001:2015 (domeniul: mediu), în Administrația Centrală și în următoarele subunități ale regiei: DR București, DSNAR Constanța și DSNA Tulcea;
- √ menținerea certificării SMC și SMM ROMATSA conform Standardelor ISO 9001:2015 și ISO 14001:2015, în urma auditului extern de supraveghere al Bureau Veritas Certification;
- √ participarea specialiștilor de calitate și mediu la proiectele de mediu ce au drept obiectiv reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, îmbunătățirea calității aerului în zonele aeroportuare și reducerea zgomotului;
- √ asigurarea reprezentării ROMATSA pe domeniile calitate și mediu în grupurile de lucru EUROCONTROL, CANSO și Danube FAB.

Nivelul calității serviciilor furnizate

Nivelul calității serviciilor furnizate este atestat și de menținerea certificării Sistemului de Management al Calității ROMATSA în urma auditului de supraveghere realizat de către firma Bureau Veritas Certification.

De remarcat este faptul că, în cadrul auditului de supraveghere nu au fost identificate neconformități și Sistemul de Management al Calității ROMATSA a fost apreciat ca fiind matur, conform Standardului ISO 9001:2015, care s-a îmbunătățit în mod

continuu, corelat cu cerințele de siguranță impuse de regulamentele operaționale aplicabile. Sistemul de Management de Mediu al ROMATSA este matur, fiind documentat în mod corespunzător îndeplinind toate cerințele Standardului ISO 14001:2015, asigurându-se astfel premisele unei bune performanțe de mediu. Echipa de audit a constatat o bună cunoaștere a Sistemului de Management al Calității, respectiv a Sistemului de Management de Mediu de către personalul implicat și implicit un nivel de implicare adecvat etapei actuale. De asemenea, a fost apreciat efortul continuu de menținere a unui nivel ridicat de performanță operațională și de actualizare a documentației și a procedurilor, în concordanță cu modificările standardelor de referință și a regulamentelor aplicabile. Calitatea serviciilor oferite la acest moment de regie confirmă faptul că efectuarea constantă și continuă a procesului riguros de audit intern de siguranță, calitate și mediu, reprezintă un mecanism necesar și util pentru menținerea unui nivel ridicat al calității serviciilor.

Nivelul calității serviciilor este monitorizat anual prin „*indicatori pentru calitatea serviciilor*” și anume:

- √ fluidizarea traficului;
- √ capacitatea per FIR;
- √ satisfacția clienților;
- √ disponibilitatea echipamentelor PNA;
- √ indice de disponibilitate la timp a datelor meteorologice.

Acești indicatori au fost realizați în anul 2020 la nivelul întregii ROMATSA, analiza acestora realizându-se în cadrul Analizei Efectuate de Management.

Domeniul securitate aeronautică și informatică

Obiectivul principal pentru anul 2020 al activităților în domeniul securității aeronautice și informatice l-a constituit menținerea la un nivel acceptabil a Sistemului de Management al Securității Aeronautice și Informatice, pentru a asigura menținerea valabilității certificatelor care atestă conformarea la cerințele Regulamentului UE 373/2017 și Programul Național de Securitate Aeronautică.

Astfel, principalele activități desfășurate în cursul anului 2020 în domeniul managementul securității aeronautice și informatice au fost următoarele:

- √ urmărirea stadiului de implementare a planurilor de măsuri rezultate în urma auditurilor interne de securitate aeronautică și informatică din anul 2019;
- √ elaborarea și transmiterea la termen către AACR – Direcția Securitate Aeronautică și Cibernetică, a Raportului Anual privind activitățile desfășurate în domeniul securității aeronautice și informației în cursul anului 2019;
- √ pregătirea dosarelor și finalizarea procesului de recrutare a persoanelor ce urmează a fi desemnate ca Responsabili Locali de Securitate Aeronautică pentru unele subunități ale regiei;
- √ pregătirea dosarelor în vederea efectuării cursurilor de securitate aeronautică la SSAvC – Instructor de securitate Aeronautică, pentru persoanele care

urmează a fi desemnate ca Responsabili Locali de Securitate Aeronautică pentru unele subunități ROMATSA;

- √ efectuarea instruirii de securitate aeronautică pentru personalul ROMATSA cu atribuții în domeniul securității aeronautice (RLSA/Operatori dispecerat de securitate);
- √ elaborarea și transmiterea de „Notificări de securitate aeronautică” către subunitățile regiei;
- √ efectuarea verificărilor background check în cazul solicitărilor pentru permise de acces controlat;
- √ procesarea dosarelor salariaților societăților comerciale care, în temeiul unor contracte comerciale, prestează servicii pentru ROMATSA;
- √ actualizarea capitolelor cuprinse în ROF ROMATSA privind activitățile specialiștilor în securitate aeronautică și informatică;
- √ verificarea și avizarea procedurilor de securitate aeronautică care reglementează accesul controlat în facilitățile subunităților regiei;
- √ efectuarea de instruiri de securitate aeronautică pentru personalul propriu din AC și subunități;
- √ analiza documentului „Comitet Național de Securitate a Aviației Civile”, transmis de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii;
- √ efectuarea unor inspecții de securitate aeronautică și informatică la subunitățile R.A. ROMATSA – DSNA Baia Mare și DSNA Satu Mare;
- √ transmiterea unor puncte de vedere pentru finalizarea acțiunilor de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română a procesului de amendare a Cap. 13 din Programul Național de Securitate Aeronautică;
- √ elaborarea și aprobarea Rapoartelor de inspecție la subunitățile ROMATSA – DSNA Baia Mare și DSNA Satu Mare.

Securitatea informatică

- √ elaborarea și transmiterea către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii a unor puncte de vedere privind aplicarea, în cazul ROMATSA, a Legii nr. 362/2018 privind asigurarea unui nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și sistemelor informatice rezultată în urma transpunerii Directivei (EU) nr. 1148/2016 (NIS);
- √ elaborarea și transmiterea către MTI a propunerilor de amendamente la documentul EASA (NPA – 07)- Aeronautical Information/Security;
- √ analizarea ofertelor tehnice și transmiterea punctelor de vedere privind achiziția noului sistem AIM;
- √ analizarea alertelor de securitate cibernetica transmise de către EATM-CERT (EUROCONTROL) și distribuirea către personalul ROMATSA cu atribuții în domeniul securității cibernetice;
- √ analizarea documentului CANSO Baseline for Information Security Requirements – Call for contribution și transmiterea răspunsului;
- √ analizarea și transmiterea comentariilor cu privire la documentul CANSO High Level Comments – grupul de lucru Cyber Task Force;
- √ analizarea și transmiterea comentariilor către CANSO Cyber TF (grup de lucru) cu privire la următoarele documente:

- EGHG Position Paper „The Evolving Role of the ATSEP Profession in the Digital European Sky”
- ICAO EUR/NAT – Paper „Outcomes of the NAT Workshop on Cybersecurity”
- ICAO TFSG:
 - Document regarding a use case for voice and data communications and the need for it to use a Trust Framework,
 - Draft – Global Resilient Aviation Network Concept of Operations – for a secure and trusted exchange of information
 - Templates to start analysing the SARPs and DOCS, identifying standards and provisions related to cybersecurity.
- √ efectuarea demersurilor privind participarea unei echipe de experți ROMATSA la exercițiul anual în domeniul securității cibernetice – Cydex 2020, organizat de Centrul CYBERINT al Serviciului Român de Informații;
- √ transmiterea punctului de vedere către CANSO, privind includerea domeniului securității cibernetice în NM Recovery Plan;
- √ analizarea standard EUROCAE ED 201A și transmiterea răspunsului;
- √ transmiterea adresei către AACR/MTI – Direcția Transport Aerian cu privire la stadiul implementării propunerilor ROMATSA de amendare a PNSA --Cap. 14 – Securitatea Cibernetică;
- √ elaborarea unui punct de vedere și transmiterea acestuia către AACR/MTI privind Strategia cibernetică în aviația civilă;
- √ elaborarea și transmiterea către CANSO a unui punct de vedere cu privire la noua strategie de securitate cibernetică în domeniul aviației civile comunitare, propusă de CANSO;
- √ pregătirea propunerilor de amendamente la documentul EASA NPA-07 REG (EU) 202./.... (securitatea cibernetică în aviația civilă) și transmiterea lor la EASA în termen util;
- √ analiza și transmiterea punctului de vedere ROMATSA la CANSO cu privire la documentele:
 - Final Draft text for Opinion on Cybersecurity – noul Regulament EU în domeniul securității cibernetice în aviația civilă (EASA)
 - Survey to ESCP on RMT.0720
 - ICAO Cybersecurity Action Plan – „Management of Information Security Risks
- √ transmiterea cerințelor de securitate cibernetică pentru sistemele operaționale ROMair TCM și ROMAWOS;
- √ analizarea și transmiterea către CANSO (Cyber TF) a punctului de vedere ROMATSA cu privire la noua Directivă CE (NIS 2).

INDICATORI DE PERFORMANȚĂ

Indicatorii de performanță în domeniul siguranței

În tabelul următor sunt prezentate comparativ nivelul de siguranță realizat (NS) de către R.A. ROMATSA în anul 2020 și nivelul de siguranță minim acceptabil exprimat prin valorile maxim acceptabile pe an (NSmA):

Indicatori de performanță	de	NS (realizat în 2020)	NSmA (valori maxim acceptabile pe an)
Număr accidente cu contribuție ROMATSA		0	0
Număr incidente grave cu contribuție ROMATSA		0	1
Număr incidente majore cu contribuție ROMATSA		0	9

Nivelul de siguranță ROMATSA realizat în anul 2020 este mai bun decât nivelul de siguranță minim acceptabil ceea ce înseamnă realizarea obiectivului de siguranță planificat.

Indicatorii de performanță în domeniul calității serviciilor

OBIECTIVE		INDICATORI	ȚINTE (valori anuale maxim acceptabile)	STADIUL DE REALIZARE 2020	
Creșterea nivelului calității serviciilor de trafic aerian	Fluidizarea traficului	Minute întârziere pe rută cauzate de probleme de personal neplanificate – cod S	max. 0,05 min/zbor	0	Realizat
	Capacitatea per FIR	Număr de aeronave/oră/FIR	183	65	Realizat
	Satisfacția clienților	Număr de reclamații cu relevanță în ATM	max. 6	2	Realizat
Disponibilitatea echipamentelor PNA (indicator din fișa de proces)		Nr. de ore de funcționare/nr. total de ore declarat (%)	min. 95%	> 95%	Realizat
Indice de disponibilitate la timp a datelor meteorologice (indicator din fișa de proces)		Nr. de mesaje emise și recepționate/nr. total de mesaje ce trebuiau emise (%)	min. 90%		Realizat

Obiectivele de calitate ROMATSA pentru anul 2020 au fost îndeplinite.

PROIECTUL Danube FAB

Cadru general

Danube FAB reprezintă blocul funcțional de spațiu aerian înființat prin „Acordul între România și Republica Bulgaria privind instituirea Blocului Funcțional de Spațiu Aerian Danube FAB” (Acordul Danube FAB), semnat la Bruxelles la 12 decembrie 2011 și ratificat prin Legea nr. 192/2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 741 din 2 noiembrie 2012.

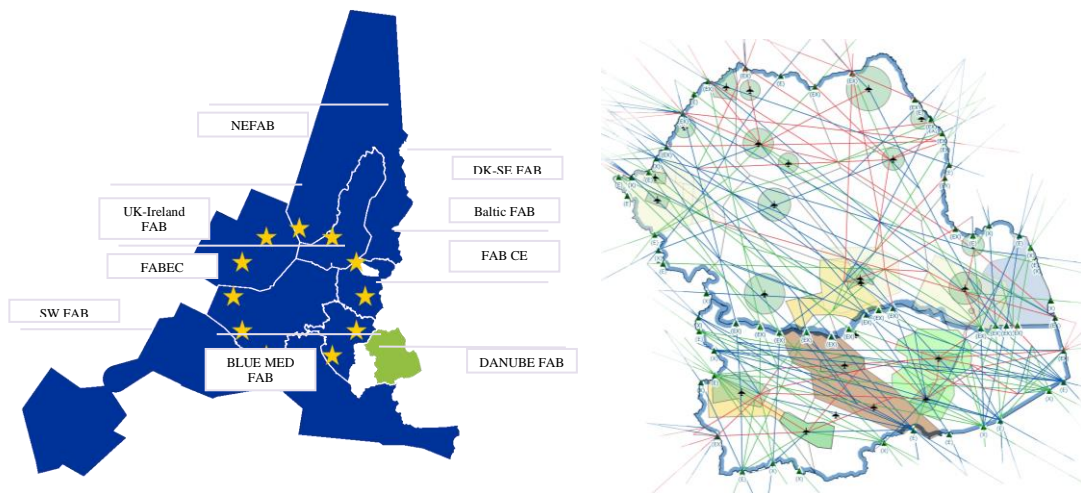

Figura 1 - Danube FAB

Subsecvent Acordului Danube FAB s-au semnat Acordul de Cooperare dintre cele două Autorități Naționale de Supervizare și Acordul de Cooperare dintre cei doi Furnizori de Servicii de Navigație Aeriană, ROMATSA și BULATSA.

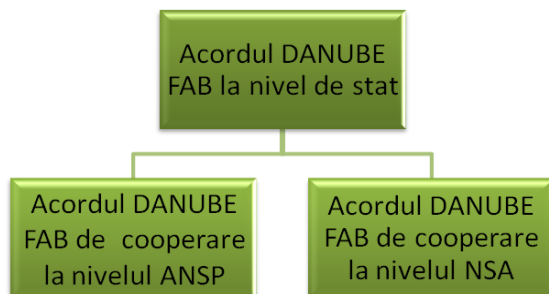

Figura 2- Structura cadrului principal de reglementare Danube FAB

Intrarea în vigoare a acestui document a condus la stabilirea organismelor care guvernează Danube FAB, astfel: Consiliul de Guvernare (Governing Council), Comitetul autorităților naționale de supervizare (NSA Board) și Comitetul furnizorilor de servicii de navigație aeriană (ANSP Board).

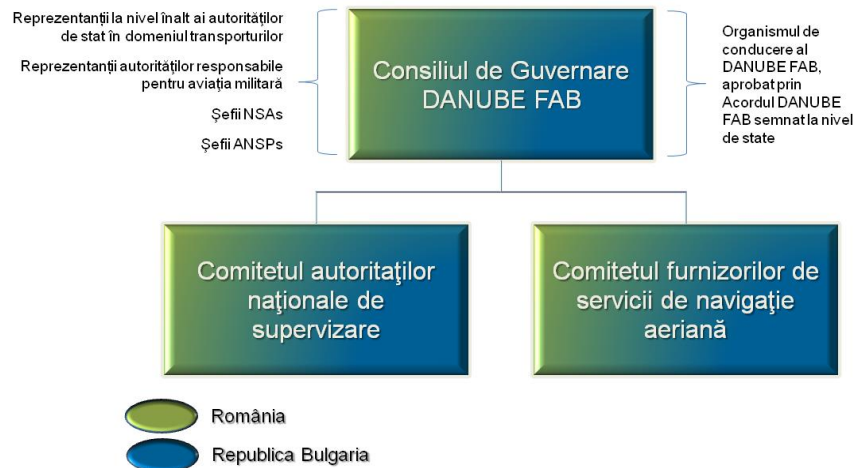

Figura 3 - Structura organizatorică DANUBE FAB

Totodată, în conformitate cu prevederile Acordului Danube FAB, pentru a-și îndeplini atribuțiile, Comitetul furnizorilor de servicii de navigație aeriană a înființat Comitetul permanent pentru strategii și planificare (SAPSC), care la rândul său, a înființat alte două comitete permanente suport: Comitetul permanent operațional (OSC) și Comitetul permanent pentru siguranță, calitate mediu și securitate (SQSESC).

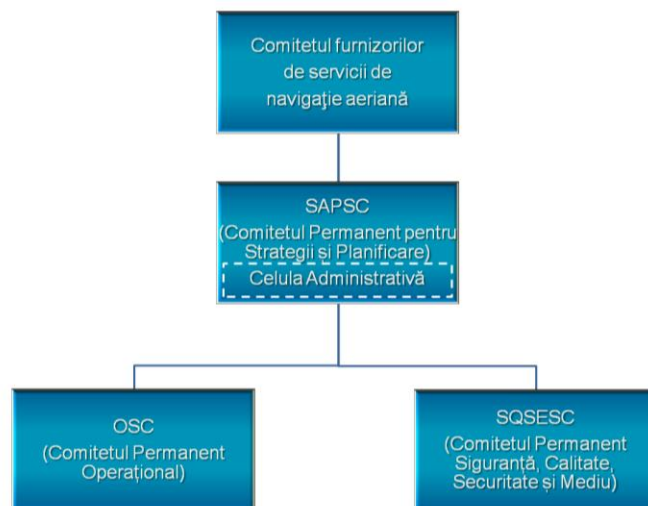

Figura 4 – Organismele suport create la nivelul ANSP Board

Mai multe informații și documente sunt disponibile pe www.danubefab.eu, inclusiv cu privire la întâlnirile și documentele menționate mai jos.

Structuri de guvernare Danube FAB

Pe parcursul anului 2020 a avut loc o singură întâlnire a Consiliului de guvernare Danube FAB, în data de 29 octombrie, cea programată inițial în luna mai 2020 fiind suspendată din cauza situației generate de pandemia de COVID-19. În același context, în 2020 a avut loc și o singură întâlnire a Comitetului furnizorilor de servicii de navigație aeriană (ANSP Board) în data de 28 octombrie.

Planificare strategică

În anul 2020 au fost definitivate și adoptate documentele „Planul Anual Danube FAB pentru anul 2020” și „Raportul Anual Danube FAB pentru anul 2019”, documente realizate în conformitate cu prevederile Acordului Danube FAB.

De asemenea, a fost inițiată actualizarea documentului „Programul Strategic Danube FAB pentru perioada 2021-2025”.

Consultare cu partenerii sociali

Procesul de consultare cu partenerii sociali în cadrul Danube FAB este asigurat prin organizarea în mod regulat a Forumului de Consultare Socială (SCF), în conformitate cu prevederile Acordului de cooperare semnat la nivelul ROMATSA și BULATSA.

În anul 2020 a avut loc o întâlnire a Social Consultation Forum, în data de 19 noiembrie.

Activități prioritare:

- ✓ Free Routes Airspace (FRA)

În anul 2020 au avut loc discuții și pregătiri pentru integrarea la începutul anului 2021 a CTA Bratislava în cadrul SEE FRA (FRA H24), implementat în 2019 în CTA București, Sofia și Budapesta.

- ✓ Raționalizarea Tehnică și Infrastructura

Obiectivul general al acestui proiect prioritar este extinderea cooperării în domeniul tehnic prin identificarea oportunităților pentru coordonare, raționalizare și/sau utilizarea în comun a infrastructurii tehnice. În anul 2020 au fost finalizate proiectele Voice Over Internet Protocol (VoIP) în ATM cu Sofia și Data Link Services peste FL285 în FIR București.

- ✓ Cooperarea InterFAB

În cadrul platformei de coordonare InterFAB, Danube FAB s-a implicat activ prin participarea la întâlniri și workshop-uri tematice, exprimându-și inclusiv intenția de a organiza și/sau găzdui în viitorul apropiat întâlniri în cadrul platformei.

- ✓ Extinderea Danube FAB

În anul 2020, cei doi observatori în cadrul Danube FAB (Republica Moldova și Republica Macedonia de Nord) au fost încurajați să investigheze la nivel național oportunități de extindere a colaborării cu Danube FAB.

Activități de comunicare:

- √ Danube FAB a făcut toate demersurile pentru participarea în calitate de expozant la Congresul Mondial ATM 2020, eveniment ce era programat a avea loc în luna martie la Madrid dar care a fost anulat ca urmare a pandemiei COVID-19.

AUDIT INTERN

Activitatea de audit intern derulată în cursul anului 2020, s-a desfășurat în conformitate cu prevederile Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a prevederilor OMT nr. 1.380/2016 pentru aprobarea Normelor specifice privind exercitarea activității de audit intern în cadrul Serviciului Audit al Ministerului Transporturilor precum și în cadrul compartimentelor de audit intern ale entităților publice din subordinea/sub autoritatea acestuia și în baza Planului anual de audit intern pentru anul 2020, aprobat de directorul general al R.A. ROMATSA.

A. Sintetic, activitatea de audit intern la nivelul anului 2020, a constatat în derularea următoarelor misiuni/acțiuni de audit intern:

- √ misiunea de audit intern cu tema „Analiza planificării și efectuării reparațiilor la clădirile regiei”.

În cadrul misiunii de audit intern au fost implicate toate structurile de specialitate din cadrul Administrației Centrale și subunitățile regiei, scopul misiunii fiind acela de a asigura directorul general al regiei privind desfășurarea cu eficiență a activităților de planificare și efectuare a reparațiilor la clădirile regiei, organizare, coordonarea și controlul acestora prin intermediul specialiștilor administrativ și patrimoniu. Perioada vizată a fost 2018 și 2019.

Misiunea de audit intern a stabilit și recomandări referitoare la:

- întărirea controlului intern aferent activităților de urmărire a contractelor subsecvente;
 - reconsiderarea modului de abordare în ceea ce privește introducerea și prezentarea elementelor/acțiunilor/activităților/proceselor componente ale instrucțiunii specifice privind întreținerea și repararea clădirilor;
 - analiza situației existente în prezent la nivelul SAP de către conducerea regiei și identificarea unei soluții de redresare a dinamicii de personal competent pe zonele neacoperite în vederea diminuării (spre o zonă cât mai facil de monitorizat), a efectelor riscurilor ce se pot manifesta ca urmare a neexercitării atribuțiilor în domeniul reparațiilor clădirilor și construcțiilor speciale.
- √ misiunea de audit intern cu tema „Evaluarea modului de gestionare a fișelor posturilor la nivelul R.A. ROMATSA cu respectarea cadrului legislativ în condiții de evitare a conflictelor de interese și incompatibilități”

Misiunea de audit intern s-a derulat la nivelul resurselor umane (SRU) din cadrul Administrației Centrale și structurile responsabile cu activitatea de resurse umane la nivelul subunităților.

Perioada auditată a vizat activitatea anilor 2018 și 2019.

Echipa de audit intern a făcut unele constatări asupra unor activități, inclusiv recomandări pentru îmbunătățirea acestora referitoare la:

- revizuirea fișei compartimentului prin introducerea unei atribuții referitoare la gestionarea fișelor posturilor, concomitent cu completarea fișelor posturilor personalului care ocupă funcții de conducere cu o atribuție de conlucrare cu specialiștii pe domeniul resurselor umane pentru elaborarea fișelor posturilor personalului din subordine;
- semnarea fișelor posturilor (n.b. – cu excepția celor din cadrul subunităților regiei) de către directorul general care este singurul împuternicit potrivit prevederilor legale, să semneze acte care stau la baza angajărilor/încetării raporturilor de muncă/schimbări ale locului de muncă;
- reluarea procesului de evaluare a performanțelor profesionale ale angajaților prin aplicarea procedurii elaborate de către consultantul extern;
- stabilirea unei metode unitare de elaborare a tuturor fișelor posturilor de la nivelul regiei, respectiv o procedură de sistem/instrucțiune.

- √ misiunea de audit intern cu tema „Organizarea și desfășurarea activității de control financiar de gestiune”

Structura supusă auditării a fost Serviciul Control Financiar de Gestiune (SCFG) din cadrul Administrației Centrale, structură coordonată direct de către directorul general iar perioada auditată a vizat activitatea desfășurată de SCFG trimestrul I 2018 – februarie 2020.

Scopul misiunii de audit intern a fost asigurarea directorului general al regiei că organizarea și desfășurarea activității de control financiar de gestiune la nivelul ROMATSA se desfășoară cu respectarea cadrului legislativ.

Recomandările misiunii de audit intern s-au referit la:

- situațiile de actualizare/modificare a unor cerințe ale fișelor posturilor, în special a celor referitoare la condiții de ocupare, unde demersurile respective să fie formalizate într-un document scris, fundamentat și argumentat, atât din punct de vedere legislativ cât și în concordanță cu complexitatea atribuțiilor/responsabilităților postului și domeniului de activitate;
 - efectuarea demersurilor necesare, împreună cu specialiștii în domeniul resurselor umane, în vederea elaborării unei anexe la protocolul de predare – primire semnat în momentul schimbării directorului general, pentru problematica aferentă domeniului de activitate din responsabilitate;
 - reconsiderarea modului de formulare a obiectivelor specifice structurii auditate, în sensul respectării cerințelor SMART (S – specifice; M – măsurabile; A – acceptate; R – realiste; T – cu termen de realizare).
- √ misiunea de audit intern cu tema „Activitatea privind sănătatea și securitatea în muncă a angajaților ROMATSA – planificarea organizarea și controlul la nivelul structurii de specialitate”

Structura de specialitate supusă auditării a fost Compartimentul Intern de Prevenire și Protecție (CIPP) din cadrul Administrației Centrale, structură în subordinea directorului general al regiei. Perioada auditată a vizat activitatea desfășurată de CIPP între trimestrul I 2018 și aprilie 2020.

Scopul misiunii de audit intern a fost asigurarea directorului general al regiei că planificarea, organizarea, controlul la nivelul structurii auditate și desfășurarea activităților de prevenire și protecție la nivelul R.A. ROMATSA, se desfășoară cu respectarea cadrului legislativ.

În cadrul misiunii de audit intern, recomandările formulate au vizat:

- demersurile structurii auditate ce vor fi întreprinse pentru asigurarea funcției de conducere și condițiile impuse de legislația în domeniul securității și sănătății în muncă, pentru îndeplinirea cerințelor referitoare la competențele ce trebuie deținute de persoana respectivă;
 - actualizarea tematicii de control prin corelarea cu noile riscuri generate de COVID-19 și aprobarea acesteia de conducerea regiei pentru derularea inspecțiilor și controalelor efectuate pentru verificarea cunoașterii și aplicării de către toți angajații a măsurilor prevăzute în Planul de prevenire și protecție, precum și a atribuțiilor și responsabilităților ce le revin în domeniul securității și sănătății în muncă, precum și pentru verificarea stării de funcționare a sistemelor de alarmare, avertizare, semnalizare de urgență și sistemelor de siguranță;
 - efectuarea unei analize în detaliu a eficienței și eficacității rezultatelor muncii derulate și, ca urmare a acesteia, identificarea unei soluții/metodologii viabile privind dimensionarea corespunzătoare a numărului de posturi (sub rezerva depășirii situației actuale prin care trece regia).
- v misiunea de audit intern cu tema „Sistemul contabil și fiabilitatea acestuia (evidența contabilă a mijloacelor fixe și obiectelor de inventar)”

În cadrul misiunii de audit intern a fost implicată Direcția Economică din cadrul Administrației Centrale și compartimentele financiar-contabile de la nivelul subunităților R.A. ROMATSA. Perioada auditată a vizat activitatea desfășurată de aceste structuri între trimestrul I 2018 și mai 2020.

Scopul misiunii de audit intern a fost acela de a da asigurare directorului general al regiei că organizarea și desfășurarea activităților specifice auditate sunt desfășurate și gestionate în mod corespunzător de structura/structurile de specialitate cu atribuții în materie, că acestea sunt eficiente, sunt respectate reglementările legale și asigură îndeplinirea obiectivelor regiei în acest domeniu cu respectarea cadrului legislativ.

Au fost constatate unele activități de îmbunătățit, fiind emise, în acest sens, unele recomandări care s-au referit la:

- revizuirea Fișei compartimentului prin introducerea unei atribuții referitoare la coordonarea structurilor financiar-contabile de la nivelul subunităților;

- implicarea direcției în procesul de elaborare a fișelor de compartiment aferente structurilor financiar-contabile de la nivelul subunităților, în sensul acordării avizului de specialitate asupra atribuțiilor/responsabilităților în domeniul economic (din punct de vedere al menținerii aspectului și caracterului unitar al frazeologiei);
 - reluarea dezbaterilor în cadrul Consiliului de Administrație pe baza Informării nr. 25.898/19.12.2019 privind baza legală pentru desemnarea Comitetului de Audit al Consiliului de Administrație. În acest scop, directorul economic va sesiza în scris Secretariatul Consiliului de Administrație;
 - continuarea demersurilor pentru utilizarea la întreaga capacitate și în exclusivitate a sistemului e-management. În acest sens, se impune și o reformă organizatorică bazată pe o analiză obiectivă a sarcinilor, atribuțiilor structurilor în strânsă corelare cu elaborarea unei metodologii de dimensionare corespunzătoare a personalului pe acest segment de activitate;
 - demararea acțiunilor menite să pună capăt situațiilor succesive de provizorat la conducerea Direcției Economice, aspect care se impune cu celeritate;
 - pentru evitarea situațiilor de incompatibilitate, o soluție viabilă desprinsă din buna practică întâlnită și la alte entități cu organizare similară, ar putea fi constituirea în subordinea Contabilului Șef a unei structuri de sine stătătoare dedicată operațiunilor specifice CFP care, la momentul implementării noii structuri organizatorice, să poată prelua această atribuție.
- √ misiunea de audit intern cu tema „Evaluarea sistemului decizional”

Misiunea a fost inclusă în Planul anual de audit intern 2020, aprobat de directorul general al R.A. ROMATSA.

Structurile supuse auditării funcționează la nivelul Administrației Centrale și sunt cele care, prin responsabilitățile dedicate prin documente interne de organizare, asigură activitatea unor organisme funcționale permanente (decizionale), sub formă de comitete/consilii/comisii, înființate prin decizii ale directorului general și sau a Consiliului de Administrație al ROMATSA, în conformitate cu dispozițiile legale/regelemntările aeronautice.

Perioada auditată a vizat activitatea desfășurată de structurile respective în perioada ianuarie 2018 – iunie 2020.

Scopul misiunii de audit intern a fost asigurarea directorului general al regiei privind existența și funcționarea unui sistem decizional în cadrul regiei, planificarea, organizarea, coordonarea, controlul și eficiența activităților specifice cu impact decizional derulate de structurile menționate mai sus, activități care conduc la realizarea obiectivelor specifice și generale ale ROMATSA.

Misiunea de audit intern a constat într-o serie de aspecte/activități care sunt derulate, au rezultate dar care pot fi îmbunătățite, eficientizate, printr-o implicare mai accentuată a celor responsabili, stabilind o serie de recomandări, respectiv:

- la nivelul funcției de director general nu este elaborat un „Plan de management” pentru atingerea obiectivelor și criteriilor de performanță cuprinse în acesta, care să cuprindă strategia de conducere pe durata mandatului, document care este supus aprobării Consiliului de Administrație și care trebuie să fie corelat cu „Planul de Administrare” ce ar fi trebuit să fie elaborat de Consiliul de Administrație;
 - nu s-au identificat, în cadrul documentelor aferente Sistemului de Control Intern managerial, o Instrucțiune de lucru cu scopul, eventual, de „Emitere a deciziilor și modul de lucru din cadrul comisiilor desemnate prin decizii (altele în afară celor care au regulamente speciale de funcționare sau sunt constituite conform prevederilor legale)” și de delegare a competențelor, care să stea la baza derulării operațiunilor de emitere, înregistrare, transmitere, gestionare și arhivare a deciziilor;
 - la nivelul regiei, nu este desemnat, eventual prin atribuții în Fișa Postului, personalul responsabil cu emiterea și transmiterea deciziilor directorului general, această activitate fiind realizată în rutina atribuțiilor, de către toți conducătorii structurilor, doar activitatea de înregistrare, gestionare și respectiv, de atribuire a numerelor și arhivarea deciziilor fiind realizată la nivelul Administrației Centrale de către Serviciul Juridic;
 - la data editării acestui document (n.b. – raportul de audit intern), elaborarea/redactarea Codului nu a fost reluată și, ca atare, la nivelul ROMATSA, nu există aprobat de conducerea regiei în prezent, un Cod etic/conduită în vigoare, conform reglementărilor în acest domeniu;
 - având în vedere faptul că, delegarea de competență este aplicabilă tuturor funcțiilor de conducere, echipa de audit intern recomandă ca, în scopul stabilirii unui set unitar de reguli referitor la responsabilitățile delegării, care să precizeze cui, ce și în ce condiții se poate delega o parte din atribuțiile/competențele care revin unei persoane cu funcție de conducere să se analizeze oportunitatea elaborării și aprobarea unei proceduri de sistem privind efectuarea delegării de atribuții/competențe în cadrul ROMATSA.
- √ misiunea de audit intern cu tema „Evaluarea modului de gestionare a datelor cu caracter personal la nivelul regiei”

Structura supusă auditării a fost „Compartimentul Documente Clasificate și Protecție Civilă (CDCPC), structură de specialitate aflată în cadrul Administrației Centrale și subordonată direct directorului general al ROMATSA.

Perioada auditată a vizat activitatea desfășurată de structurile auditate în perioada ianuarie 2018 – aprilie 2020 iar scopul misiunii de audit intern a fost asigurarea directorului general că transpunerea prevederilor legislative în domeniul gestionării datelor cu caracter personal la nivelul regiei, este efectuată în condiții de legalitate și eficiență.

Recomandările au vizat aspecte referitoare la:

- inițierea de către structura auditată a unor demersuri concrete și viabile către Direcția Siguranță și Calitate, respectiv serviciul Calitate și Mediu, urmând ca, în final, bazat pe discuții și analiză, decizia finală să fie ca domeniul GDPR să fie inclus ca proces distinct, sau nu, în cadrul Manualului Sistemului de Management Integrat Calitate și Mediu, ediția în vigoare, cu Fișă de proces care să conțină elementele specifice distincte prevăzute de acest document;
 - având în vedere că termenele de raportare a implementării recomandărilor conținute de Planul de acțiune, sunt parte a unui document strategic, de sistem în domeniul GDPR și aplicabil la nivelul ROMATSA, aprobat de directorul general, echipa de audit intern recomandă DPO implicarea accentuată pe lângă structurile de specialitate în cauză dar și la nivelul celorlate structuri, pentru suplimentarea activităților de consiliere, acest aspect fiind inițiat de CDCPC/DPO, fără a mai aștepta eventuale solicitări din partea acestor structuri de specialitate, în vederea realizării în condiții de calitate a cerințelor specifice GDPR sub o coordonare/monitorizare activă a DPO;
 - se impune inițierea măsurilor de asigurare a continuității activității GDPR, prin reconsiderarea atribuțiilor coordonatorului de compartiment și preluarea, în situațiile în care se impune, a responsabilităților pe linie de GDPR. Acest lucru presupune modificarea/competarea fișei de post a coordonatorului structurii auditate și înaintarea spre aprobarea directorului general. Reglementarea acestui aspect, chiar și prin formularul de concediu de odihnă, ne este suficient, prin acest lucru trebuind să fie reglementat conform paragrafului precedent, prin existența unei reglementări în Fișa postului coordonatorului CDCPC.
- √ misiunea de audit intern cu tema „Evaluarea activității de arhivare”

Structurile supuse auditării au fost Serviciul Administrativ și Patrimoniu (SAP) din cadrul Direcției Juridice și Administrativ și structurile responsabile cu activitatea de arhivare de la nivelul subunităților. Perioada auditată a vizat activitatea desfășurată de structurile auditate în perioada 2018 – august 2020.

Scopul misiunii de audit intern a fost asigurarea directorului general al regiei că organizarea și desfășurarea activității de arhivare la nivelul ROMATSA se desfășoară cu respectarea cadrului legislativ.

Pentru unele activități, misiunea de audit intern a recomandat, printre altele:

- analiza atribuțiilor neexercitate și planificarea activităților specifice în vederea aducerii la zi a acestora, într-un interval scurt de timp pentru a preveni eventualele consecințe și manifestări ale riscurilor;
- se impune, mai ales în contextul actual de reformare a cadrului organizatoric al ROMATSA, actualizarea Nomenclatorului arhivistic, atât cu prevederile legislative în vigoare, precum și modalitatea de arhivare, atât la nivelul creatorilor de documente, cât și la nivelul depozitului arhivă a tuturor documentelor aferente acelor proiecte cu finanțare externă (ex. GAMMA), precum și cu un capitor dedicat prin care să fie descris Modul de lucru, referitor la Planificarea operațiunilor și acțiunilor aferente activității de arhivare.

Astfel, în opinia echipei de audit intern se impune reformarea întregului circuit al documentelor, pornind de la Evidența documentelor, utilizând modulul dedicat al programului informatic e-management.

- accelerarea implementării e-managementului și pe acest segment, deoarece ar face posibil ca documentele tehnice și de înregistrare, indiferent de natura informațiilor, a suportului sau a scrisului, să se înregistreze la intrarea, crearea sau ieșirea lor, după caz, pe calculator, într-un fișier special, fie prin alte mijloace moderne de înregistrare, într-o registratură generală (scanare) pe compartimente, cu condiția asigurării regăsirii rapide a documentelor în circulația lor de la intrare/creare la ieșire/arhivare;
 - identificarea de spații suplimentare și realizarea unor investiții specifice (pentru Administrația Centrală a fost identificat un spațiu în ansamblul de blocuri Mărășești prin schimbarea destinației de utilizare a spațiului comercial deținut de ROMATSA în Blvd. Octavian Goga).
 - să se realizeze o centralizare a situațiilor deosebite existente la nivelul subunităților și să înainteze cel puțin anual Comitetului Director o Informare în acest sens și să propună măsuri concrete de remediere, concomitent cu declanșarea unei activități concertate la nivelul regiei, sub coordonarea responsabilului de arhivă, pentru inventarierea acelor documente care se păstrează la creatorii de documente și înscrierea acestora în registrul de depozit;
 - ca urmare a analizei documentelor prezentate de către subunități, reiese necesitatea actualizării dispozițiilor de numire a responsabililor cu arhiva, dat fiind faptul că, sunt subunități unde situația nu mai corespunde cu cea de la momentul emiterii dispozițiilor (ex. – pensionare etc.) și comunicarea acestor schimbări Arhivelor Naționale.
- √ misiunea de audit intern cu tema „Evaluarea modului de transpunere și aplicare a reglementărilor naționale și internaționale în domeniul protecției mediului”

Misiunea a fost inclusă în Planul anual de audit intern pentru 2020, aprobat de directorul general al ROMATSA.

Structurile supuse auditării au fost Serviciul Administrativ și Patrimoniu (SAP) și Serviciul Calitate și Mediu (SCM), dar au fost solicitate documente și de la acele structuri care derulează unele activități specifice protecției mediului, derulate de Compartimentul Intern de Prevenire și Protecție, Compartimentul Documente Clasificate și protecție Civilă, Serviciul SES și Serviciul CNS.

Perioada auditată a vizat activitatea desfășurată de structurile auditate în perioada 2018 – septembrie 2020.

Scopul misiunii de audit intern este de a da asigurare directorului general că structurile din cadrul regiei responsabile de transpunerea și aplicarea reglementărilor naționale și internaționale în domeniul protecției mediului, determină respectarea obligațiilor ce revin regiei pe această zonă.

În urma constatărilor făcute de misiunea de audit intern, s-au făcut și unele recomandări, cum ar fi:

- aprobarea fișelor posturilor de către directorul general care este singurul împuternicit potrivit prevederilor legale, să semneze acte care stau la baza angajărilor/încetării raporturilor de muncă/schimbări ale

locului de muncă și alte asemenea. În situația în care se hotărăște ca acest proces să revină altei funcții de conducere (doar ca urmare a unei analize fundamentale și exprimării unui punct de vedere al experților juridici), se impune existența unui document prin care să fie delegate aceste competențe respectivei persoane, prin introducerea în fișa postului;

- revizuirea și elaborarea Fișelor de post ale angajaților SCM, în conformitate cu cerințele documentelor de calitate de la nivelul regiei și a Regulamentului de Organizare și Funcționare (ROF) – Administrația Centrală, ediția în vigoare și în concordanță cu cele constatate de echipa de audit intern, la momentul demarării acestui proces de către specialiștii în resurse umane;
- ținând cont de importanța activităților desfășurate la nivelul SCM, care contribuie la imaginea internă și externă a regiei (menținerea certificărilor ISO 9001 și 14001 care sunt o condiție necesară pentru menținerea certificării ca și furnizor de servicii de navigație aeriană conform Regulamentului (UE) 373/2017), este imperios necesar să fie identificate soluții ca personalul să fie suficient, atât ca număr cât și ca pregătire, care să asigure surmontarea oricăror situații care ar putea pune în pericol îndeplinirea sarcinilor și atribuțiilor, cum ar fi: indisponibilități medicale, plecări neprogramate etc. De asemenea, trebuie avut în vedere și faptul că trebuie să existe personal specializat pentru fiecare domeniu, atât pentru calitate cât și pentru mediu. Astfel, pentru a dispune de un potențial de resurse umane adecvat menținerii certificării ROMATSA ISO 14001, echipa de audit intern recomandă Serviciului Calitate și Mediu continuarea demersurilor în vederea identificării unei soluții viabile din partea managementului pentru completarea cu specialiști în domeniile specifice serviciului.

B. Realizarea altor acțiuni

În anul 2020, experții audit intern au întreprins următoarele acțiuni:

- √ potrivit ROF-ului Comitetului de Audit al Consiliului de Administrație al ROMATSA, specialiștii în audit intern au asigurat activitățile de secretariat ale Comitetului de Audit, aceste activități fiind permanente, concretizându-se în cel puțin o ședință lunar, această activitate fiind derulată adiacent activităților specifice compartimentului;
- √ monitorizarea permanentă a stadiului implementării de către structurile responsabile a recomandărilor Curții de Conturi, ca urmare a auditului de performanță desfășurat la R.A. ROMATSA, îndeplinind și rolul de integrator al răspunsului către CCR, informarea Consiliului de Administrație;
- √ auditorii interni au participat, cu statut de invitați, la ședințele Comisiei SCIM și a prezentat puncte de vedere/opinii referitoare la aceste activități specifice.

În cadrul legal permis, au realizat o serie de acțiuni de consiliere informală sau consiliere formalizată, pe aspecte referitoare la editarea unor proceduri specifice, materiale ale managementului direct, puncte de vedere privind fundamentarea unor posturi din cadrul Administrației Centrale, probleme din domeniul CRP/COS,

care au condus la o înțelegere mai corectă din partea structurilor de specialitate auditate, a unor responsabilități specifice dar și la îmbunătățirea acestora, inclusiv prin recomandările/soluțiile propuse.

EVOLUȚIA INDICATORILOR DE PERFORMANȚĂ ÎN ANUL 2020

1) Evoluția indicatorilor de performanță conform cerințelor Regulamentului (UE) nr. 317/2019

La nivelul anului 2020 evoluția indicatorilor de performanță stabiliți pentru ROMATSA prin Planul de Performanță al României pentru perioada 2020-2024 se prezintă astfel:

1.1. Domeniul cheie de performanță privind siguranța

Pentru domeniul cheie de performanță privind siguranța au fost respectate valorile țintă stabilite prin Planul de Performanță, fiind deja atinse țintele stabilite pentru anul 2024 la nivel european.

	2020A	2020
	Actual	Target
Safety policy and objectives	D	C
Safety risk management	D	C
Safety assurance	D	C
Safety promotion	D	C
Safety culture	D	C

1.2. Domeniul cheie de performanță privind mediul

În cadrul domeniului cheie privind mediul indicatorul cheie de performanță este eficiența medie a zborului de rută pe orizontală corespunzătoare traiectoriei efective.

România	Țintă 2020	Realizat
KEA	1,55%	2,17%

Conform analizei operaționale, în ciuda reducerii semnificative a traficului, zonele evitate de operatorii aerieni au fost menținute (Marea Neagră, Ucraina de Est, zona Crimeea), precum și restricțiile aferente (RAD) și interdicțiile de trafic aplicabile (între Ucraina și Rusia) în zonă.

Toate cele menționate mai sus au continuat să mențină distanța parcursă artificial crescută, chiar și pentru un număr mai mic de zboruri, cu efecte vizibile asupra indicatorului KEA. Acest fapt dovedește încă o dată că metodologia calculului KEA ar trebui revizuită pentru a elimina influența factorilor externi, în afara controlului ROMATSA.

Distanța parcursă este, de asemenea, rezultatul preferinței operatorilor aerieni de a traversa zone sigure și stabile din punct de vedere geopolitic și din perspectiva fiecărei companii și a procedurilor de planificare, chiar dacă acest lucru înseamnă să zboare pe traiectorii mai lungi decât cele optime din perspectiva mediului.

Conflictele sau situațiile incerte din orientul Mijlociu (de exemplu Siria)/Ucraina de Est pot determina operatorii companiilor aeriene să ocolească aceste zone și, ca urmare, să călătorească deja pe distanțe și triectorii mai lungi/atipice încă înainte de a intra în spațiul aerian românesc. De asemenea, în contextul COVID-19, România a făcut parte din procesul de relaxare a restricțiilor RAD la nivelul rețelei ATM europene din cauza traficului aerian redus dar există anumite RAD-uri care sunt încă menținute pentru a gestiona fluxurile de trafic care planifică zborurile astfel încât să evite, de exemplu, zona Mării Negre.

Pentru reducerea impactului asupra mediului, România a continuat implementarea Free Route Airspace. Astfel, pe 7 noiembrie 2019 au fost extinse operațiunile FRA în regim H24 la nivelul inițiativei SEE FRA între România, Bulgaria și Ungaria, la care s-au adăugat, începând cu 28 ianuarie 2021 și Slovacia. În concluzie, ROMATSA a luat toate măsurile care sunt în aria sa de responsabilitate pentru acest domeniu de performanță iar neîndeplinirea indicatorului nu este cauzată de serviciile de navigație aeriană ci cu factori exogeni. Aceste aspecte au fost de altfel semnalate și în scrisoarea comună adresată PRB de către autoritățile naționale de supervizare din România și Bulgaria.

1.3. Domeniul cheie de performanță privind capacitatea

Tabelul următor prezintă situația indicatorului privind numărul mediu de minute de întârziere ATFM (managementul fluxului de trafic aerian) pe rută per zbor la nivelul regiei:

ROMATSA	Țintă 2020	Realizat
Numărul mediu de minute de întârziere ATFM (managementul fluxului de trafic aerian) pe rută per zbor	0,14 min/zbor	0 min/zbor

ROMATSA a realizat 0 minute de întârzieri ATFM, atât pentru serviciile de navigație aeriană de rută, cât și pentru cele de terminal reglementat, la aeroporturile București Otopeni și Băneasa.

1.4. Domeniul cheie de performanță privind eficiența costurilor

Pentru serviciile de navigație aeriană de rută costurile înregistrate în anul 2020 au fost, față de cele din anul 2019, cu 2,5% mai mici în termeni nominali, respectiv cu 4,1% mai mici în termeni reali în lei 2017. Acesta este rezultatul măsurilor de reducere a costurilor luate pentru conservarea lichidităților financiare ale regiei și asigurarea continuității furnizării serviciilor de navigație aeriană în condiții de

siguranță, în contextul reducerii cu 56% a unităților de servicii facturate din cauza impactului pandemiei COVID-19. Cu toate acestea, pentru amortizare și costul capitalului se înregistrează o creștere a costurilor datorată, în principal, intrării în funcțiune în 2019 și recepției finale în 2020 a noului sistem ATM.

Pentru serviciile de navigație aeriană de terminal reglementat, costurile înregistrate în anul 2020 au fost, față de cele din anul 2019, cu 2,7% mai mari în termeni nominali, respectiv cu 0,7% mai mari în termeni reali în lei 2017. Acesta este rezultatul înregistrării unor costuri pentru pensii mai mari decât cele planificate din cauza pensionărilor anticipate dar și ca urmare a majorării costurilor cu amortizarea și costul capitalului.

Tabelul următor prezintă costurile aferente activității de rută înregistrate la nivelul anului 2020 defalcate per tip de costuri în raport cu costurile determinate conform Planului de Performanță pentru cea de-a treia perioadă de referință (2020-2024).

Categorie cost	Determinat	Actual	Diferență (valoric)	Diferență (%)
Personal	749.265	605.871	-143.394	-19,14%
din care pensii	47.959	44.673	-3.287	-6,85%
Alte costuri de funcționare	116.815	86.677	-30.138	-25,8%
Amortizare	50.562	40.374	-10.188	-20,15%
Costul capitalului	44.100	46.336	2.236	5,07%
Costuri excepționale	-	-	-	-
Costuri totale	796.811	779.258,45	-181.483	-18,89%

2) Procesul de consultare formală a utilizatorilor spațiului aerian

În conformitate cu prevederile reglementărilor europene (Regulamentul de punere în aplicare (UE) 317/2019 al Comisiei din 11 februarie 2019 de instituire a unui sistem de performanță și de tarifare în cadrul cerului unic european) precum și cu reglementările naționale, ROMATSA asigură anual consultarea reprezentanților utilizatorilor spațiului aerian. Consultările sunt organizate de două ori pe an, la nivelul ansamblului statelor membre EUROCONTROL, în cadrul Comitetului lărgit pentru tarife de rută EUROCONTROL. Informațiile detaliate privind evoluția costurilor și a traficului precum și aplicarea mecanismelor de împărțire a riscurilor privind traficul și costurile sunt puse la dispoziția reprezentanților utilizatorilor, a EUROCONTROL și a Comisiei Europene la termenele și în conformitate cu tabelele de raportare și informațiile suplimentare prevăzute în Regulamentul privind schema comună de tarifare precum și în procedurile și documentele EUROCONTROL.

În anul 2020 au avut loc următoarele sesiuni de consultări:

- v 25 iunie- în cadrul celei de-a 114-a sesiuni a Comitetului lărgit pentru tarife de rută EUROCONTROL au fost realizate consultări multilaterale asupra

estimărilor inițiale privind bazele de cost și tarifele unitare de rută pentru anul 2020;

- √ 23-24 noiembrie- au fost realizate consultări multilaterale asupra estimărilor finale privind bazele de cost și tarifele unitare de rută pentru anul 2020 în cadrul celei de-a 115-a sesiuni a Comitetului lărgit pentru tarife de rută EUROCONTROL.

Pentru serviciile de navigație aeriană terminală prestate pe aeroporturile supuse legislației europene (Regulamentul de punere în aplicare (UE) 317/2019 al Comisiei din 11 februarie 2019 de instituire a unui sistem de performanță și de tarifare în cadrul cerului unic european), consultarea reprezentanților utilizatorilor se efectuează, de regulă, anual, pentru toate statele membre ale UE, în organizarea Comisiei Europene, cu sprijinul EUROCONTROL – PRU. Și pentru aceste consultări informațiile detaliate privind costurile și traficul sunt puse la dispoziția reprezentanților utilizatorilor, a EUROCONTROL și a Comisiei Europene la termenele și în conformitate cu tabelele de raportare și informațiile suplimentare prevăzute în Regulamentul privind schema comună de tarifare.

În cursul anului 2020, Comisia Europeană nu a organizat consultări multilaterale asupra bazelor de cost și tarifelor unitare pentru serviciile de navigație aeriană terminală pentru anul 2021. De asemenea, reprezentanții utilizatorilor nu au solicitat alte consultări față de cele descrise mai sus.

În conformitate cu prevederile regulamentelor europene, Comisia Europeană analizată datele și informațiile incluse în bazele de cost pentru serviciile de navigație aeriană de rută.

COOPERARE INTERNĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

A. Activități în domeniul organizării

În funcție de necesitățile din domeniul organizatoric care au aparut la nivelul regiei, s-a continuat procesul de actualizare a Regulamentelor de Organizare și Funcționare ale subunităților ROMATSA. Pe tot parcursul anului, s-a asigurat secretariatul ședințelor de negociere între Patronat și Sindicatul ATSR, activitate care constă în asigurarea suportului privind întocmirea și gestionarea proceselor verbale, încheiate după fiecare întâlnire a celor două comisii de negociere

B. Activități în domeniul relațiilor

Cooperare internă și externă

1. principalele evenimente/manifestări organizate la inițiativa regiei sau la care au participat membrii delegați ai regiei, în plan intern:

- √ în anul 2020, R.A. ROMATSA a colaborat cu direcțiile de specialitate din Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, respectiv Direcția Transport Aerian, Direcția Comunicare, Relația cu Sindicatele, Patronatele și Organizațiile

Neguvernamentale) cu Autoritatea Aeronautică Civilă Română, Compania Tarom, Ministerul Apărării Naționale, Statul Major al Forțelor Aeriene, Asociația Aeroporturilor din România, etc.

- √ aceste colaborări au avut ca rezultat dezvoltarea și perfecționarea relațiilor și eforturilor ce au ca obiectiv principal armonizarea și integrarea României în sistemul specializat european (EUROCONTROL, Uniunea Europeană, etc.) și asigurarea, împreună cu MapN a utilizării coordonate a spațiului aerian al României de către aviația civilă și militară.

2. deplasări în exterior la conferințe, evenimente, întâlniri de lucru etc. în domeniul transporturilor aeriene:

Din cauza pandemiei de COVID-19 nu au fost organizate aceste tipuri de evenimente.

3. obiective atinse sau alte rezultate în domeniu

În conformitate cu reglementările MTI privind relațiile mass-media și cu aprobarea Consiliului de Administrație, managementul regiei a acordat o atenție deosebită promovării imaginii regiei și a României pe plan intern și extern.

ROMATSA nu și-a promovat imaginea prin machete publicitare în mass-media.

Totodată, în consens cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 373/2017 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizorii de management al traficului aerian/servicii de navigație aeriană și de alte funcții ale rețelei de management al traficului aerian și pentru supravegherea acestora, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 482/2008, a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 1034/2011, (UE) nr. 1035/2011 și (UE) 2016/1377, precum și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 677/2011, în anul 2019 a fost publicată a 19-a ediție (atât în limba română cât și în limba engleză) a Raportului Anual ROMATSA, al cărui conținut realizează un câștig în acțiunea de promovare a imaginii regiei fiind difuzat, prin site-ul regiei, către organismele interne și internaționale de profil, companii aeriene, alți furnizori de servicii de trafic aerian, ministere, bănci și alți operatori cu care colaborează ROMATSA.

POLITICA RESURSELOR UMANE

Furnizarea serviciilor de navigație aeriană de o manieră sigură, eficientă și continuă este susținută de implementarea celor mai bune practici în vederea utilizării resurselor umane și integrării factorului uman în operarea sistemului ATM.

În spiritul cerințelor de implementare accelerată a obiectivelor Cerului Unic European într-un mod eficient și eficace și cu scopul de a ne menține ca unul din cei mai performanți furnizori de servicii de navigație aeriană din punct de vedere al siguranței, eficienței și protecției mediului utilizăm cele mai avansate sisteme și tehnologii și ne asigurăm de motivarea și formarea profesională continuă a personalului.

Activitățile din domeniul resurselor umane – complexe și extinse ca urmare a numărului mare de angajați, a modificărilor intervenite în legislația națională în materie și a specificului obiectului de activitate (care induce cerințe suplimentare pentru personal în interesul siguranței navigației aeriene) au fost realizate cu respectarea prevederilor legale și a reglementărilor aeronautice naționale și internaționale.

Ca urmare a declarării pandemiei cu COVID-19 începând cu luna martie 2020 și a stării de alertă, a fost necesară continuarea organizării activității personalului ROMATSA prin luarea următoarelor măsuri:

- ✓ flexibilizarea programului de lucru în funcție de activitățile desfășurate, astfel încât să se asigure continuitatea activității regiei; planificarea activității de telemuncă în cadrul fiecărei structuri în cadrul regiei pe grupe alternative, cu asigurarea prezenței la sediul unității a minimum unui salariat PAD aferent fiecărui compartiment/serviciu;
- ✓ încheierea actelor adiționale la Contractul Colectiv de Muncă în vederea desfășurării activității în regim de telemuncă;
- ✓ suspendarea participării la cursuri externe cu excepția celor care se vor desfășura pe platforme de acces de la distanță;
- ✓ sistarea deplasărilor în străinătate;
- ✓ sistarea organizării concursurilor externe pentru ocuparea funcțiilor vacante, acestea urmând a fi reluate la odată ce va fi stabilită ulterior.

În anul 2020 și-au încetat contractul individual de muncă un număr de 85 de salariați prin pensionare pentru limită de vârstă, invalidate sau prin deces.

Structura personalului ROMATSA la data de 31 decembrie 2020 se prezintă astfel:

- 44,58% CTA (controlori de trafic aerian)
- 5,33% CITA (controlori informare trafic aerian)
- 20,45% PNA (personal protecția navigației aeriene)
- 8,02% MET (personal meteorologic aeronautic)
- 21,62% PAD (personal administrație).

Formarea profesională a salariaților regiei constituie o direcție de acțiune prioritară, materializată prin planificarea, coordonarea și realizarea unui program complex de pregătire – Planul de Formare Profesională. Deși prioritatea o constituie formarea profesională a personalului operațional (CTA, CITA, PNA, MET), în paralel urmărindu-se asigurarea ritmicității pregătirii personalului suport, în concordanță cu prevederile Legii nr. 53/2003, republicată – Codul Muncii, în anul 2020 au fost efectuate numai școlarizările posibil a fi efectuate online sau cu respectarea condițiilor impuse de pandemia COVID-19.

Au fost planificate și monitorizate acțiunile necesare privind controlul pentru revalidarea aptitudinii medicale a personalului ROMATSA cu statut de personal aeronautic ne-navigant (din controlul traficului aerian, protecția tehnică și meteorologică a navigației aeriene și de telecomunicații aeronautice), precum și controalele medicale anuale de sănătate pentru ceilalți salariați, prevăzute de lege, în condițiile impuse de pandemie.

Totodată, au fost planificate și monitorizate acțiunile necesare privind examinarea/evaluarea de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română în vederea obținerii/revalidării licențelor, calificărilor și autorizărilor asociate acestora, în condițiile impuse de pandemie.

La nivelul regiei s-a aplicat principiul egalității de șanse și tratamentul echitabil față de toți salariații, fiind astfel interzisă orice formă de discriminare, fie ea directă sau indirectă, ce s-ar putea baza pe criterii de sex, orientare sexuală, caracteristici genetice, vârstă, apartenență națională, rasă, etnie, religie, opțiune politică, origine socială, dizabilități, situație sau responsabilitate materială, apartenența ori activitatea sindicală.

Toți salariații s-au bucurat de drepturi și șanse egale pe parcursul derulării relațiilor de muncă.

EXERCITIUL FINANCIAR

SITUAȚII FINANCIARE ÎNTOCMITE PENTRU EXERCITIUL FINANCIAR ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2020

Raportul auditorului independent

Raport cu privire la situațiile financiare

Opinie cu rezerve

- 1 Am auditat situațiile financiare ale R.A. ROMATSA („Regia”), cu sediul social în Bd. Ion Ionescu de la Brad nr. 10, Sector 1, București, identificată prin codul unic de înregistrare fiscală 1589932, care cuprind situația poziției financiare la data de 31 decembrie 2020 și situația rezultatului global, situația modificărilor capitalurilor proprii și situația fluxurilor de trezorerie aferente exercițiului încheiat la această dată, precum și un sumar al politicilor contabile semnificative și notele explicative.
- 2 Situațiile financiare la 31 decembrie 2020 se identifică astfel:

- Activ net/Total capitaluri proprii	368.709.155 lei
- Pierderea netă a exercițiului financiar	22.261.756 lei
- 3 În opinia noastră, cu excepția efectelor aspectului descris în secțiunea „Baza pentru opinia cu rezerve” din raportul nostru, situațiile financiare anexate prezintă fidel, sub toate aspectele semnificative poziția financiară a Regiei la data de 31 decembrie 2020 și performanța sa financiară și fluxurile sale de trezorerie aferente exercițiului încheiat la data respectivă, în conformitate cu Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană cu modificările ulterioare.

Baza pentru opinia cu rezerve

- 4 Așa cum este prezentat în Nota 10, regia a înregistrat la 31 decembrie 2020 venituri din servicii prestate și creanțe de încasat de la clienți în suma de 400.564.390 RON, reprezentând estimări contabile rezultate din aplicarea mecanismelor de împărțire a riscurilor în execuția anului 2020 pentru activitatea de rută și terminal, în cadrul ciclului de reglementare ce acoperă perioada 2020-2024. Aceste valori reprezintă ajustări privind nerealizarea unităților de servicii prognozate în perioada de referință și sunt determinate pe baza costurilor globale înregistrate, conform criteriilor stabilite de regulamentele aplicabile. Înregistrarea activului reprezentat de creanțele de încasat de la clienți pe baza celor menționate anterior nu îndeplinește criteriile de recunoaștere prevăzute de Standardele Internaționale de Raportare

Financiară adoptate de Uniunea Europeană cu modificările ulterioare, aprobate prin Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 2844/2016. Prin urmare, veniturile din serviciile prestate și creanțele de încasat de la clienți ar trebui scăzute cu suma de 400.564.390 RON la 31 decembrie 2020.

- 5 Am desfășurat auditul nostru în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit („ISA”), Regulamentul UE nr. 537 al Parlamentului și al Consiliului European (în cele ce urmează „Regulamentul”) și Legea nr. 162/2017 („Legea”). Responsabilitățile noastre în baza acestor standarde sunt descrise detaliat în secțiunea „Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare” din raportul nostru. Suntem independenți față de Regie, conform Codului Etic al Profesioniștilor Contabili emis de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili (codul IESBA), conform cerințelor etice care sunt relevante pentru auditul situațiilor financiare în România, inclusiv Regulamentul și Legea, și ne-am îndeplinit responsabilitățile etice conform acestor cerințe și conform Codului IESBA. Credem că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră cu rezerve.

Aspectele cheie de audit

- 6 Aspectele cheie de audit sunt acele aspecte care, în baza raționamentului nostru profesional, au avut cea mai mare importanță pentru auditul situațiilor financiare din perioada curentă. Aceste aspecte au fost abordate în contextul auditului situațiilor financiare în ansamblu și în formarea opiniei noastre asupra acestora și nu oferim o opinie separată cu privire la aceste aspecte.

ASPECT CHEIE AUDIT

Obligații privind beneficiile angajaților

Regia acordă salariaților, conform prevederilor contractului de muncă, beneficii în bani în funcție de vechimea în muncă și, respectiv, la pensionare.

Aceste beneficii reprezintă un număr variabil de salarii, diferențiate în funcție de categoria profesională a salariatului.

Nivelul acestor beneficii este de 517.679.545 RON, respectiv de 456.060.473 RON la 31 decembrie 2019.

Datorită nivelului semnificativ al valorii acestor beneficii și a ipotezelor folosite, considerăm că acestea reprezintă un aspect cheie de audit.

ABORDAREA NOASTRĂ

Procedurile noastre cu privire la obligațiile privind beneficiile angajaților includ, printre altele:

- înțelegerea raționamentelor și ipotezelor aplicate de conducere pentru fiecare din categoriile de beneficii;
- discuții cu reprezentanții departamentelor de specialitate, respectiv experții externi care au furnizat asistență pentru a înțelege și a confirma ipotezele folosite în calcul;
- implicarea specialiștilor interni în revizuirea modelelor de calcul și evaluarea rezonabilității variabilelor incluse în calcul;
- evaluarea adecvării informațiilor prezentate comparativ cu informațiile statistice istorice;
- înțelegerea controlului intern

ASPECT CHEIE AUDIT

Recunoașterea veniturilor

Regia înregistrează venituri în baza Convenției Internaționale privind cooperarea pentru siguranța spațiului de navigare ce asigură statelor membre un sistem comun de taxare a rutelor (o taxare unică a zborului).

EUROCONTROL reprezintă autoritatea care asigură implementarea acestei Convenții oferind tuturor statelor membre servicii de calculare, facturare și colectare prin intermediul Oficiului Central de Tarife de Rută.

Veniturile astfel obținute sunt reglementate, pe cicluri de reglementare, și, periodic, la finalul fiecărui ciclu se procedează la regularizarea nivelului acestora, respectiv recuperarea supra/sub tarifărilor. Ciclul de reglementare curent acoperă perioada 2020-2024 pentru care la acest moment nu există un Plan de Performanță în vigoare.

Regia a analizat regularizările de venituri obținute de la EUROCONTROL pentru activitatea de rută și estimate a se produce la finalul ciclului de reglementare.

Datorită aspectelor prezentate mai sus am considerat recunoașterea veniturilor pentru activitatea de rută un aspect cheie de audit.

ABORDAREA NOASTRĂ

existent cu privire de modul de determinare și acordare a beneficiilor pentru salariați, inclusiv verificarea prevederilor incluse în contractul de muncă;

Procedurile noastre cu privire la ajustarea veniturilor pentru activitatea de rută:

- înțelegerea și evaluarea metodologiei utilizate, respectiv a consecvenței aplicării acesteia de la un exercițiu financiar la altul;
- înțelegerea controlului intern existent cu privire de modul de determinare a regularizărilor de venituri;
- revizuirea acurateței și completitudinii veniturilor înregistrate pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2020 (inclusiv proceduri de confirmare a tranzacțiilor în relația cu EUROCONTROL);
- evaluarea adecvării modului de prezentare a informațiilor în notele explicative la situațiile financiare.

Alte informații – Raportul administratorilor

- 7 Administratorii sunt responsabili pentru întocmirea și prezentarea altor informații. Acele alte informații cuprind Raportul administratorilor, care include și declarația nefinanciară, dar nu cuprind situațiile financiare și raportul auditorului cu privire la acestea și nici declarația nefinanciară, aceasta fiind prezentată într-un raport separat.

Opinia noastră cu privire la situațiile financiare nu acoperă și aceste alte informații și, cu excepția cazului în care se menționează explicit în raportul nostru, nu exprimăm niciun fel de concluzie de asigurare cu privire la acestea.

În legătură cu auditul situațiilor financiare pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2020, responsabilitatea noastră este să citim acele alte informații și, în acest demers, să apreciem dacă acele alte informații sunt semnificativ inconsecvente cu situațiile financiare, sau cu cunoștințele pe care noi le-am obținut în timpul auditului, sau dacă ele par a fi denaturate semnificativ.

În ceea ce privește Raportul administratorilor, am citit și raportăm dacă acesta a fost întocmit, în toate aspectele semnificative, în conformitate cu Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr. 2844/2016, cu modificările ulterioare, pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană cu modificările ulterioare, punctul 20.

În baza exclusiv a activităților care trebuie desfășurate în cursul auditului situațiilor financiare, în opinia noastră:

- a) informațiile prezentate în Raportul administratorilor pentru exercițiul financiar pentru care au fost întocmite situațiile financiare sunt în concordanță, în toate aspectele semnificative, cu situațiile financiare;
- b) Raportul Administratorilor a fost întocmit, în toate aspectele semnificative, în conformitate cu Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 2844/2016, cu modificările ulterioare, pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană cu modificările ulterioare, punctul 20.

În plus, în baza cunoștințelor și înțelegerii noastre cu privire la Regie și la mediul acesteia, dobândite în cursul auditului situațiilor financiare pentru exercițiul financiar încheiat la data de 31 decembrie 2020, ni se cere să raportăm dacă am identificat denaturări semnificative în Raportul administratorilor. Cu excepția efectelor aspectului descris în secțiunea „Baza pentru opinia cu rezerve din raportul nostru”, paragraful 4, nu avem nimic de raportat cu privire la acest aspect.

Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor responsabile cu guvernanta pentru situațiile financiare

- 8 Conducerea este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea fidelă a situațiilor financiare în conformitate cu Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 2844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară adoptate de Uniunea Europeană cu modificările ulterioare și pentru acel control intern pe care conducerea îl consideră necesar pentru a permite întocmirea de situații financiare lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare.
- 9 În întocmirea situațiilor financiare, conducerea este responsabilă pentru aprecierea capacității Regiei de a-și continua activitatea, prezentând, dacă este cazul, aspectele referitoare la continuitatea activității și utilizând contabilitatea pe baza continuității activității, cu excepția cazului în care conducerea fie intenționează să lichideze Regia sau să oprească operațiunile, fie nu are nicio altă alternativă realistă în afara acestora.
- 10 Persoanele responsabile cu guvernanta sunt responsabile pentru supravegherea procesului de raportare financiară al Regiei.

Responsabilitățile auditorului într-un audit al situațiilor financiare

- 11 Obiectivele noastre constau în obținerea unei asigurări rezonabile privind măsura în care situațiile financiare, în ansamblu, sunt lipsite de denaturări semnificative, cauzate fie de fraudă, fie de eroare, precum și în emiterea unui raport al auditorului care include opinia noastră.
Asigurarea rezonabilă reprezintă un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție a faptului că un audit desfășurat în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit va detecta întotdeauna o denaturare semnificativă, dacă aceasta există. Denaturările pot fi cauzate fie de fraudă, fie de eroare și sunt considerate semnificative dacă se poate preconiza, în mod rezonabil, că acestea, individual sau cumulativ, vor influența deciziile economice ale utilizatorilor, luate în baza acestor situații financiare.
- 12 Ca parte a unui audit în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit, exercităm raționamentul profesional și menținem scepticismul profesional pe parcursul auditului. De asemenea:

- identificăm și evaluăm riscurile de denaturare semnificativă a situațiilor financiare, cauzată fie de fraudă, fie de eroare, proiectăm și executăm proceduri de audit ca răspuns la respectivele riscuri și obținem probe de audit suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră. Riscul de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de fraudă este mai ridicat decât cel de nedetectare a unei denaturări semnificative cauzate de eroare, deoarece fraudă poate presupune înțelegeri secrete, fals, omisiuni intenționate, declarații false și evitarea controlului intern;
- înțelegem controlul intern relevant pentru audit, în vederea proiectării de proceduri de audit adecvate circumstanțelor, dar fără a avea scopul de a exprima o opinie asupra eficacității controlului intern al Regiei;
- evaluăm gradul de adecvare a politicilor contabile utilizate și caracterul rezonabil al estimărilor contabile și al prezentărilor aferente de informații realizate de către conducere;
- formulăm o concluzie cu privire la gradul de adecvare a utilizării de către conducere a contabilității pe baza continuității activității și determinăm, pe baza probelor de audit obținute, dacă există o incertitudine semnificativă cu privire la evenimente sau condiții care ar putea genera îndoieli semnificative privind capacitatea Regiei de a-și continua activitatea. În cazul în care concluzionăm că există o incertitudine semnificativă, trebuie să atragem atenția în raportul auditorului asupra prezentărilor aferente din situațiile financiare sau, în cazul în care aceste prezentări sunt neadecvate, să ne modificăm opinia. Concluziile noastre se bazează pe probele de audit obținute până la data raportului auditorului. Cu toate acestea, evenimente sau condiții viitoare pot determina Regia să nu își mai desfășoare activitatea în baza principiului continuității activității;
- evaluăm prezentarea, structura și conținutul general al situațiilor financiare, inclusiv al prezentărilor de informații și, în măsura în care situațiile financiare reflectă tranzacțiile și evenimentele de bază într-o manieră care realizează prezentarea fidelă.

- 13 Comunicăm persoanelor responsabile cu guvernanta, printre alte aspecte, aria planificată și programarea în timp a auditului, precum și principalele constatări ale auditului, inclusiv orice deficiențe semnificative ale controlului intern, pe care le identificăm pe parcursul auditului.
- 14 De asemenea, furnizăm persoanelor responsabile cu guvernanta o declarație că am respectat cerințele etice relevante privind independența și că le-am comunicat toate relațiile și alte aspecte despre care s-ar putea presupune, în mod rezonabil, că ne afectează independența și, acolo unde este cazul, măsurile de protecție aferente.
- 15 Dintre aspectele comunicate cu persoanele responsabile cu guvernanta, stabilim care sunt aspectele cele mai importante pentru auditul situațiilor financiare din perioada curentă și care reprezintă, prin urmare, aspecte cheie de audit. Descriem aceste aspecte în raportul auditorului, cu excepția cazului în care legile sau reglementările interzic prezentarea publică a aspectului sau a cazului în care, în circumstanțe extrem de rare, determinăm că un aspect nu

ar trebui comunicat în raportul nostru deoarece se preconizează în mod rezonabil ca beneficiile interesului public să fie depășite de consecințele negative ale acestei comunicări.

Raport cu privire la alte dispoziții legale și de reglementare

16 Am fost numiți să audităm situațiile financiare ale R.A. ROMATSA pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2020. Durata totală neîntreruptă a angajamentului nostru este de 4 ani, acoperind exercițiile financiare încheiate la 31 decembrie 2017 până la 31 decembrie 2020.

Confirmăm că:

- Opinia noastră de audit este în concordanță cu raportul suplimentar prezentat Comitetului de Audit al Regiei, pe care l-am emis în aceeași dată în care am emis și acest raport. De asemenea, în desfășurarea auditului nostru, ne-am păstrat independența față de entitatea auditată.
- Nu au fost furnizate serviciile non-audit interzise, menționate la articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul UE nr. 537/2014.

Partenerul de misiune al auditului pentru care s-a întocmit acest raport al auditorului independent este Alina Mirea.

DELOITTE AUDIT SRL

Înregistrată în Registrul public electronic al auditorilor financiari și firmelor de audit cu nr. FA 25

SITUAȚIA POZIȚIEI FINANCIARE PENTRU EXERCITIUL FINANCIAR ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2020

(toate sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este indicat altfel)

ACTIVE	31 decembrie 2020	31 decembrie 2019
ACTIVE IMOBILIZATE		
Imobilizări corporale	315.132.464	354.388.418
Imobilizări necorporale	80.005.656	62.536.760
Drepturi de utilizare a activelor în leasing	23.783.610	21.722.476
Investiții în entități asociate	-	-
Alte investiții	1.292.023	143.600.218
Creanțe privind impozitul amânat	-	-
Total active imobilizate	<u>420.213.753</u>	<u>582.247.872</u>
Active curente		
Alte investiții	146.082.000	-
Stocuri	12.114.439	11.009.276
Clienți și conturi asimilate	546.354.605	141.699.082
Cheltuieli înregistrate în avans	18.022.842	14.131.091
Alte active circulante	17.992.282	8.320.782
Impozit pe profit de recuperat	-	-

ACTIVE	31 decembrie 2020	31 decembrie 2019
Numerar și echivalente de numerar	23.123.848	339.374.040
Total active curente	763.690.016	514.534.271
Total active	1.183.903.769	1.096.782.143
CAPITALURI PROPRII ȘI DATORII		
Capitaluri proprii		
Patrimoniu	376.954.042	376.954.042
Rezerve legale	34.633.712	34.633.712
Rezultat reportat și alte rezerve	(42.878.599)	30.690.353
Total capitaluri proprii	368.709.155	442.278.107
Datorii pe termen lung		
Venituri înregistrate în avans	10.205.844	1.283.132
Obligații privind beneficiile angajaților	461.867.077	415.524.446
Alte datorii pe termen lung	154.725.068	20.376.314
Total datorii pe termen lung	626.797.989	437.183.892
Datorii curente		
Datorii comerciale	37.413.506	35.017.312
Datorii privind impozitul pe profit curent	-	-
Obligații curente privind beneficiile angajaților	94.136.980	115.760.349
Provizioane	45.395.310	43.025.263
Alte datorii curente	11.450.829	23.517.220
Total datorii curente	188.396.625	217.320.144
Total datorii	815.194.614	654.504.036
Total capitaluri proprii și datorii	1.183.903.769	1.096.782.143

SITUAȚIA REZULTATULUI GLOBAL PENTRU EXERCITIUL FINANCIAR ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2020

(toate sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este indicat altfel)

Nr. crt.	2020	2019
Cifra de afaceri	879.104.097	988.806.725
Alte venituri din exploatare	4.469.924	3.915.711
Salarii și alte drepturi de personal	(682.202.224)	(718.693.137)
Depreciere și amortizare	(50.522.921)	(46.057.560)
Contribuția la EUROCONTROL	(34.251.746)	(36.877.079)
Contribuția la planuri de contribuții determinate	(18.782.047)	(33.605.456)
Alte servicii efectuate de terți	(26.847.156)	(25.898.347)
Alte cheltuieli de exploatare	(102.107.343)	(108.196.987)
Rezultat din exploatare	(31.139.416)	23.393.870
Venituri financiare, net	8.877.660	13.428.903
Profit/(Pierdere) înainte de impozitul pe profit	(22.261.756)	36.822.773
Cheltuiala cu impozitul pe profit	-	-
Profitul/(Pierderea) perioadei atribuibil Proprietarului Regiei	(22.261.756)	36.822.773
Alte elemente ale rezultatului global		
Elemente care nu vor fi niciodată reclasificate în profit sau pierdere:		

Nr. crt.	2020	2019
Câștiguri/(Pierderi) actuariale privind planurile de beneficii determinate, net de taxe	(51.307.196)	(23.654.505)
Alte mișcări	-	-
Efectul impozitului asupra altor elemente ale rezultatului global	-	-
Alte elemente ale rezultatului global, net de taxe	<u>(51.307.196)</u>	<u>(23.654.505)</u>
Total rezultat global	<u>(73.568.952)</u>	<u>13.168.268</u>

SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALURILOR PROPRII PENTRU EXERCITIUL FINANCIAR ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2020

(toate sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este indicat altfel)

	Patrimoniu	Rezerve legale	Rezultatul reportat	Total
Sold la 1 ianuarie 2020	376.954.042	34.633.712	30.690.353	442.278.107
Rezultatul global aferent perioadei	-	-	-	-
Profitul/(Pierdere) exercițiului	-	-	(22.261.756)	(22.261.756)
Alte mișcări	-	-	-	-
Alte elemente ale rezultatului global, din care:				
Recunoaștere câștig/(pierdere) actuarial, net de taxe	-	-	(51.307.196)	(51.307.196)
Creșterea rezervei legale	-	-	-	-
Total rezultat global al perioadei	-	-	<u>(73.568.952)</u>	<u>(73.568.952)</u>
Total contribuții de la și distribuiri către Statul Român:				
Distribuirea profitului către Statul Român	-	-	-	-
Total tranzacții cu Statul Român	-	-	-	-
Sold la 31 decembrie 2020	<u>376.954.042</u>	<u>34.633.712</u>	<u>(42.878.599)</u>	<u>368.709.155</u>

SITUAȚIA MODIFICĂRILOR CAPITALURILOR PROPRII PENTRU EXERCITIUL FINANCIAR ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2019

(toate sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este indicat altfel)

	Patrimoniu	Rezerve legale	Rezultatul reportat	Total
Sold la 1 ianuarie 2019	376.954.042	32.792.574	19.363.224	429.109.840
Rezultatul global aferent perioadei:				
Profitul/(Pierdere) exercițiului	-	-	36.822.773	36.822.773
Alte mișcări	-	-	-	-
Alte elemente ale rezultatului global, din care:				
Recunoaștere câștig/(pierdere) actuarial, net de taxe	-	-	(23.654.505)	(23.654.505)
Creșterea rezervei legale	-	<u>1.841.138</u>	<u>(1.841.138)</u>	-
Total rezultat global al perioadei	-	<u>1.841.138</u>	<u>11.327.129</u>	<u>13.168.268</u>
Total contribuții de la și distribuiri către Statul Român				

Distribuirea profitului către Statul Român	-	-	-	-
Total tranzacții cu Statul Român	-	-	-	-
Sold la 31 decembrie 2019	<u>376.954.042</u>	<u>34.633.712</u>	<u>30.690.353</u>	<u>442.278.107</u>

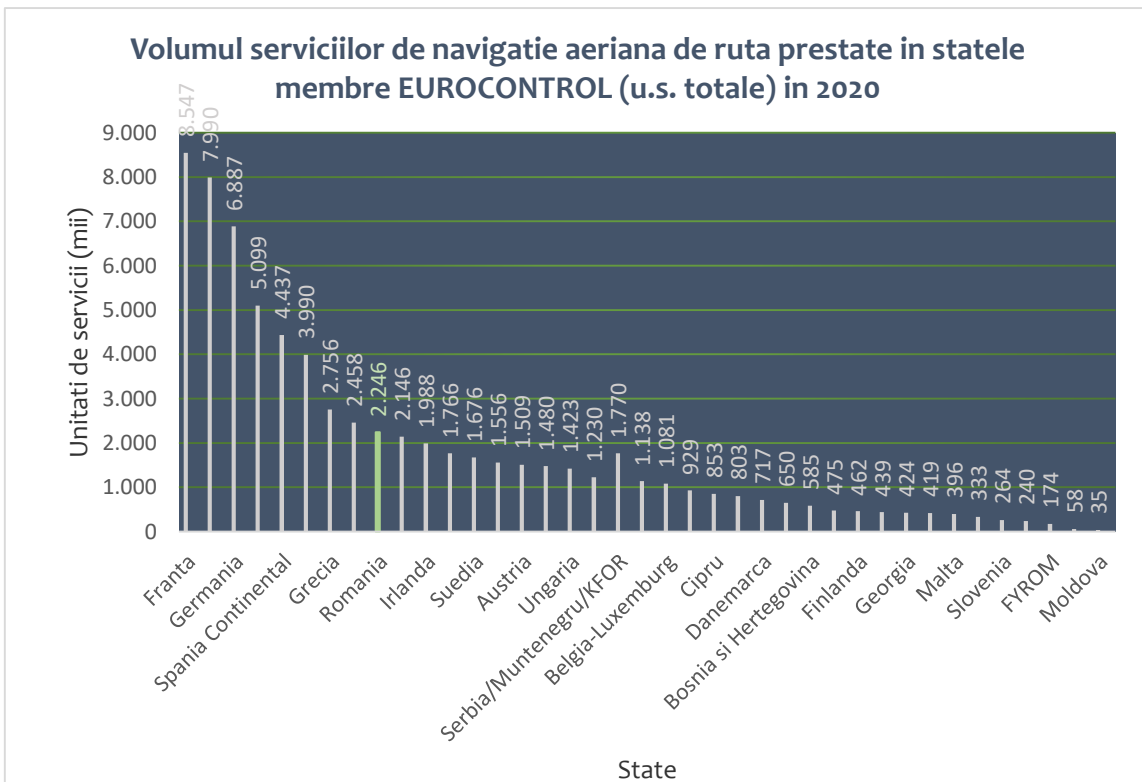
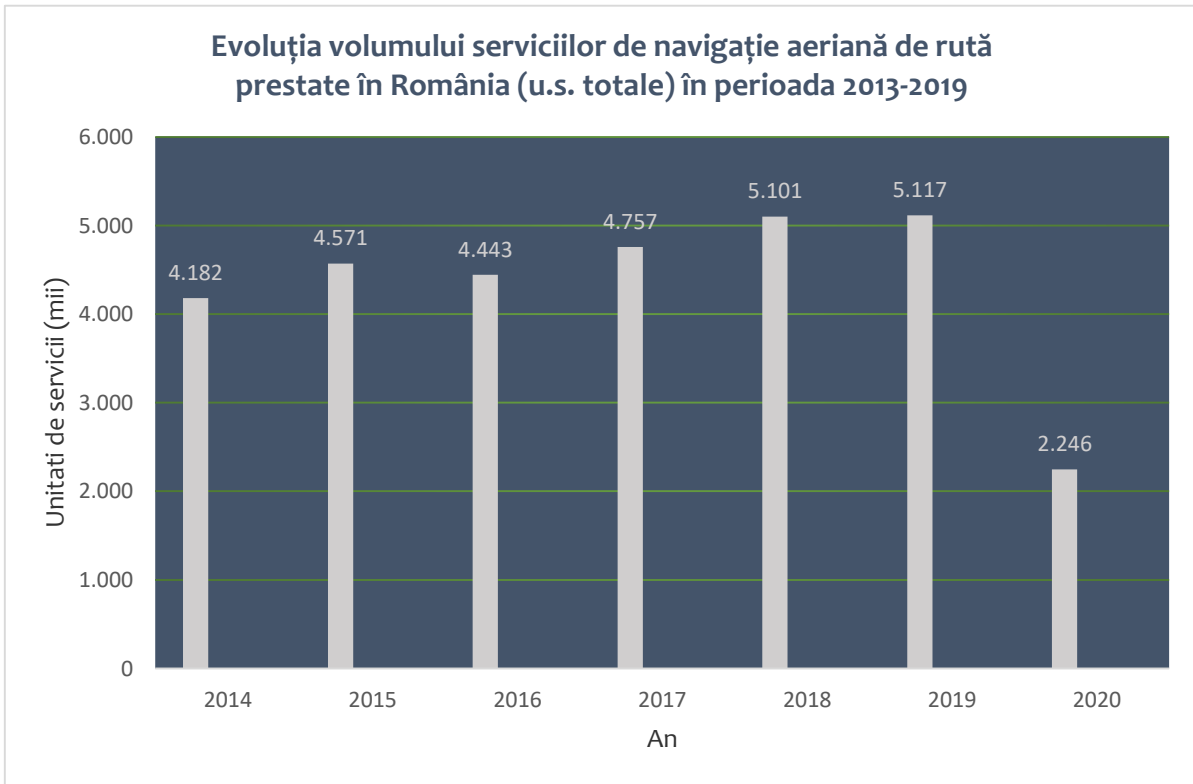
**SITUAȚIA FLUXURILOR DE TREZORERIE PENTRU EXERCITIUL
FINANCIAR ÎNCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 2020**

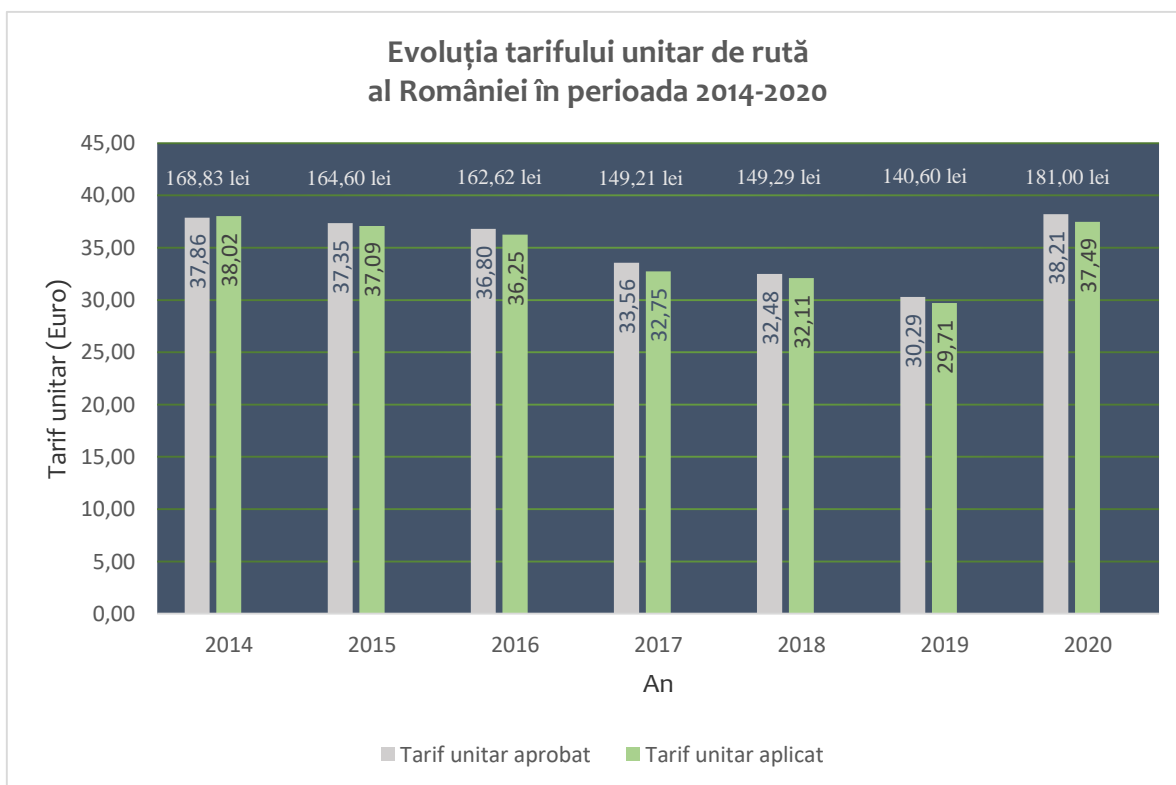
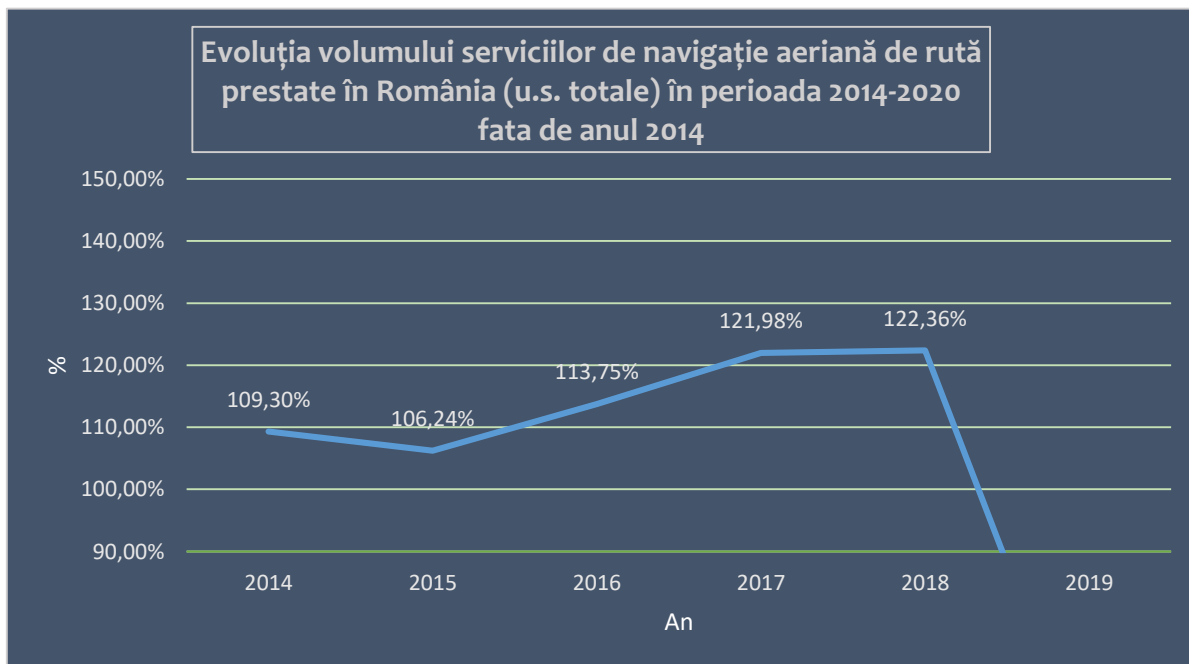
(toate sumele sunt exprimate în LEI, dacă nu este indicat altfel)

	2020	2019
Fluxuri de trezorerie din activitatea de exploatare:		
Profitul/(Pierderea) exercițiului înaintea impozitării	<u>(22.261.756)</u>	<u>36.822.773</u>
Ajustări pentru elementele nemonetare:		
Cheltuieli de exploatare privind deprecierea și amortizarea	47.647.565	43.263.407
Amortizare aferentă dreptului de utilizare active în leasing	2.875.356	2.794.153
(Câștig)/Pierdere netă din vânzarea de imobilizări corporale	266.434	(246.488)
Deprecierea/(reversare provizion) clienților și conturilor asimilate, net	10.370.418	65.488.969
Venituri din dobânzi	(4.236.847)	(2.808.393)
Cheltuieli cu dobânzi	1.201.266	963.351
Provizioane	12.681.923	(38.619.086)
Venituri din subvenții	<u>(2.403.461)</u>	<u>(2.123.877)</u>
Fluxuri de numerar înainte de modificările capitalului circulant	<u>46.140.897</u>	<u>105.484.810</u>
Modificări în stocuri	(1.105.163)	733.138
Modificări în clienți și conturi asimilate	(424.697.157)	(20.135.527)
Modificări în cheltuieli înregistrate în avans	(3.891.751)	(616.574)
Modificări în alte active circulante	-	-
Modificări în datorii	10.169.615	(9.249.283)
Modificări în venituri în avans	(12.143.673)	(143.531.260)
Modificările capitalului circulant	<u>(385.527.232)</u>	<u>(67.314.797)</u>
Impozit pe profit plătit	-	-
Dobânzi plătite	(1.201.266)	(963.351)
Numerar net utilizat în/(generat din) activitatea de exploatare	<u>(386.728.497)</u>	<u>(68.278.148)</u>
Fluxuri de numerar utilizate în activitatea de investiții:		
Achiziții de imobilizări	(59.291.172)	(44.396.981)
Încasări din vânzarea imobilizărilor	166.350	309.011
Împrumuturi (acordate)/restituite și imobilizări financiare	(3.773.805)	(3.463.296)
(Achiziții de)/Încasări din obligațiuni și titluri de trezorerie, depozite cu scadența peste 3 luni	-	-
Dobânzi încasate	4.251.995	2.877.433
Numerar net generat în activitatea de investiții	<u>(58.646.632)</u>	<u>(44.673.833)</u>
Fluxuri de numerar utilizate în activitatea de finanțare:		
Plăți aferente leasing	<u>(2.975.062)</u>	<u>(2.921.494)</u>
Împrumuturi primite	132.100.000	-
Numerar net utilizat în activitatea de finanțare	<u>129.124.938</u>	<u>(2.921.494)</u>
Creșterea/(Scăderea) netă a numerarului și a echivalentelor de numerar	<u>(316.250.192)</u>	<u>(115.873.474)</u>

	2020	2019
Fluxuri de trezorerie din activitatea de exploatare:		
Numerar și echivalente de numerar la 1 ianuarie	<u>339.374.040</u>	<u>455.247.514</u>
Numerar și echivalente de numerar la 31 decembrie	<u>23.123.848</u>	<u>339.374.040</u>

GRAFICE

*Începând cu anul 2008 tariful unitar de rută este stabilit în moneda națională. Tarifele unitare efectiv aplicate în perioada 2014-2020 au fost ajustate lunar în funcție de variația cursului REUTERS leu/euro mediu lunar de închidere al lunii precedente față de cursul de referință folosit la calculul tarifului unitar aprobat.

GLOSAR/GLOSSARY

AACR/RCAA	Autoritatea Aeronautică Civilă Română Romanian Civil Aeronautical Authority
ACC	Centrul de Control Regional Area Control Center
AFP	Mesaj ATC de Propunere a Planului de Zbor ATC Flight Plan Proposal Message
AIHCB	Aeroportul Internațional Henri Coandă București Bucharest Henri Coandă International Airport
AIS	Servicii de Informare Aeronautică Aeronautical Information Services
AIP	Publicație de Informare Aeronautică Aeronautical Information Publication
AIRAC	Regularizarea și Controlul Distribuiri Informațiilor Aeronautice Aeronautical Information Regulation and Control
ANCOM Comunicații	Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în National Authority for Management and Regulation in Communications
ANM	Administrația Națională de Meteorologie National Meteorological Administration
ANSP	Furnizori de servicii de trafic aerian Air Navigation Service Provider
ANS	Servicii de Navigație Aeriană Air Navigation Services
AOC	Centrul de Operațiuni Aeriene Air Operation Center
APP	Apropiere Approach
APV	Procedură de Apropiere cu Ghidare Verticală Approach Procedure with Vertical Guidance
ARN	Rețeaua Europeană de Rute ATS European ATS Route Network

ARTAS	Sistem de Supraveghere și Urmărire a Zborurilor într-o Zonă Geografică Definită ATM Surveillance Tracker and Server
A-SMGCS	Sistem de Control și de Ghidare a Mișcărilor pe Suprafață Advance Surface Movement Guidance & Control System
ATM	Organizarea Traficului Aerian Air Traffic Management
ATS	Servicii de Trafic Aerian Air Traffic Services
ATIS	Serviciul Automatizat de Informare la Terminal Automatic Terminal Information Service
ATSU	Unitate de Servicii de Trafic Aerian Air Traffic Services Unit
BMA	Birou Meteorologic de Aerodrom Aerodrome Meteorological Bureau
BULATSA	Autoritatea Serviciilor de Trafic Aerian din Bulgaria Bulgarian Air Traffic Services Authority
CAL	Identificator de Locație Code Allocation List
CANSO	Organizația Internațională a Serviciilor de Navigație Aeriană Civil Air Navigation Services Organisation
CBS	Sectoare Transfrontaliere de Spațiu Aerian Cross Border Sectors
CDM	Luare de decizii prin colaborare Collaborative Decision Making
CDO	Operațiuni de Coborâre Continuă Continuous Descent Operations
CITA	Controlor de Informare Trafic Aerian Air Traffic Information Controller
CNS	Comunicație, Navigație, Supraveghere Communication, Navigation, Surveillance
CNPMNA	Centrul Național de Protecție Meteorologică a Navigației Aeriene Aeronautical Meteorological Centre
CPDLC	Comunicare Între Controlori de Trafic Aerian și Pilot prin Data Link

	Controller–Pilot Data Link Communications
CPPZI	Cerințe Privind Proiectarea Procedurilor de Zbor Instrumental Instrument Flight Procedure Design Requirement
CS	Servicii Centralizate Centralized Services
CTA/ATC	Controlor de Trafic Aerian Air Traffic Controller
D-ATIS	Serviciu de Informare Automată în Format Digital pentru Zona de Terminal Digital Automatic Terminal Information Service
DLS	Servicii Data Link Data Link Services
DME	Echipament pentru Măsurare la Distanță Distance measuring equipment
DTM	Direcția Topografică Militară Military Topographic Department
DVOR	Radiofar omnidirecțional VHF Doppler Doppler VHF Omnidirectional Range
EAD	Baza de Date AIS Europeană European AIS Database
EASA	Agenția Europeană pentru Siguranța Aviației European Aviation Safety Agency
EGNOS	Sistem de Radionavigație prin Satelit European Geostationary Navigation Overlay Service
ESA	Agenția Spațială Europeană European Space Agency
ESSIP	Implementare Cer Unic European European Single Sky Implementation
EUROCONTROL	Organizația Europeană pentru Siguranța Navigației Aeriene European Organization for the Safety of Air Navigation
FAT	Teste de Acceptare la Producator Functional Acceptance Test
FAB	Bloc Funcțional de Spațiu Aerian Functional Airspace Block

FDPS	Sistem de Procesare a Datelor de Zbor Flight Data Processing System
FEAST	Test Pentru Selecție CTA The First European Air Traffic Controller Selection
FIR	Regiunea de Informare a Zborurilor Flight Information Region
FPL	Plan de Zbor Flight plan
FRA	Flexibilitatea Rutelor de Spațiu Aerian Free Route Airspace
FSA	Mesaj de Activare a Zborului First System Activation
GAT	Trafic Aerian General General Air Traffic
IATA	Asociația Internațională a Transportatorilor Aerieni International Air Transport Association
ICAO	Organizația Internațională a Aviației Civile International Civil Aviation Organization
ILS	Sistem de Aterizare După Instrumente Instrument Landing System
LARA	Managementul Spațiului Aerian Local și Sub-Regional Local and sub-Regional Airspace Management
LoA	Scrisoare de Înțelegere Letter of Agreement
LSSIP	Implementarea Locală a Cerului Unic Local Single Sky Implementation
LVO	Operațiuni în Condiții de Vizibilitate Redusă Low Visibility Operations
LVTO	Decolare la Vizibilitate Redusă Low Visibility Take - Off
MBI	Teme de Briefing Obligatorii Mandatory Briefing Items
MRT	Timp Mediu de Răspuns

	Mean Response Time
MSA/ASM	Managementul Spațiului Aerian Airspace Management
NATS	Autoritatea Serviciilor de Trafic Aerian din Anglia National Air Traffic Services
NDB	Semnalizare Luminoasă Non-direcțională Non-directional Beacon
NEST	Instrument de Planificare Strategică la Nivel de Rețea Network Strategic Tool
N-FRA	Flexibilitatea Rutelor de Spațiu Aerian pe Timp de Noapte Night Free Route Airspace
NIDS	Sistem Operativ de Afișare Informații și Date New Information Display System
NMOC	Centru Operațional de Management al Rețelei Network Manager Operations Centre
NOTAM	Notice to Airmen Avize către Navigatori
NSA	Autoritatea Națională de Supervizare National Supervisory Authority
OAT	Trafic Aerian Operațional Operational Air Traffic
OMM/WMO	Organizația Meteorologică Mondială World Meteorological Organization
PAN-AM	Academia Internațională de Aviație International Flight Academy
PANS-ATM	Procedura Serviciilor de Navigație Aeriană-Managementul Traficului Aerian Procedure for Air Navigation Services-Air Traffic Management
PNP	Plan Național de Performanță Performance National Plan
PPP	Paritatea Puterii de Cumpărare Purchasing Power Parity
PRNAV	Zonă de Navigație de Precizie Precision Area Navigation

QMS	Sistemul de Management al Calității Quality Management System
RACR	Reglementări Aeronautice Civile Române Romanian Civil Aeronautical Regulation
RACMR	Reglementarea Aeronautică Civilă Militară Română Romanian Civil Military Aeronautical Regulation
ROMAWOS	Sistem de Observare în Timp Real a Vremii Real-Time Operated and Managed Weather Observation System
RTS	Simulare în Timp Real Real Time Simulation
RVT	Turn Virtual de Control la Distanță Remote and Virtual Tower
SAR	Căutare și Salvare Search and Rescue
SAP	Plan Strategic de Acțiune Strategy & Action Plan
SAT	Teste de Acceptare la Beneficiar Site acceptance test
SES	Cer Unic European Single European Sky
SESAR	Program de dezvoltare ATM în cadrul CUE Single European Sky ATM Research
SID	Decolare După Instrumente Standard Standard Instrument Departure
SMFA	Statul Major al Forțelor Aeriene Romanian Air Force
SMG	Statul Major General Air Force Staff
SSR	Secondary Surveillance Radar Radar de Supraveghere Secundar
STAR	Rută de Aterizare Standard Standard Terminal Arrival Route
STS	Servicii de Comunicații pe Suport

	Special Telecommunication Service
SUR	Supraveghere Surveillance
TEN-T	Rețeaua Transeuropeană de Transport The Trans-European Transport Network in Europe
TMA	Zona de Control de Terminal Terminal Control Area
TWR	Turn de control Tower
UFSA/FUA	Utilizarea Flexibilă a Spațiului Aerian Flexible Use of Airspace
VCS	Sistem de Comunicare Vocală Voice Communication System
VFR	Reguli de Zbor la Vedere Visual Flight Rules
WAM	Tehnologie de Supraveghere în Vederea Asigurării Eșalonării Aeronavelor Wide Area Multilateration